Budapest, 1900. Ötödik évfolyam. 211. szám. Péntek, augusztus 3.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18. | Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. | Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. | Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), ½ évre 14 k., (7), ¼ évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Egy üres koporsó.

Budapest, augusztus 2.

(K.) Az európai hátakon végigfutott a hideg, mikor Vilmos, a temperamentumos, fegyvernél élesebb tanitást adott a katonáinak utravalóul. Nincs kegyelem, foglyok nekünk nem kellenek! A humanizmus csöszei föl is lázadtak miatta. Micsoda borzalmas tanitás ez egy keresztény császár ajkairól? Jaj ha divatot csinál a császár a tanitásával, mint ahogy a bajuszával csinált! Még megesik, hogy a fölvilágosodott tizenkilencedik századra a humanizmus csödjét hozza meg a huszadik s annyi morálprédikáció után megint csak fölülkerekedik az emberben az állat. Messzire hangzik a német császár szava s egyetlen pronunciamentóval lerombolja az emberséges gondolkozás azilumát, amit annyi munkával, pénzzel, vérrel és példával alkotott a becsületes morál. Tanitók, papok, politikusok, poéták és asszonyok hiába kötözték le az emberi bestiát, ha csak föl kell hevülnie a császárnak és kiszökik ajkán a brutális tanitás: nincs kegyelem, foglyok nekünk nem kellenek! Oh nem is csoda, ha a becsületes európai hátakon kivert a ludbör.

S most nézzük, mi történt azóta, hogy a német császár megadta a nevezetes utravalót katonáinak. Megölték az olasz királyt s a világ megtudta, hogy van egy titkos szövetség, mely nem alkalmi jellegü, hanem permanens és jelszava mindig egy: nincs kegyelem! Jó, de ez a szövetség az anarkia, és bestiáktól nem várhat az ember emberséges jelszót. Következett az egész müvelt világ leplezetlen felháborodása, hogy Olaszországban nincs halálbüntetés s az a hös bitang csak gályára kerül, nem vérpadra. A müvelt világ határozottan fájlalta, hogy Olaszország olyan könnyelmüen emberséges és fönntartás nélkül eltörölte a halálbüntetést. Hát még az ilyen fráter is megszabaduljon? Ez több a humanizmusnál. Ez szamárság. S a müvelt világ kifakadásából is csak egy jelszó harsogott ki: nincs kegyelem! Aztán a világ legalkotmányosabb államának parlamentjében szólalt meg a miniszterelnök, hogy a monzai merénylet fölött megsuhogtassa ostorát. És Salisbury is azt mondta tegnap: a világ téved, ha azt hiszi, hogy szabad könyörületet gyakorolni. Nincs kegyelem!

Mi ez? A császár mondott valamit. Az anarkia meg is tette. A müvelt világ szerette volna megtenni. A legalkotmányosabb állam miniszterelnöke fölkapta az elejtett szót. Hát csakugyan a császár csinált volna divatot s ilyen gyorsan? Öt nap óta ilyen brutális megint a világ, mert temperamentumos Vilmos elöljárt a rossz példával? Egy hosszu század erkölcsi tökéje robbant fel egyetlen császári szó szikrájától? Nevetséges föltevés. A humanizmus nem jutott csödbe, mert a humanizmus még egy pillanatra sem volt aktiv. A humanizmus egyik legsikerültebb hazugsága volt a világnak s olyan szépen sikerült, hogy az is elhitte, aki hazudta. Szép volt, kellemes volt és szerény volt. Ritkán jutott próba alá s nem is iparkodott szerénytelenül a maga erejét elhitetni. Bálvány volt és okosan viselkedett, mint minden bálvány. Nem mozdult, nehogy egyetlen mozdulatra összetörjön. S mert sokáig tudott ép maradni: a világ is, a bálvány is elhitte végül, hogy törhetetlen. Aztán kisült, hogy mégis csak törékeny a bálvány. Mondjuk: mint a bolognai palack, melyet kivülről kalapácscsal se lehet összetörni, de csak egy homokszem essék a belsejébe s attól már porrá zuzódik.

Az ellenvetésekből zápor szakad le. Itt vannak a humanizmus alkotásai: szegényeknek menhelyek, árváknak árvaházak, betegeknek kórházak, egészségeseknek munkatelepek, lelki szegényeknek emberséges tanyák, harcba küldött katonáknak nemzetközi védelem. Oh ezek az alkotások! A fölöslegükből csinálják azok, akiknek ugy biztosabb és ugy kényelmesebb, ha szegényt, árvát, beteget és egészségest elszigetelhetnek. Melyik vált be egészen? Melyik mondhatja el magáról, hogy munkája is olyan humánus, mint célja? Hiszen ha a cél födné az eredményt! De nem födi. Ezek a hires alkotások elég jók arra, hogy hivatkozni lehessen rájuk, ha valami türelmetlen szekta kétségbe vonná a humanizmus létezését, de az engeszteléshez azt a minimumot sem vitték bele a szegények, árvák, betegek és nyomorultak lelkébe, mely talán igazán megszeliditheté az emberi bestiát. Még ma is az a biztosabb mód, ha a bestiát láncokra verik; mert megszeliditeni nem sikerült. Aki kételkedik, figyelje meg időnkint, amit most is tapasztalhat: hogy az emberi bestia mint vaditja meg a nagyfejü állatszeliditőket is, mint hozza ki sodrukból a császárokat, a miniszterekét, de még a népeket is. Büszkeségük, hogy a humanizmus alkotásaival milyen gyönyörüen megy nekik a szeliditès, de ha olykor valamelyik bestia az ikrájukba harap, nyomban ostor és lánc után orditanak. Az ostor és a lánc — az a biztosabb. A humanizmus még őket sem tudta megszeliditeni, akik hivatásból foglalkoznak szeliditéssel.

Van abban valami álság, ha az európai hátak ludbört fitogtatnak a császár kegyetlen szavaira. Igazság szerint jól esik nekik a ludbör és csak kevésbé öszinték a császárnál, de nem kevésbé kegyetlenek. Akik ad-

TÁRCA.

A vas épitészete.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Pekár Gyula.*

Páris.

Az 1889-iki kiállitás sorompóba lépett, hogy megoldja a problémát: megépitette az Eiffel-tornyot, mely nemcsak a világ legmagasabb épülete, hanem egyszersmind az uj vasépitészet első diadalemléke akart lenni. Hát annyit elért az Eiffel-torony, hogy a világ legmagasabb épületének mondhatja magát, de ami a problémát illeti, ez most tizenegy év multán még kétségesebb, mint valaha. Ma, ha lehet, még csunyábbnak tartjuk az idétlen vas-kolosszust, mint akkor. Miért? Voltaképp magunk se tudnók indokolni. Egy renaissance vagy góth épület megitélésénél, hol hagyományos eszthetikai tényezőkkel volna dolgunk, ugy érezzük, indokolt véleményt tudnánk mondani, de e bizarr acéltorony láttára a meglepetésen kivül mintha semmiféle eszthetikai érzék nem ébredne fel bennünk. Voltaképp nem is csunya, még csak az sem!... Kivül esik a szép körén, azokon a kategóriákon, melyekben eszthetikai gyönyörünk ezredéves hagyományok alapján osztályozva van. Akiknek tetszik az Eiffel-torony, azok sem szépészeti érvekkel indokolják tetszésüket, hanem tudós okoskodásukkal. Azt mondják: kell, hogy tessék nekünk, mert vasból van, mert itt az uj müvészet jövője s mert a vasnak épp ugy meg kell lennie a maga eszthetikájának, mint a kőnek. Az okoskodás lehet helyes, de okoskodásból még sohasem támadt müvészet. Az Eiffel-toronyból s vaselméleteiből sem lett arkhitektura, tán épp azért, mert olyan fortélyos okoskodással mentek neki a dolognak. Az mind nagyon helyes, hogy az épitészet jövőjét a vasban keressük, de valahogy másképp kellett volna a dolgot megfogni: valami olyan módon, ami emlékeztessen a régi müvészetek *öntudatlan* keletkezésére . . . A tudomány az öntudatosságból, de a szép az öntudatlanságból bontakozik ki. Ott áll a vasszálakból font óriási torony az 1900-iki világkiállitás közepén ma is: ott áll, mint egy hősies erőlködés, egy nagy eszthetikai tévedés emléke, elhagyatottan, szomorun, az emberi szem megszokta és miután *nem látja* többé, hát türi, de eszméjének nincs utóda. Csalódtunk: azt, amit 1889 megigért, 1900 nem tartotta meg, nem kaptuk meg a vas épitészetének a várvavárt formuláját.

Mintha közülakarattal ejtették volna el minden nemzetek minden épitészei az eszmét. A tizenegy év előtti vasépitészet kudarcai után elkedvetlenedve tértek vissza a kőhöz s csak annál szenvedélyesebben vetették rá magukat a halott mult felélesztésének munkájára. E mellett szinte látszik rajtuk, mennyire érzik az uj ige: egy hatalmas uj invenció szükségességét, — mily kétségbeesetten sejtik, hogy igazi szépet abból a multból nem tudnak többé teremteni . . . Az épitészek visszatértek a kőhöz s mi, akik azt vártuk, hogy a kiállitást az uj anyag uj esztétikájának a keretében fogjuk látni, meglepetve tapasztaljuk, hogy a világ mintha visszament volna. *Morituri te salutant*: gondoljuk, ahogy e zagyva keveredését látjuk minden korok minden stilusainak, melyek egy régi világ végén s egy ujnak a küszöbén még egyszer bucsuzóul összegyülekeznek s kifejtik pompájukat. Ezen a pompán éltek őseink annyi ezredéven át, — mért ne élhetnénk mi is tovább rajta? Szó sincs róla: a mult régi stilusai örök kincsekként maradnak meg az emberiségnek s az emberek örökké fognak görög, renaissance vagy góth palotákat épiteni. De — és itt a bökkenő — a régiek hatalmas invenciója után megelégedhetünk mi azzal, hogy egyszerüen csak ismételjük az ő mintáikat? Örökké Parthenonokat, góth dómokat, florenci, Thozzi-palotákat vagy versaillesi kastélyokat utánozunk? Ma már ott vagyunk, hogy az efféle dolgoknak még az „átiratai“, a variációi is ki vannak meritve. A mostani párisi világvásár pedig végre megtette a legutolsó lépést is, amit ebben a müvészi irányban tenni lehet: a dilettantizmus hatása alatt merészen összekeverte a világ összes stilusait, azokat, melyeket idáig csak a maguk körén belül variáltak az emberek. Messzebb menni már nem lehet: ismételjük, az ilyen keverés nem teremtés. Mi lesz hát? Csakugyan végképp ki volna meritve a kő épitészete?

Szinte ugy látszik, hogy igen. Majdnem hajlandók vagyunk azt hinni, hogy mind ösmerjük már azokat a rejtelmes formákat, melyeket a kő magában rejt. Az a szorosan nemzeti élet, mely e formákat különféle égaljak és korok alatt feldolgozta és kimeritette, ma már hanyatlóban van s a legnagyobb erőlködés dacára sem tud uj szépet létrehozni. A stilusok évszázadok lassu fejlődésének az eredményei, — boldogok azok a nemzetek, melyek e századok alatt dolgozhattak s megteremthették az örökszépnek a formuláit! Az a nemzet azonban, amely eddig nem csinálta meg a maga stilusát, most már hiába erőlködik azon, hogy ugy egyszerre „összekomponálion“ magának egy saját külön, egyéni stilust. Nem lehet az, mert „*natura non facit saltum!*“ Arról jut ez eszembe, hogy mi most Magyarországon — több rajongással, mint józan itélettel — egy külön magyar stilust akarunk „teremteni“. Magában a szóban benne van már a theoria gyöngesége, mert hisz stilust egyáltalában nem lehet ugy parancsszóra „teremteni“, mint vicinális vasutakat vagy politikai jelszavakat . . . Még akkor sem lehet magyar stilust teremteni, ha a legtudósabban kutatunk abban a multban, amely, fájdalom, olyan sötét, hogy alig látunk benne, — még

Lapunk mai száma tizenhat oldal.

hatnának kegyelmet, sohsem voltak bőkezüek a kegyelemmel; ha meg nem tagadnák olykor, el se hinnék, hogy van joguk a kegyelem gyakorlására. Morzsák és alamizsnák adására rendezkedett be az emberiség: amit humanizmus név alá foglalt, az is csak alamizsna volt mindig és ma is. Azért hát ne is beszéljen senki a humanizmus csődjéről, ami egyelőre édes testvére ama bizonyos halvaszületett nagyapának. A születése előtt senki se hal meg s a pazarlása előtt senki se jut csődbe. A humanizmus pedig meg se született még, nemhogy olyan őrülten pazarolhatott volna. A koporsó, mely körül a humanizmust siratják, üres. Ne temessük, aki meg se halt. Segitsük világra jönni . . .

BELFÖLD.

Koerber Bátóton. Bécsből jelentik nekünk, hogy *Koerber* osztrák miniszterelnök valószinüleg szombaton, 4-kén, *Széll* Kálmán miniszterelnökhöz Rátótra utazik, ahonnan hétfőn, 6-ikán, tér vissza Bécsbe.

Hegedüs miniszter a székelyföldi iparról. *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter visszatérve székelyföldi utjáról, leiratot küldött a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarának, valamint a kerületi iparfelügyelőknek és a szék'y vármegyék főispánjainak.

Körutjain, iria a miniszter, közvetetlen meggyőződést szerzett arról, hogy a Székelyföldön, főképp annak városaiban rendkivül sok a tenni való akár ugy a gyári, mint a kézmü- és házi ipar terén. Látott egészséges kezdeményezéseket, amelyek kellő támogatással a Székelyföld közgazdasági életének fontos tényezőivé lehetnek, továbbá régi iparágak maradványát, amelyek az érdekeltek tömöritése, a szakképzettség emelése és a hitelviszonyok javitása utján ismét életképes iparágakká válhatnak A gyáripar terén legalább egyelőre nem igen várhatók nagyobb eredmények, de éppen azért annál nagyobb gondoskodással kell benne fejleszteni azt, ami benne fejlődésre képes, mert az egyes gyártelepekben rejlik a Székelyföldről való kivándorlás korlátozásának a titka. Annál nagyobb eredmény várható azonban a kézmüipar fejlesztésétől, amelynek éppen a speciális viszonyoknál fogva a Székelyföldön van különös fontossága. A fa- és fémipar Marosvasárhelyen, a timáripar és vasipar Székelyudvarhelyen, illetőleg Udvarhelymegyében, a faipar különböző ágai Szepsi-Szentgyörgyön és az asztalosipar Kézdivasárhelyen erős bizonyságul szolgálhat erre nézve. Kellő talajra találna mindaz, ami ezeken a helyeken biztató, Csikvármegyében, illetőleg Csikszeredán és Gyergyó-Szent-Miklóson tervszerü, rendszeres fejlődéssel, amelylyel Háromszék-megyében például a szövészetet sikerült a biztos fejlődés utjára terelni. Sürgősen és komolyan kell foglalkozni a székely iparfejlesztés összes részleteivel, amelyeknek kinyomozása az egyes ipartelepek és mühelyek szerint elsőrangu feladata a kamarának. Kimeritő jelentésre van szüksége a miniszternek mindenről, hogy az egész vonalon megindithassa a rendszeres tevékenységet. Felhivja tehát a kamarát a tanulmányozásra és javaslat beterjesztésére, amiben segitségére lesz a kamarának a kerületi királyi iparfelügyelő. Esetleg szükségessé válható szakértőül utasitja majd a teknológiai iparmuzeum igazgatóságát is. Végül utalással a székely ifjak kiképeztetése dolgában a kamarához intézett leiratára, mindkét ügyre vonatkozólag őszre várja el a miniszter a javaslatokat, mert télen már a tennivalók egész sorát akarja megállapitani.

Az interparlamentáris konferencia.

Páris, augusztus 2.

Az *interparlamentáris konferencia* mai ülésén gróf *Apponyi* Albert elnökölt. Mindenekelőtt *Bernaert* tett jelentést a hágai békekonferencia munkálatairól és beszédét azzal az óhajtással fejezte be, hogy a legközelebbi kongresszuson a semleges hatalmak kodexének megszerkesztésével foglalkozzanak. A jelentés inditványait elfogadták. A kongresszus elfogadta *Lorand* határozati javaslatát is, amely a hágai békekonferenciának elismerést fejez ki és sajnálja, hogy az *Anglia* és *Transvaal* között felmerült konfliktust a konferencia által a hatalmaknak nyujtott eszközökkel elkerülnie nem lehetett.

Azután *Berzeviczy* Albert emelkedett fel szólásra és mély figyelem közt ezt a beszédet mondotta:

Uraim! Amidőn elismeréssel adózom tisztelt előttem szólott kollegánknak, Le-Batut vicomte urnak előadásáért, melylyel a napirenden levő javaslatot elfogadásra ajánlotta, legyen szabad e javaslatnak — melyet én voltam szerencsés iniciálhatni a magyar csoport kebelében — támogatására nekem is röviden szót emelnem.

Midőn ezt teszem, talán nem fogják nekem rossz néven venni, ha önöknek emlékezetébe idézem a négy év előtt Budapesten megtartott interparlamentáris konferencia tárgyalásait, amelyek alkalmával éppen az én előadásom alapján utakat és módokat kerestünk határozatainknak — tőleg a nemzetközi választott birósága vonatkozóknak — mielőbbi érvényesitésére. Nem sejtettük akkor, amikor egyértelmüleg konstatálhatni véltük, hogy — bármily erős ügyünk diadalába vetett hitünk — még távol állunk a céltól, nem sejthettük akkor, hogy nemsokára egészen más oldalról jövő kezdeményezés fogja a mi terveinket a leghivatalosabb formában való tárgyalás stádiumába juttatni; és épp így nem sejtettük, amikor tisztelt barátom és kollegam gróf Apponyi Albertnek akkori inditványát, a parlamenttel nem biró államoknak uniónkba való bevonására nézve elfogadtuk, hogy éppen az a nagy állam, amelyre akkor mindnyájan első sorban gondoltunk: Oroszország, illetőleg annak fiatal uralkodója fogja magának vindikálni azt a dicsőséget, hogy a béke s különösen a nemzetközi biráskodás érdekében az összes hatalmakat tanácskozásra és megegyezésre hivja fel.

Sajátságos találkozása az eseményeknek, hogy mig éppen Hága volt az a hely, amelyen az interparlamentáris unió 1894-iki ülésében határozatot hozott az iránt, hogy a nemzetközi biráskodás megvalósitása érdekében a hatalmak képviselői kongresszusra volnának összehivandók, ez a mult évben tényleg létrejött kongresszus székhelyéül éppen Hágát választotta. És nem kevésbé megragadó találkozása a reminiszcenciáknak, hogy mig a mi kitünő kollégánk Descamps szenátor, ki oly fényes érdemeket szerzett a nemzetközi biráskodás eszméjének tisztázása körül a hágai békekonferencia körében, 1896-ban Budapesten, jelentését egy sirontuli hang tanuságával az éppen kevéssel azelőtt elhalt Lobanoff herceg ügyünkre nézve biztatóan hangzó nyilatkozatával fejezte be: mi most szintén egy sirontuli szózatot idézünk vissza hálásan és kegyeletesen emlékünkbe, amikor a nemrég kimult gróf Muravieff mindkét körlevelében kezdeményezett békekonferencia eredményeiben keressük változott feladatainkkal szemben a kiindulási pontot.

Uraim! A hágai konferencia határozmányai általában s különösen azoknak a nemzetközi biráskodásra vonatkozó részei, amelyekről az interparlamentáris unió tavalyi krisztianiai ülésszaka előtt még biztos tudomásunk nem lehetett s amelyek ma hivatalos szövegükben feküsznek előttünk, örömmel és büszkeséggel tölthetnek el, mert egy évtizedet meghaladó munkásságunk által előkészitett eredményeket láthatunk bennök, melyeket túlbecsülni nem akarunk, de melyeket kicsinyelni sem szabad. De e határozatok kétségtelenül nem csak nem jelzik befejezését a mi tevékenységünknek, de ellenkezőleg, uj és fontos feladatokat tüznek elénk.

Ezekkel a feladatokkal számol az a határozati javaslat, mely az interparlamentáris tanács megállapodásának megfelelően épp most terjesztetett az önök elbirálása alá s mely teljesen összhangban van Christianiában hozott határozatunk szellemével.

Az összes parlamentok mindamaz elemei, amelyek őszinte barátai a békének és a jog uralmának, a nemzetközi viszonyokban kell hogy feladatuknak, sőt kötelességüknek tekintsék ellenőrizni és előmozditani az életbelépését ama határozmányoknak, amelyek az összes szignatár-hatalmak küldötteinek megegyezését képviselik ugyan ma is, de amelyeknek végleges ratifikációja tudvalevőleg még meg nem történt és amelyek tenyleg csak akkor fognak az életbe átmenni, ha a hatalmak azok tartalmát és az azok alapján létrejött intézményt nemcsak létezőnek elismerni, de azt igénybe venni, felhasználni is fogják.

Azt hiszem, jogosult abbeli reményünk, hogy a hágai konferencia határozmányait nem fogja ugyanaz a sors érni, amely érte az 1874-iki brüsszeli deklarációt, mely mind máig ratifikálva nincs, s hogy e határozmányok életbe lépésétől már csak rövid idő választ el, mint azt ugy gróf Bülownak, a német külügyminiszternek a német birodalmi gyülésen, valamint gróf Goluchowskinak, Ausztria-Magyarország külügyminiszterének a magyar delegáció előtt tett nyilatkozatai is kilátásba helyezték.

Az interparlamentáris unió magyar csoportja már a budapesti határozatnak megfelelően, köte-

---

akkor sem, ha a legszorgalmasabban összeszedjük azokat az ugynevezett „ösmotivumokat“, amelyeket jelkesedésünk igyekszik hiteleseknek elfogadni. Én istenem, a turáni fajok vitézek és hóditók, de vándorló és pusztitó s nem teremtő, még kevésbé pedig müvészetet teremtő fajok voltak. Aki a háborut és a sátort szereti, az megveti a békét s szemlélődésből keletkező kőemlékeket . . . Mialatt az árják a Szép legmagasztosabb emlékeit emelék, azalatt turáni fajrokonaink, akik ugy meg tudták verni őket, ma is ugyanabban a kunyhókban laknak Ázsia sikjain, amelyekben ezredévekkel ezelőtt laktak. A turániak legnagyobb emberei, Attila, Dsingisz Khán és Tamerlán nem a teremtés, hanem a pusztitás férfias virtusának az emlékét őrzik: a hagyomány „Isten ostorainak“ nevezi őket . . . De még ha a leghitelesebben ki is kutatjuk azokat az „ösmotivumokat“, a századok lüktető élete nélkül lehet-e azokból stilus-szervezetet rögtönözni? „Összerakhatjuk“ őket, de nem lesz abból élő egész sohasem. Az ember sem születik egyszerre negyvenévesnek, hanem csecsemőből nő azzá . . .

De térjünk vissza az épitészek forradalmához. A müvészet természetszerüen belefáradt a régi formulák ismétlésébe s miután invenciójának nincs többé tere a hagyományos világban, másfelé fordul. A probléma, sajátságosan alakul szinte ugy tetszik, mintha a nemzeti élet után, mely a követ müvészileg minden égalj alatt kimeritette, a mai kozmopolita világ egy magának megfelelőbb, mesterkélt de általánosabb anyagra vetette volna magát. A vas nem függ a klimától, minden égalj alatt egyforma, csakugy, mint a világpolgár szalonkabátja... A vas! Mit tud a müvészet ebből a csudálatos anyagból csinálni?

*

Mindent, és bizonyos fokig semmit. Miben áll a vas gyöngéje a hagyományos épitészettel szemben? Abban, hogy mig az eddigi épitészeti anyagok, a kő és a fa természetesek s a természetben gyökerező határozott jellemmel birnak, addig a vas mesterkélt anyag s *nincs természete*. Hogy értsük ezt? Ugy, hogy a kőnél és a fánál közvetlen összeköttetésben maradunk a müvészetek közös anyjával, a nagy természettel s annak az ihletét követhetjük, a vasnál azonban, épp mivel mesterkélt anyag, ez az összeköttetés megszakadt s az ember magára marad s a természet ihlete hiján nem tud semmit se csinálni. Miben áll ez az ihlet? Abban, hogy a természet maga a legnagyobb épitész s az emberi épitészek sohse tettek egyebet, csak őt utánozták. Utánozták sziklafalainak egyiptomi és babiloni nagyszerüségét, hegyeinek guláit és obeliszkjeit, utánozták szirtjeinek emeletes beosztását, erkélyeit, ablakait s egyszerüen lemásolták barlangjainak mór iveit és bizánci kupolait. De ellestek tőle egyebet is: pálmafáit beállitották arab pilléreknek s ivbe hajló leveleikből arabeszkes plafondot csináltak, mely alatt épp ugy lehetett a menyországról álmodni, mint a Szahara szenvedései után az oázis árnyában. Kőfáik fejébe hogy tüztek volna egyebet, mint ismét csak a természet diszeit? Korinthusi akanthus-leveleket, jóni kos-szarvakat, kemény dóri kőlapokat vagy egyszerüen ezerformáju szép virágokat... Szinte a primitiv ember hatalomvágya nyilvánul abban, hogy a legfélelmesebb állatokat, oroszlánokat, medvéket állitották oda kapuik mellé őrzőknek.... De nemcsak a paradicsomi déli világban utánozta az ember a természet épitészetét, hanem a messze éjszakon is: az éjszak áhitatos és borongós épitészetét góthikus fenyürengetegeitől tanulta el, kathedráljainak hangulatát az égbenyuló bus facsucsok alatt szivta magába — —! Ime látjuk, a természet épit, — de csak kővel és fával, nem pedig vassal. A főbajunk, amért a vasból — legalább egyelőre — nem igen tudunk semmit csinálni, az, hogy a természet nem épit vele. A természet egyáltalában nem ismeri a vasat abban a formában, a melyben mi. Más elemekkel vegyülve vagy keveredve vékony erekben ott huzódik által a hegyek gyökerein és semmivel se árulja el hatalmas voltát. A fánál és kőnél „visszatérhetünk“ a természet ősmotivumaihoz, de itt hova térjünk vissza? Azok a vaserek nem árulják el nekünk a természet eszthétikai szándékait: épp mert nincsenek véle semmi szépészeti szándékai. A természet nem épit vassal s ezért nem követhetünk mi semmiféle ihletet: ezért nem tudunk mi formát adni ennek a mindenre, de különösebben semmiféle eszthétikai formára, sem alkalmas anyagnak.

A vas bámulatosan képes utánozni minden stilt, csak a magáét nem. Korinthusi oszlopot, góth templomot, bizanci kupolát, sőt barok iveket, mindent lehet belőle önteni, csak azt nem lehet kivánni tőle, hogy a saját stilusában teremtsen valamit. Nincs teremtő ereje, — természetének nem felel meg különösebben egy stil sem. Olyan az anyagok közt, mint a dilettáns a müvészek közt: mindent mást vissza tud adni, csak magamagát nem. A hogy Sizeranne mondja — „olyan, mint a pénz: jó szolga, de rossz ur“ . . .

*

A vasépitészet kérdésénél az eszthetika egy rejtélyes fejezetét érintjük, — a „hasznosnak“ a „széphez“ való viszonyát. Tetszelős a Théophile Gautier *„l'art pour l'art“* elve, amely ugyszólván megtiltja a szép müveknek, hogy egyebek is legyenek, mint szépek, de valljuk be, épp oly egyoldalu, mint a pedánsok ama másik elmélete, amely a didaktikai „haszon“ szerint méri a költői halhatatlanságot. Hol itt az igazság? Valószinüleg a kettő között. Az a Gautier-féle elvont, hogy ugy mondjam: desztillált szép alig létezhetik s ha létezik is, a „hasznos“ fogalmának kiüldözése által igen könnyen haszontalanná, mielőbb: fölöslegessé válhatik. Sok igaz van abban a banális mondásban, hogy a legmagasabb fokon a szép, igaz és a jó találkoznak s voltaképp egyek: én azt hiszem, hogy a legmagasabb fokon álló szép müvek nem is lehetnének oly szépek, ha nem volnának igazak és ennélfogva jók, sőt tovább megyek s azt mondom, hogy a legmagasabb rangu szép szükségképpen hasznos is, épp mert arra a legmélyére markol az emberiségnek, ahol

lességének tekintette kormányához 1897. nyarán egy emlékiratot intézni a nemzetközi biráskodás ügyének felkarolása érdekében. Kiemelendőnek tartom, hogy ugyanaz az államférfiu, Széll Kálmán, aki mint a magyar csoport akkori elnöke amaz emlékiratot aláirta, ma Magyarország kormányának elnöke. A magyar csoport tagjai különben is minden alkalmat megragadtak, hogy ezt az ügyet napirenden tartsák s felszólalásuk mindig rokonszenves válaszszal találkozott a monarkia külügyének vezetője részéről.

További sikereink egy lényeges föltétele, hogy a sajtó melegebben karolja fel ügyünket az egész müvelt világon s hogy a közvélemény napi hullámzásain fölülemelkedve, a jog uralmába vetett hit apostolának szerepét vigye a skepsis álbölcseségével szemben. Ezt biztositani egy másik határozati javaslat veszi célba.

Mi, akik a müvelt világ minden részeiből összesereglettünk itt és bámulva látjuk azokat az alkotásokat, amelyekkel a francia szellem, egyesülve a francia szorgalommal egy uj század hajnalát fölavatni sietett, teljes szivünkből óhajtjuk, hogy jusson Franciaországnak az a dicsőség is: ezzel az összejövetelünkkel s itt megérlelt elhatározásainkkal a gyakorlati kivitel medrébe terelni azt az eszmét, melyet tizenegy év óta szolgálunk s amelyet tavaly az európai hatalmak hivatalos képviselőinek aeropágja is szentesitett.

Ajánlom a határozati javaslat elfogadását.

Beniczky beszéde mély hatást keltett és mindenki elragadtatással emelte ki annak szónoki szépségeit is.

KÜLFÖLD.

Olaszország gyásza.

Budapest, augusztus 2.

Olaszország népe ma már fölocsudott abból a rettenetes csapásból, mely megfosztotta a legalkotmányosabb és legjobb királytól. A mai napot már a gyászszertartás és temetésre szükséges előkészületek vették igénybe. A miniszterek megállapitották a temetés napját s elkatározták, hogy Umberto holttestét Rómába vitetik. Kétségtelen, hogy a minisztérium eme tervéhez az uj király is hozzá fog járulni. Amig Olaszország igy nagyban készül a királyához méltó nagyszerü gyászpompára s a provinciákból százával érkeznek az utolsó illatos üdvözletek, ugy hogy egész rózsatenger boritja a király ravatalát, az európai hatalmak képviselői sietve fejezik ki részvétöket és megdöbbenésöket a szörnyü tett miatt. *Vilmos* császár részvétsürgönyében abbeli reményének ad kifejezést, hogy az a barátság, mely a savoyai házat a Hohenzollern dinasztiával összefüzte, továbbra is fennmarad. Kétségtelen, hogy Viktor Emanuel proklamációjában nem fog hiányzani a válasz erre a felhivásra s hogy az uj király meg fogja jelölni azt a helyzetet, melyet Olaszország a világpolitikában el akar foglalni. Lord *Salisbury* erélyes szóval itélte el azt a nembánomságot, amelylyel a *tett propagadáját* kezelik s reméli, hogy eme szörnyü eseményt alkalmul fogja Európa tekinteni arra, hogy az anarkistákat végre megfékezze.

A temetés előtt.

Róma, augusztus 2.

Máig bizonytalan volt, vajjon Umbertót Rómában vagy a szavojai család torinoi sirboltjában fogják-e eltemetni. A miniszterek ma azt határozták, hogy *Rómát* fogják ajánlani s kétségtelen, hogy az uj király ehhez hozzá fog járulni. Az *Esercitó* szerint a halottat *szombaton* szállitják Rómába s szerdán temetik el. A belügyminiszter felszólitotta a római polgármestert, hogy a temetés szertartásáról vele tanáczkozzék. A temetésen tizenötezer katona fogja a rendet föntartani.

Az itteni politikai körök abban látják legjobban a meggyilkolt király nagy népszerüségét, hogy uralkodásának egész ideje alatt egyetlen felségsértési pör sem volt Olaszországban. A kormánykörök valószinünek tartják, hogy *Vilmos* császár el fog menni Umberto temetésére. Ebben az esetben az egész vasuti vonalat a határtól Rómáig katonaság fogja őrizni.

Milano, augusztus 2.

Visconti Venosta miniszter ma fogja fölbontani Umberto király végrendeletét. Általánosan azt hiszik, hogy Umberto király politikai végrendeletet hagyott hátra.

Monza, augusztus 2.

Sok fejedelem megigérte, hogy eljön a temetésre. Már eddig is ötszáznál több koszorut küldtek, köztük van a milanói osztrák és magyar segitő egyesülete koszoruja is. Tegnap délután négy óra óta valóságos népvándorlás van Monzába. Sok ezeren várták az uj királyi párt. A nagy tömeg a pályaudvartól a kastélyig minden utcát és teret megtöltött. Rendőrök és lovascsapatok a kastély minden kijáróját megszállták. A tömeg méltóságosan és nyugodtan viselkedett. Az egész uton egyetlen hang sem hallatszott. A királyi fogat lovai gyorsan ügetve igyekeztek a kastély felé. Minden arcon komoly, mély gyász ült. Igazán szomoru királyi fogadás volt. Mikor *Viktor Emánuel* a kastély elé érkezett kocsiján, az özvegy királyné eléje sietett. A király gyorsan kiugrott a kocsiból s egymás nyakába borulva, sokáig ölelték egymást szótlanul. Margit királyné azután megölelte menyét s folyton ujra meg ujra megcsókolta. Azután mind a hárman szótlanul bementek a halottas szobába, ahol a királyné megragadta fia kezét, azután vele együtt letérdepelt s a halottat homlokon csókolta. Az uj király is megcsókolta atyja homlokát, kezét s folytonosan zokogott:

— Atyám, szegény, szegény atyám!

Azután intett a feleségének, hogy ő is csókolja meg atyja kezét. A két királyné sokáig keservesen sirt. Viktor Emánuel mindkettőjöket csillapitani igyekezett. Félóra hosszáig maradtak a szobában, azután Margit királyné termébe vonultak.

Umberto király holtteteme tegnap este még jól volt konzerválva. Az orvosok óránkint jéghideg alkohol-szublimátummal és aromatikus esszenciákkal öntözték, hogy fölöslását az uj király megérkezéseig megakadályozzák. A királyi család tagjain kivül senkit sem bocsátanak a ravatalhoz. Az özvegy királyné még fájdalmában is roppant lelkierőt mutat, amely mindenkit bámulatra ragad. Ő maga tudatta az udvarokkal férje halálát, mindenről maga gondoskodik, folytonosan rendelkezik és intézkedik. Mély fájdalmában sem feledkezik meg a jótékonyságról s gondoskodik az általa alapitott árvaházakról. Tegnap egy ilyen árvaház vezetőségéhez a következő táviratot küldte:

Az apró ártatlan gyermekek imádsága meghatja anyai szivemet. Mondják meg nekik, hogy gondolok rájuk és imádkozom értük. Halgassa meg Isten az ő imádságukat is.

Egy torinói távirat azt jelenti, hogy *Margit* királyné parancsára a királynénak a Kvirinálban lévő butorait még augusztus 10-ike előtt a torinói királyi palotába viszik, mert a királyné ott akar lakni.

Bóos, augusztus 2.

A *Neues Wiener Tagblatt*nak Monzába kiküldött tudósitója ma Umberto király ravatala előtt állt és impresszióiról a következőket táviratozza lapjának:

Ma délelőtt a királyi udvartartás egy tagjának szives közbenjárásával engedélyt kaptam, hogy a most szigoruan elzárt monzai királyi villát meglátogathassam és beléphessek abba a szobába, melyben Umberto király holtteste fekszik.

Husz perc alatt ér az ember villamos vasuton Milanóból Monzába, melynek állomásáról egy egyfogatu bérkocsi vitt a meglehetősen messze fekvő monzai kastélyhoz. Monza valamennyi kisebb olasz város jellegét hordja magán. A többnyire egyemeletes házakból álló szük és poros utcákból végre kivezet az ut a kastélyhoz vezető széles, nyárfáktól szegélyezett fasorra, melyről a kastély oldalhomlokzata már messziről látható. A kastély parkkal van körülvéve és külső formájára nézve élénken emlékeztet a schönbrunni

---

már nem puszta müvészi thémák csillognak, hanem az örökemberi érdekek leledzenek. A szép tehát lehet hasznos, sőt bizonyos átvitt értelemben annak is kell lennie, de ezzel természetesen még nincs az kimondva, hogy az, a mi hasznos, egyszersmind szép is. A legtöbb, amit a tisztán hasznos dolgoktól várhatunk, az az, hogy bizonyos eszthetikai semlegességgel birjanak, hogy ha már a szép érzetét fel nem keltik bennünk, legalább a rut fogalmát eszünkbe ne juttassák. De ez az eszthetikai, semlegesség sem valami állandó valami: Herbert Spencer a maga idevágó érdekes essayében azt mondja, hogy még a tisztán hasznos dolgoknak is van kilátásuk arra, hogy valamikor szépekké váljanak és pedig akkor, mikor *megszüntek* hasznosak lenni. P. o. a középkor fantasztikus fegyverei és fegyverzetei, melyek a maguk korában csak a háboru hasznos szerszámai voltak, ma *már* mütárgyak s a szalónok falait ékesitik. A hasznosság megszünése ebben az esetben azt a költői nyugalmat jelentené, mely okvetlen szükséges ahhoz, hogy az eszthétikai gyönyör előállhasson. Tán eljön az az idő, mikor egy jövendő, még civilizáltabb világ parkjaiban a mi lokomotivjaink fognak disz- és mütárgyakként ott állani, csak ugy, mint a középkor várromjai ma a mi parkjainkban ... Nos, akármint van is a dolog: a szép és a hasznos nem azok az engesztelhetetlen ellenségek, akiknek bizonyos eszthetikák végletes elméletei őket feltüntetni szeretik. A szépnek sohasem ártott, ha hasznos, a hasznosnak sem, ha szép volt. A régi világ nagy nemzetei, melyek a nagy stilokat megteremtették, teljességgel nem voltak „l'art pour l'art"-emberek, nem voltak az elvont szépnek oly *öntudatos* „keresői," mint a modernek. Sőt épp az volt az erejük, hogy öntudatlanok valának s nem kerestek, hanem mégis találtak. Az ő példájuk igazolja legjobban, hogy a szép akkor a legszebb, ha nem tudós számitással, hanem ugyszólván gyermekes és isteni véletlenből akadnak rá az emberek ... Ők nem a tiszta szép elvont világából indultak ki, hanem a földről, mondjuk ki egyszerübben: a természetesből, a hasznosból. Sem az asszirok, sem az egyiptomiak, sem a görögök nem akarták azokat a stilusokat megteremteni, melyeket mi az ő neveikről nevezünk s melyekben mi ma az elvont szép luxusát látjuk. Ők mindenekfelett hasznos lakóhelyeket akartak épiteni isteneiknek és fejedelmeiknek. Homérosz nem az époszok ősmintáját akarta megteremteni, hanem egyszerüen egy hasznos, lelkesitő éneket akart zengeni honfitársainak. Mind e régi nagy teremtők roppant elcsodálkoznának, ha mi ma megmagyaráznánk nekik stilusaik és költészetük eszthetikáját. Bizonyára fogalmuk se volt róla: nem tudták ők voltaképp, mit csinálnak. Épp ezért mondták róluk, hogy nem is ők, hanem az istenek szent őrülete teremtett bennük .... Mindebből csak azt akarom kihozni, hogy a régi stilusok ereje épp abban van, hogy „szépségük gyökerei nem az elvont szépben, hanem a természetesben", a hasznosban leledzenek. Ugy nőttek fel, mint a virág, melynek — bármily pompásak legyenek is szirmai, — gyökerei mégis a szennyes fekete földből veszik táplálékukat... A régi stilusok fejlődésében megvan a nagy természet egész törvényessége: szépek, mert a szükség érzetéből támadtak, mert a hasznosság *indokolta* szerkezetüket. A hasznosság ellenőrzi a szép tisztaságát, az eszthetikai szabatosságot, — ez menti meg a szép müvet attól, a mi a testen a zsir: a fölöslegestől. Tudjuk, hogy a mi mai egyensulyt vesztett és dilettáns épitészetünk épp a fölöslegessel vét legtöbbet a szép ellen. Nézzék meg a szecessziós hóbortot, — mi bánt ennél bennünket a legjobban? Mindenek felett az, hogy semmi sem *indokolt* rajta — sem a szerkezete, sem az ornamentikája. Kinosan érezzük, hogy ezeknek az embereknek már nem az a törekvésük, hogy valami szépet és ujat teremtsenek, hanem egyedül az, hogy minden áron *kikerüljék* a régi formulák ismétlését! ... Man merkt die Absicht und wird verstimmt!

*

Nos, mi most épp olyan naivan állunk az uj anyag, a vas előtt, mint egykor az asszirok s a görögök a kő előtt. Mint egykor a régiek öntudatlanul, ugy mi ma öntudatosan indulunk ki a hasznosság gondolatából. Hát a vas hasznos és szükséges és igazuk volt azoknak, akik az esztheticai alkalmazását napirendre tüzték. Hasznos a vas, de a mint emlitők, csak az embernek s nem a természetnek, mely nem épit vele s melyhez ennélfogva hiába fordulunk a szükséges ihletért. Könnyü volt a görögöknek a természetet utánozni és eszményiteni a kőben, de mit csináljon az ember, ki magára hagyatva, minta nélkül áll szemben a maga teremtményével, a vassal? Rejtelmes anyag, mely hajlékonyabb, kezelhetőbb, erősebb a kőnél, melylyel mindent lehet utánozni s melylyel csak a müvészi invenció nem bir! Miért? Mert mivoltát illetőleg mindenben az ellentéte az eddigi épitészeti hagyományoknak. A kőépitészetnél a „nyilás" mondjuk: az ablak volt a kivétel s a „telt felület" a fal, a szabály — ez adta meg az arkhitektura testét. Mit látunk a vasnál? Nézzük végig a világvárosok vas indóházait vagy a kiállitás kertészeti palotáit, — itt megforditva áll a dolog: minden „ablak" és nincsen „fal", nincsen test. Ha elösmerjük azt, hogy egy épületnél nem az ablak, hanem a fal a fő, ugy bátran elmondhatjuk, hogy a vas nemcsak megkönnyiti, hanem egyszerüen beszünteti az épitészetet. Épp mert sokkal erősebb a kőnél, tulságosan erős a mi régi eszthetikánknak. A vas lehet támasztó pillér, de nem tud *felületet*: falat adni. Ez a demokrata anyag herkuleszi erővel viseli a terhet, de csak ezt tudja és mást nem. Ahol nem kell erőt kifejtenie, ahol egyszerüen egy falfelület árisztokratikus lustaságát kivánjuk tőle, ott egyszerre tehetetlenné válik. Önök azt mondhatják: töltsük ki a vasépitészet felülethiányát kővel, — igen, de ekkor ismét ott vagyunk, ahol voltunk, a kőépitészetnél s a régi hagyományokban. Akkor ez már nem vasarkhitektura többé ... Megpróbálták a vasokozta felülethiányt egy épp oly mesterkélt anyaggal, üveggel kitölteni, de mi az eredménye ennek? Ez óriási épületek nem mutatnak semmit, épp mert átlátszók, már pedig a szemnek mindenekelőtt látnia kell valamit, hogy gyönyörködni

kastélyra. Számos kiváncsi áll a rácskapu előtt, mely az előkertbe vezet. Carabinierik szigoruan eltiltanak mindenkit a belépéstől. Vörös frakkokba öltözött udvari szolgák járnak fel-alá. Miután előmutattam a belépésre jogositó jegyemet, beboesátottak abba az első emeleten lévő hálószobába, melyben Umberto holtteste fekszik. A szoba nem igen nagy és alkovval van ellátva. Ez alkovban egy oltárt emeltek, mely körül óriási gyertyák égnek. A bal fal mellett áll a széles, mahagonifából készült ágy. A többi butor is mahagonifából áll. Valamennyi képet, tükröt és egyéb, a gyászszobába nem illő tárgyat eltávolitottak.

Az ágy üres. A holttest egy faállványon nyugszik, mely jéggel van megtöltve. A jeget minden 20 percben megujitják. Ezen a jégágyon nyugszik a holttest, mely szublimáttal itatott ruhával van betakarva. Csak a fej fedetlen. A holttestnek ilyen módon való elhelyezése azért vált szükségessé, hogy annak gyorsan előre haladó feloszlását megakadályozzák. A királyné ugyanis nem engedte meg a holttest bebalzsamozását, mert nem akarta, hogy a holttest felboncoltassék.

A szoba egyik sarkában egy villamos ventiláció van alkalmazva, melyen friss levegőt bocsátanak a szobába.

A holttest fekhelye mellett két oldalt két szárnysegéd áll diszőrt. A szoba két oldalfala mellett virágok vannak elhelyezve. A holttest takaróján is virágok vannak. A holttest mellén kis fekete feszület fekszik. A király arcvonásai jól vannak konzerválva és ugyanazt a jóságot tükröztetik vissza, mely azokból a király életében visszasugárzott. Azt hihetné az ember, hogy egy alvó előtt áll.

Mélyed meghatva hagytam el a szobát. A kastélyból kilépve, feltünnek a falakon a sötét-sárga plakátok. Arra a torna-ünnepélyre való meghivók ezek, melyen a királyt meggyilkolták. Ezeket a plakátokat még nem távolitották el a kastély falairól.

Margit királyné.

Róma, augusztus 2.

Saracco, aki tegnap Monzából Rómába érkezett, s este ismét visszautazott, nagy csodálattal beszélt itt a boldogtalan özvegy királyné lelki nagyságáról.

— Hosszas, viharos életemben — ugymond — sohasem láttam ehhez foghatót. Megindító látvány, hogy a királyné, mély fájdalma mellett is, amely egészen feldulta az arcát, a legcsekélyebb dologra is ügyel. De ha egy pillanatra egyedül van, szabad folyást enged köenyeinek.

Finali, a szenátus elnöke, hozzátette ezekhez:

— Margit királyné valóban mintaképe az emberi jóságnak és lelki nagyságnak. Az ember nem tudja, mit csodáljon benne jobban: a királynőt-e vagy az asszonyt.

A *Tribuna* lelkesülten hódol az özvegy királynénak, akiről azt mondja, hogy ő a savoyai ház költészete, a király vigasztalója és barátnője, minden szép és jó gondolatnak és eszmének legbátrabb védelmezője. Most „szegény asszony"-nak nevezi magát és Rómának szóló köszöntésében csak *óróla* beszél, aki sohasem tér többé vissza. A királyné feledve akar lenni, de Olaszország nem fogja őt elfeledni, s örökké tiszteletben fogja tartani az ő *jóságos emlékezetét*.

Az összeesküvők.

Róma, augusztus 2.

Mindinkább nyilvánvalóvá válik, hogy Umbertó király összeesküvésnek esett áldozatul. A mult vasárnap egy brescíai korcsmában néhány munkás, poharazás közben összeszólalkozott. Az egyik munkás igy kiáltott át a szomszéd asztalhoz:

— Várjatok csak, egy óra mulva ezer meg ezer gyászlobogót fogtok látni.

Brescí társaságában, Monzában egy kis szőke fiatal embert látott a rendőrség. Azt beszélik, hogy ez a szőke fiatal ember sok pénzt költött, amiből a rendőrség azt következteti, hogy Brescit és cinkosait valamely szövetség látta el pénzzel s hogy Bresci és társa egy messze elágazó összeesküvés eszközei voltak. *Caserio* gyalog volt kénytelen Lyonba menni. *Acciarito* eladta szerszámjait, hogy tőrt vásárolhasson, Luccheninél egy fillért sem találtak, ellenben Brescinek sok pénze volt. Vajjon ki adhatta neki? Csak az erős szervezet, amely ezer forrásból gyüjti a pénzt és ez a szervezet a nemzetközi anarkia. A rendőrségnek erre még nincs ugyan pozitiv bizonyitéka, de megszerezni igyekszik. Ezért vannak a tömeges letartóztatások s ezért kutat a külföldön is. Egyelőre azonban a rendőrség titokban tartja kutatásának eredményét. Mindössze annyi szivárgott ki a rendőri nyomozat titkaiból, hogy *Bresci* a merénylet végrehajtása előtt néhány olasz barátjával érintkezett s ugy látszik, hogy a merénylet előkészitésében segitő társai voltak. A *Giorno* madridi tudósitója ezt irja, hogy az odavaló olasz nagykövet azt hiszi, hogy az anarkisták azért határozták el *Umberto* király meggyilkolását, mert *Olaszország kezdte annak idején az anarkisták ellen összehivott nemzetközi konferenciát*. A nevezett lap azt hiszi, hogy a nyomozást mindenekelőtt abban az irányban kell folytatni, hogy ki bérelte föl Brescit az orgyilkosságra. Ugy látszik, hogy ez az Ivreában letartóztatott Lanner volt, akinek szintén sok pénze volt s aki Bresci és más barátai társaságában nagyon vigan élte világát.

Lannert letartóztatása után Torinoba szállitotta a rendőrség. Letartóztatása előtt találkozott vele *Nasi* ügyvéd, aki igy szóli hozzá:

— Ha tud valamit, ugy valljа meg. Őszinteségének nem fogja kárát vallani.

— Ártatlan vagyok, felelte *Lanner*, semmiről sem tudok semmit, Isten engem ugy segéljen! Csak szerencsétlen véletlen hozott engem ebbe a kellemetlen helyzetbe. Nem tagadom, hogy sokat érintkeztem Brescivel. Sokáig megosztottuk egymás örömét és bánatát. Az ő pénztárcája az enyém volt, de borzasztó szándékáról soha sem szólt nekem.

— Jól van, de mondja meg nekem, nem szidta-e gyakran a királyt?

— Erre én azt kérdezem öntől, vajjon a puszta szó gyilkolt-e már embert?

— De anarkista iratokat is találtak önnél. Erre mit felel?

— Az anarkista irat sem nem tőr, sem nem revolver, sem nem dinamit-doboz. Esküszöm önnek, hogy semmi közöm sincs a dologhoz s kezem tiszta.

Ugy látszik, hogy Lanner még sem volt Bresci bűntársa, mert magas, erős, feketehaju ember, holott a gyanusitott cinkos alacsony, zömök, szőke és roszszul beszél olaszul.

Róma, augusztus 2.

Az összeesküvésre nézve azt mondja egy ember, aki vasárnap a monzai villa parkjában sétálgatott, hogy azon a helyen, a hová a közönséget nem bocsátják be, négy gyanus külsejü embert látott s azt hiszi, hogy *Bresci* is köztük volt. A gyilkosság estéjén *Brescinek* egy társa, akinek szintén volt revolvere, a két kijárat egyikénél várta a királyt, mialatt Bresci a másik kijáratnál várakozott. A király tehát semmiképen sem kerülhette volna ki a merényletet. A versenytéren talált revolvert nyilván Bresci társa dobta el, amikor a merénylet végre volt hajtva. Anconában tegnap este letartóztattak egy *Pessanzini* Natale nevü embert, aki a rendőrségen tagadta, hogy Brescit ismeri, de megvallotta, hogy Milanóból jött Monzába. Anconában azonkivül még egy embert tartóztattak le, akinek a zsebében *Bakunin* arcképét találtak. Pratóban tegnap este letartóztatták Bresci testvérét, aki cipész, továbbá egy *Marozzi* nevü katonát és hét más anarkistát. Revolvert és tőrt találtak náluk.

*Milano*ban tegnap kilenc szocialistát fogtak el, mert a szocializmust éltették.

Az intéző körök élénken foglalkoznak a rendőri szolgálat kérdésével. *Arzengo* szenátor a szenátus legközelebbi ülésén *interpellálni* fogja a belügyminisztert a király személyes biztonsága érdekében tett intézkedésekről. Az ujságok azt irják, hogy a király személye körül a rendőri intézkedés nagyon hiányos volt. Arra utalnak, hogy 1897-ben *Acciarito* merénylete után *Arzengo* inditványára *Rudini* akkori miniszterelnök megigérte, hogy különös intézkedéseket fog tenni a király oltalmára, de a dolog akkor félben maradt s elaludt. Most, hogy a királyt meggyilkolták, ujra mozgolódnak és derüre-borura fogdossák össze az embereket. *Castello di San Pietro*ban, Bologna mellett letartóztattak egy tizenhét esztendős leányt, akinek viszonya volt Brescivel. Amikor Monza lakossága tegnap este a királyi pár megérkezését várta, egyszerre két ember az anarkiát éltette. A tömeg föl akarta őket koncolni. Mindkettőjüket letartóztatták. A rendőrségnek bizonyitéka van arra, hogy a tegnap letartóztatott *Lanner* arra kötelezte magát, hogy abban az esetben, ha Monzában a merénylet nem sikerül, Ivreában, ahová Umberto feleségével utazni készült, meg fogja gyilkolni a királyi párt.

Audonában is letartóztattak tegnap egy *Constanzio* nevü anarkistát. Azt hiszik, hogy ez a Constanzio az a szőke fiatal ember, akinek társaságában Brescit látták. Constanzio Milanóból való elutazása előtt leborotváltatta a szakállát.

Milanó, augusztus 2.

Aquillában párbaj volt két tüzérszázados között. Mindakét százados abból az ezredből való, amelyben Bresci szolgált. Beszélgetés közben az egyik százados ezt mondta:

— Bresci hadnagy sajnálatraméltó ember!

Mire a másik ezt felelte:

— Becstelen ember, aki a királygyilkos testvérével kezet fog.

Ez volt az oka a párbajnak.

Milanó, augusztus 2.

A sajtóban erősen megtámadják a rendőrséget, hogy nem gondoskodott elegendő óvintézkedésekről.

Ma is igen sok letartóztatás történ Olaszország különböző helyein.

Mikor Brescit tegnap megkérdezték, hogy megbánta-e tettét, azt felelte:

— *Éppenséggel nem.* Meglátják, rövid idő alatt elhagyom ezt a börtönt. Társaim ki fognak szabaditani és akkor az *orosz cár reszketni fog.*

Majdnem ugyanezeket a szavakat mondta Lucheni is.

---

tudjon ... Ott a baj, hogy eddigi fogalmaink szerint egy épület egy vázból, izmokból és az egészet bevonó bőrből álló organikus egész, — a vas pedig mindörökké csak vázat tud adni, nem pediglen testet. Félelmesen erős váz ez s épp azért dönti halomra régi eszthetikánkat, mert annyival erősebb a kőnél. Szemünk, hiába, ezredévek óta a kő erőviszonyaihoz van szokva, — a nehézség és az ellenállás törvényei pedig, melyek az épitészet eszthetikájának a legtitkosabb alapját képezik, teljesen mások a vasnál. Azért nem hiszünk neki, azért tünik fel előttünk nevetségesnek, ha p. o. egy görög épületet látunk vasból. Nem érezzük az oszlopok eszthetikai erőlködését, tulságosan *tudjuk*, hogy *ilyen* arányokban gyerekjáték nekik azt a tetőt tartani! Nincs meg az a harmonikus gyönyörünk, hogy az arányok helyesen ellensulyozzák egymást s az egyes részek mind megteszik a kötelességüket ... Itt a vas épitészetének a legfinnyásabb bibéje: egészen mások a vas erőviszonyai s olyan egészen más szépség-formulát tételeznek fel, amelyet nemcsak lehetetlen a kőépitészetéből levezetni, de amelyet a mi, ezredévek óta kőhöz szokott szemeink el se tudnak képzelni maguknak.

*

Ki fogja ezt a formulát megtalálni? Európa 1889-ben Párisban neki látott a problémának s 1900-ben kudarcot vallott vele. Nem, ne áltassuk magunkat hiu reményekkel: Európa bármilyen anyja is e föld müvészeteinek, nem fogja már ezt a problémát megoldani. Épp mert a régi, klaszszikus hagyományok letéteményese s mert az uj formula megtalálásához tán épp az kell, hogy az emberiség elfeledje a régieket. Friss vér, uj civilizáció kell az ilyen teljesen uj eszméhez, — Európa öreg már s tulságosan benne vannak a vérében a régi formulák, semminthogy az uj ideált megvalósithatná. Hol van hát a vas épitészetének az igéretföldje? A föltevés igen egyszerü: Amerikában, e világrész éjszaki angol részében. Ha valahol, ugy itt fogják megtalálni az uj eszthetikai formulát. Friss, keveredésü őserejü nép van itt, mely óriás léptekkel halad előre. Alig van még multja s nincsenek dicső hagyományai, de épp ez az ereje, mert ez által szabad, ezért áll neki a világ. Semmiféle müvészi tradició nincs a vérében, egyáltalában nincs még müvészete. Majd lesz, — most egyelőre még azon az emlitett „hasznosan" dolgozik, amelyből majd virágként fog kinyilni egy uj világ uj „szép"-je. Természetes Amerika fejlődése egészen s ami Európában a megesontosodott müvészi hagyományok miatt már nem lehetséges: ott természetesen fog kifejlődhetni a vas épitészete. Most egyelőre még az Európa eszthetikai morzsáin táplálkozik ez a forrongó társadalom, de veszik-e észre, öntudatlanul, mintha már is gunyt üznének a mi müvészetünkből? Hóbortos épületeikben ad absurdum látszanak vinni a mi stiljainkat, — mintha csak azt akarnák megmutatni, hogy milyen bolond az a régi világ! Egy óriás gyerek ez az Amerika, ki kedvtelve forgat fel mindent .... De majd eljön az idő, mikor megérik ez a társadalom, mikor láza lohad s az emberiség örök törvényei szerint elfogja őt is az az „eszthetikai nyugalom", mely a Szép szülőanyja volt a világtörténelemben. Akkor majd eldobja magától az európai rongyokat s a maga eszthetikájával ékesen fog felkelni. Felséges pillanat lesz az ... Hogy fogja megoldani, — milyen lesz a vas épitészetének ez a formulája? A természettel való összefüggés hiján hol fog ihletet keresni e mesterkélt anyaghoz? Más eszthetika lesz ez egészen, — tán egy praktikusabb eszthetika a mienknél. Ha a jövőbe pillanthatnánk, tán esetleg nem is tetszenék nekünk az uj világ Szépje: tán olyan megdöbbenve állanánk meg ama messze század vaspalotái előtt, mint az antik görögök állták volna meg az utánuk termő góth dómok előtt. De *neki*, annak a jövő világnak tetszeni fog az uj épitészet. S ez elég, — mert hisz minden kor magának teremti a Szépet s nem annak a rég elporhadt multnak, aminek akkor majd a mi jelenünket fogják hivni ...

London, augusztus 2.

Az amerikai detektivek az olasz kormány kérésére New-Jerseyben egy *Fabris* nevü anarkistát keresnek, akitől levelet találtak Bresci zsebében. Az amerikai jogászok nem hiszik, hogy Fabrist kiadhatnák Olaszországnak, sőt szigoru megbüntetése is csak ugy lehetséges, ha bünrészességét kétségtelenül megállapitanák.

Bern, augusztus 2.

Biel berni városban számos olasz munkás arra a hirre, hogy Umbertot meggyilkolták, félbenhagytak a munkát s *örömkiáltásba tört ki.* Azután végig mentek a fő uteákon s kézi harmónika kiséretével énekeltek. Ugylátszik, hogy valamennyien anarkisták.

New York, augusztus 2.

Bresciné férje összes iratainak elégetése után Hobokenből elköltözött.

A király részvéte.

Béos, augusztus 2.

A *Pol. Corrr.* jelenti: Ő felsége, közvetlenül azután, hogy az olasz király meggyilkolásáról értesült, meleghangu *részvéttáviratokat* küldött *Margit* királynénak és *Viktor Emanuel* királynak. A királynéhoz intézett táviratban ő felsége kifejezte határtalan részvétét a sulyos veszteség felől és mély megrendülését a rettenetes büntett felett, mely a királynét, a királyi családot és egész Olaszországot gyászba boritotta és őt egyik szeretett barátjától fosztotta meg. Egyedül isten adhat erőt a királynénak, hogy ezt a sulyos megpróbáltatást elviselje. A Viktor Emánuel királyhoz intézett távirat ezt mondja:

Ő felségét mélyen megindította az az esemény, mely a királyt, felséges családját és Olaszországgal együtt az egész emberiséget gyászba boritotta. Adja meg a gondviselés felségednek azt a vigaszt, amelyre a gyász eme napjaiban szüksége van.

A külföld részvéte.

Budapest székesfőváros tanácsa mai ülésében a következő táviratot küldte *Róma* főváros tanácsának:

Róma főváros tanácsának.

Azon megrenditő csapás alkalmából, mely Olaszországot szeretett királyának gyászos elvesztése által érte, fogadják Budapest székesfőváros tanácsa legbensőbb részvétének őszinte kifejezését.

Budapest székesfőváros tanácsának 1900. augusztus 2-án tartott üléséből.

Halmos, polgármester.

Béos, augusztus 2.

Umberto királyért augusztus ötödikén kezdődő négy heti gyászt rendeltek el.

Ischl, augusztus 2.

Rainer főherceg ma reggel ideérkezett és kihallgatáson volt a királynál. A délelőtt folyamán ideérkezett *Montenuovo* herceg főudvarmester is, aki szintén kihallgatáson volt ő felségénél. A főherceg délben elutazott Rómába, hogy ő felségét Umberto király temetésén képviselje.

Berlin, augusztus 2.

Vilmos császár személyesen akart részt venni *Umberto* király temetésén, de *Ferenc József* királyra való tekintettel letett a szándékáról. Ugyanis, ha a császár személyesen ment volna el, akkor a hármasszövetségre való tekintettel *Ferenc Józsefnek* is vagy személyesen kellett volna részt venni, vagy legalább is *Ferenc Ferdinánd* trónörökösnek kellett volna a királyt képviselni. Ezek a kombinációk pedig sok akadályba ütköztek, miért is sok táviratváltás történt Berlin és Ischl közt.

Belgrád, augusztus 2.

Sándor király Szetjkovics Mihály tábornokot külön követül küldte ki *Umberto* király temetésére.

Cettinye, augusztus 2.

A székesegyházban ma gyászmise volt *Umberto* király lelkiüdvéért. Ott volt a fejedelmi család, a diplomáciai testület, az olasz kolónia tagjai és nagyszámu közönség. Az udvar hat hétig visel gyászt Umberto királyért.

Konstantinápoly, augusztus 2.

Burhanedine herceg és *Sakir* basa tábornagy ismételten kifejezte a szultán részvétét az olasz ügyvivő előtt és egyidejüleg átadták a szultán szerencsekivánatait *III. Viktor Emánuel* és az olasz nemzet részére.

III. Viktor Emánuel.

Róma, augusztus 2.

Mikor a király tegnap este a nápolyi pályaudvarban *Csispit* meglátta, kezet fogott vele s igy szólt:

— Ezt a napot nem lett volna szabad megélnem.

— Nem, felség — felelt Crispi. — Legyen erős és nyugodjék bele a változhatatlanba.

A király ezután elbeszélte, hogy miként tudta meg atyja halálát. A görög tengeri sürgönyök ezt jelezték:

— *Nagy szerencsétlenség otthon, jelenléte szükséges.* Kis vártatva a sürgönyjelző ezt mutatta:

— *A király sulyos beteg s látni kivánja önt.*

Egy óra mulva megérkezett a 140 számu torpedó. Egy tiszt a fedélzetre jött s azt jelentette, hogy a király állapota reménytelen. A trónörökös sürgető kérdéseire a tiszt igy szólt:

— *Fenség, bővebbet nem tudok, de Reggióban a miniszterelnök távirata várja fenségedet.*

Viktor Emánuel erre Reggióba utazott, ahol a következő sürgönyt adták kezéhez:

— *Viktor Emánuel király ő felségének.*

Mikor Viktor Emánuel ezeket Crispinek elmondta, szeme megtelt könnyel. *Crispi* is sirt és megölelte a királyt.

Róma, augusztus 2.

A kormány elhatározta, hogy hétfőre hivja össze a képviselőházat. Az elnök ezen az ülésen hivatalosan be fogja jelenteni Umberto király halálát. A képviselőház azután gyászának kifejezéséről fog tanácskozni. Mihelyt ez megtörténik, el fogják napolni a parlamentet, amelyet csak királyi rendelettel fognak ujra összehivni a király alkotmányesküjének letétele végett. E szertartás után berekesztik az ülésszakot és nyomban megnyitják az ujat, amelyen alkalmat nyujt a király arra, hogy trónbeszédben uralkodói alapelveit kifejtse.

Monza, augusztus 2.

A miniszterek ma délelőtt ideérkeztek és azonnal kihallgatásra mentek a királyhoz. A kihallgatás egy óránál tovább tartott.

Monza, augusztus 2.

Viktor Emanuel király ma dekrétummal megerősitette hivatalában a jelenlegi kormányt. Valamennyi miniszter, a hadügyi és igazságügyi miniszterek kivételével, akik Rómában maradtak, Monzában vannak és a király kezébe letették az esküt.

Sándor király házassága.

Belgrád, augusztus 2.

A hivatalos lap mai száma már közli *Sándor* király esküvőjének szertartási rendjét. A nász programmja ez: Szombaton és vasárnap reggel 21 ágyulövés, vasárnap 11 órakor lesz az esküvő, délután ebéd intim körben. Este a diplomáciai testület fogadása, hétfőn este a skupstina és kedden este a katonai testület fogadása. Érdekes, hogy az esküvőre a koronát *Párisból*, a kiállitásról hozatják. A szerb királyi korona ugyanis *Lázár* szerb cár elestekor a *Rigómezőn* elveszett. Szerbia fejedelmeit azóta nem koronázzák meg, hanem szentelt olajjal felkenik királynak. Sándort az ezeréves zicsai kolostor templomában, 1889-ben kenték fel királylyá. Fejedelemasszonyokat a házassági eskün kivül külön nem avattak fel. Mikor Sándor király megházasitásának első tervéről beszélgettek 1895-ban, Mihály akkori metropolita, Sztojiszilyevics ötvösművésznél egy koronát rendelt meg, hogy azt Sándor király esküvőjén használhassa. A korona azóta elkészült és *jelenleg a párisi világkiállitás szerb osztályán van kiállitva.* Innocentius, az uj metropolita, most felkérte a kormányt, hogy az esketési koronát a vasárnapi esküvőre hozassa el Párisból. Az uj királyi párt tehát koronával fogják megesketni. *Belgrád* városa *százezer* frankot szavazott meg a város feldiszitésére, *negyvenezer* frankot pedig nászajándékra. A *cár*, hir szerint, szintén drága nászajándékot küld.

Natália mindeddig nem gratulált fiának eljegyzéséhez, sem véleményét nem nyilvánitotta: miként gondolkozik a házasság felől. Annyi közismásu, hogy Natália levelet irt egy belgrádi nőismerősének, aki egy belgrádi jótékonysági nőegylet védnökségére kérte fel Natáliát, melyben a többek közt ezt irja:

— Az egyetlen kötelék, ami engem még Szerbiához füzött, fiam, Sándor király volt. Minthogy azonban ő nem tartotta érdemesnek három esztendő óta annyi fáradságot venni magának, hogy nekem irjon, az ő országához sincs többé semmi közöm.

A belgrádi nők üdvözlő táviratára pár rideg szóval mondott köszönetet.

Belgrád, augusztus 2.

Sándor király eljegyzésének a történetéről itt olyan részleteket hallani, amelyek arra mutatnak, hogy ez a házasság nem csupán szerelmi ügy, hanem *politikai érdekü* is. A király már junius elején feltünő kihallgatáson fogadta *Manzurov orosz ügyvivőt*; julius 17. és 18-án tehát kevéssel az ismeretes „proklamáció" előtt Manzurovnak hosszas értekezletei voltak a királylyal, amelyekről az hallatszott, hogy a házasság kérdését tárgyalták. A király megkérte Manzurovot, hogy házasságát kedvező világitásban tüntesse föl az orosz kormány előtt. Manzurov erre azt felelte, hogy a dolgot nem irhatja meg Pétervárra, ha előzetesen biztositékokat nem kap arra nézve, hogy *Milán királyt eltávolitják Szerbiából, hogy az amnesztia kérdését Oroszország kivánságai szerint intézik el.* Ez értekezletek után futár ment Pétervárra, s igy lőn az, hogy *Miklós* cár késznek nyilatkozott arra, hogy az esketésnél mint tanu képviselteti magát.

A belgrádi parancsnokká kinevezett *Magdalenics* tábornok Oroszországban nyerte katonai kiképzését és határozott oroszbarát hirében áll. Magdalenics csak negyedfél évig volt ezredes, holott tábornokká a szerbiai katonai szabályzat szerint csak az lehet, aki legalább öt évig szolgált mint ezredes. Ez a kinevezés tehát szintén jellemző; valamint jellemző az is, hogy Sándor király Topcsiderben a tisztelgő küldöttségeket a miniszterek és — az orosz ügyvivő jelenlétében fogadta.

Belgrád város közgyülése százezer frankot szavazott meg a város feldiszitésére és negyvenezer frankot egy nászajándékra. Az esküvőre, amely vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a székesegyházban, négy diadalkaput épitenek. Szombaton és vasárnap a diszmenet alatt 21 ágyulövés fog eldördülni. Az esküvőt délután diszlakoma fogja követni. Este fogadja a királyi pár a külföldi képviselőket, hétfőn este a szkupstina tagjait és kedden este a tisztikart.

Azt beszélik, hogy a cár is drága nászajándékot fog küldeni.

Sándor király az esküvő után feleségével Szendrőbe megy, a királyi szőlőskertbe.

Látogatás a jegyespárnál.

Sándor király és jegyese ma külön kihallgatáson fogadtak egy *budapesti* uri hölgyet *Popovicsnét*, aki a fogadtatásról a *M—g-ban* a következőkben számol be:

A király és menyasszonya roppant barátságosan fogadtak.

— Az igazat akarja megtudni házasságunk felől? — kérdezte tőlem mosolyogva a szerbek ifju királya. — Nos, a lapok annyi képtelen valótlanságot irtak össze, hogy már magam sem bánom, ha végre a tiszta valóságot irják.

Egyetlenegy asszonyt szerettem életemben, s ez az én Dragám. Mióta először megpillantottam, imádom, — folytatta a király. — Ez Biarritzban volt ezelőtt öt és fél évvel. — Látja, Asszonyom, mit neveznek az ujságirók „Coup de tête"-nek? — kérdezte mosolyogva. Biz ez már régi szerelem: férfikorommal együtt született, és tartani fog, amig élek!

Mielőtt legelőször mondtam az én *Dragámnak*, hogy szeretem, már szilardan eltököltem volt magamban, hogy soha más nő nem lesz a hitvesem, mint ő. És oly mély tisztelettel viseltetem iránta, hogy csak miután ezzel tisztában voltam, beszéltem neki szerelmemről. Végre, ezelőtt pár hónappal, elhatároztam, hogy ez évben még okvetlenül megesküszünk. Azért vártam tervem nyilvánosságra hozatalával, hogy atyám külföldre utazzon, mert tudtam, hogy éppen Dragámnál találom majd a leghevesebb ellenállást. Csakugyan, mikor tudtára adtam szándékomat, kétségbeesetten utasitotta vissza. Attól félt, hogy szenvednem kell majd miatta, és határozottan kijelentette, hogy Belgrádot azonnal elhagyja örökre. Én éppen olyan határozottan jelentettem ki, hogy mindenhová követni fogom. Ekkor belátta, hogy semmit sem tehet és megigérte, hogy várni fog.

A miniszterekért küldtem.

Hallgassanak meg, — szóltam hozzájuk. — Egy tervet fogok önökkel tudatni. Ez a tervom megmásithatatlan, és akár segitenek kivitelében, akár nem, keresztülviszem. De mielőtt megismerik, esküdjenek meg erre a szentképre (tárcájából a Boldogságos Szüz és a gyermek Jézus képét veszi elő: ez arája első ajándéka), hogy akár hajlandók tervemet támogatni, akár nem, *senkinek elárulni nem fogják, sem tenni ellene semmit nem fognak!*

Valamennyien megesküdtek. Erre tudtul adtam ne-

kik megmásithatatlan szándékomat, hogy Dragámat a legrövidebb idő alatt feleségül veszem.

No hiszen volt erre jajveszékelés! Fejvesztve könyörögtek, hogy ne tegyem. Mikor belátták, hogy semmit sem érnek el nálam, *Dragámhoz mentek.* Könyörögtek neki, hogy áldozza fel magát az én ugynevezett boldogságomnak, nyugalmamnak, mert ellenkezőleg rettentő sorsnak tesz ki engem. Az én Dragám mindenre hajlandó volt, csakhogy engemet a kilátásba helyezett boldogság birtokosává tegyen. Visszavonult egy rokonához, honnan még aznap külföldre akart utazni. Ez nem volt elég az esküszegésből; derék miniszterelnököm atyámnak táviratozott, hogy tüstént térjen vissza. (Ő azonban Bécsben maradt és jól tette!)

Mikor értesültem cselekedetük felől, annyira kikeltem ellenük méltó haragomban, hogy akasztófával fenyegettem őket!

Igen, igen, azt mondtam nekik, hogy ahányan vannak, annyi bitófát állítok palotám elé és oda köttetem fel őket. Komolyan megijedtek és nagyon szabadkoztak. De hát ki is látott ilyen gyávaságot a legfeketébb hálátlansággal párosulva? Támogattam a kormányt, hibái dacára, mert voltak jó tulajdonságai is. És mikor szükségem volt rá, cserben hagyott és gyáván megfutamodott.

Ismeretes az a szomoru tény, hogy eddig hibámon kivül mily örömtelen volt az életem! Nos, a jövőben boldog akarok lenni, és ebben senki sem akadályozhat meg! Szerbianak nincs szüksége arra, hogy megaranyozzam a királyi trónt, és népemnek nem óhaja az, hogy idegen királynét adjak neki . . . Reménylem, hogy népem boldog lesz; én pedig biztosan boldog leszek! — Enyém lesz az asszonyok legszebbike, kiben jóság, nemesség, kellem, szelidség, bátorság, szellem, minden összpontosul! — És áhitatos szeretettel csókolta menyasszonya szép kezét, ki minduntalan piruit, mint egy fiatal leány.

— Nézze csak, asszonyom ezt a negyvenéves matrónát — szólt a király nevetve, az ujságok kacsáira célozva. — Tiz évvel kevesebb, de mondja meg őszintén: mennyinek látszik?

— Felséges uram, ha őszintén kell véleményemet nyilvánitani, kénytelen vagyok megvallani, hogy a királyi ara fiatalabbnak látszik felségednél!...

— Biz a saját meggyőződésemnek adott kifejezést, asszonyom; — mondta a király jókedvü nevetéssel. — Látja, már a halántékomon ezüst szálak mutatkoznak ...

Arra a kérdésére, nem-e fogja megváltoztatni házassága az ország politikai viszonyait; a király igy felelt:

— Nem! — felelte határozottan. — Csupán annyiban, hogy az *Oroszország és birodalmam közt létezett feszült viszonyt sikerült szerencsésen elsimitanom.* És a jövőben mindent el fogok követni, — mondta nyomatékkal, hogy ez igy maradjon. Hagyományaink, szokásaink, vallásunk, a mult és a jelen: *minden Oroszországhoz vonz bennünket* ... Ami a többi országokat illeti, különösen a szomszéd tartományokat, de *főleg Ausztria-Magyarországot*, amely mindig, akár a kereskedelem, akár a diplomáciai terén, a legbarátságosabb előzékenységet tanusitotta irántam, remélem, hogy a *békés jó viszonyt mindig fenn fogom tartani velük.* Ez a legfőbb óhajtásom.

Ami pedig a belviszonyokat illeti, házam minden barátnak nyitva lesz, bárminők is a politikai nézetei; de az intrikusok előtt egyszer s mindenkorra zárva van!

— Nos, asszonyom, most már ismeri a tiszta valóságot, mondta bucsuzásul a király. — Igazitsa kissé helyre a sok furcsaságot, melyet hirlapiró-társai házasságom felől költöttek. Egyáltalán nem értem, — folytatta tréfás bosszankodással, — hogy olyan ügygyel, mely tisztán személyemet illeti, miért foglalkoznak annyit?

*

Itt véget ér Popovicsné asszony tudósitása.

*

Hogy mennyire lecsillapodtak már Belgrádban a kedélyek, azt a legjobban mutatják *Kurtovich* H. Milozlav ismert nevü szerb publicista következő sorai, amelyeket egy előkelő belgrádi lap vezércikkéből veszünk át:

Ausztria-Magyarországban nem régiben házasságra lépett *Ferenc Ferdinánd* főherceg, a birodalom trónörökőse Chotek Zsófia grófnővel. És senki más nem avatkozott a házasságba, mint a királyi ház tagjai, akiknek ez a házi törvények által biztositott joga volt.

Nálunk az uralkodó fejedelem tartotta meg a napokban eljegyzését. Sem házi törvények, sem az alkotmány, sem az egyház őt ebben a lépésében nem akadályoznatják. Az egyedül hivatott személyek: felséges szülei, mint látjuk, nem akarják szabad elhatározását befolyásolni. Ki érezheti akkor jogositva magát *hivatatlanul és kérdezetlenül* véleményét nyilvánitani a király eljegyzéséről?

Ha ő felsége külföldi hercegnővel lép frigyre, akkor a különféle pártszinezetü lapok jogosan kisérhették volna megjegyzésekkel az eljegyzést. A nép maga annyira szereti a királyt, hogy mindig azt szereti, akit a király szeret és annak örül, ami a király öröme. S miért ne örülne a szerb nép annak, hogy *szerb királynét* kap? Melyik nép nem fogadna ujjongással egy királynét, aki az ő köréből került ki?

Sándor király erős elhatározását *két* szeretet támogatja: szeretet Szerbia jövendő királynője és szeretet Szerbia népe iránt. És ma már az egész országban senki sem igyekszik megdönteni elhatározását; *omnia vincit amor!*

Merénylet a perzsa sah ellen.

Budapest, augusztus 2.

Párisban, ahol épp most együtt vannak az örök béke apostolai, ma reggel *merényletet követtek el Muzaffer-ed-Din* perzsa sah ellen. A merénylő célját tévesztette, mert a vendég-uralkodó csodálatos lélekjelenléte folytán megmenekült a haláltól és ő maga adta át az eszeveszett embert az igazságszolgáltatásnak. A késő estig biztos adatok nem érkeztek a merénylő kilétéről, mégis nagyon alapos az a föltevés, hogy annak az őrült és gonosz szektának fajzata törta a napkeletről jött fejedelem életére, amely az államfők személyében az isteni és emberi rend megsemmisitésére törekszik. Európa egyik legbölcsebb, legalkotmányosabb, legjóságosabb fejedelme után a Napkelet deszpotáját szemelték ki a modern kor Herostratesei áldozatul, világos bizonyságául annak, hogy őrületükben semmi rendszer sincs és nincs más céljuk, mint hogy állandó rettegést és iszonyatot terjeszszenek maguk körül. Mert mi egyéb céljuk lehetett volna a párisi merénylettel, hiszen a jövevény uralkodó teljesen kivül esik azon a társadalmon és a modern civilizáción, amelyet a nemzetközi vész-szövetség fenekestül felforgatni szeretne. Európa elborzadva szemléli a fanatikus szekta gaz üzelmeit és bizonyára most már komolyan védekezni fog az emberi érzésből kivetközött szörnyetegek ellen.

A müvelt nyugatnak ezt a sötét foltját látnia kellett a messze Keletről mulatni idejött fejedelemnek is, aki a nyugati civilizáció összes jelenségeiből bizonyára ezt vési be legjobban az emlékezetébe. Muzaffer-ed-Din ő felsége aligha fog rokonszenves impressziókkal eltelni a Nyugat irányában, ahol, saját legszemélyesebb tapasztalása szerint, éppen ugy gyilkolják az uralkodókat, mint otthon, csak azzal a különbséggel, hogy itt a fejedelemgyilkosok egy cifra titulussal az anarkizmussal kérkednek s ezenkivül valamivel többen is vannak. Ott Ázsiában egyszerüen megölik a koronás embert, — amint megtörtént Muzaffer-ed-Din ő felsége atyjával is — de nem keresnek hozzá világmegváltó titulusokat, nem szavalják a gyilkosok, hogy: *éljen az anarkia!* Továbbá itt, Európában olcsóbb is a fejedelmek élete, mint Ázsiában. Valóságos hajtóvadászat folyik rájuk; egy héten belül két merényiet. Az a szaporaság kisse feltünő. Es a mellett olyasmit is kell hallania a keleti fejedelemnek, hogy még csak ki sem végzik mindenütt az ilyen fejedelemgyilkosokat, hanem még az állam pénzén tartják el őket holtuk napjáig. Bizony-bizony furcsának nézheti Muzaffer-ed-Din sah ezeket a mi állapotainkat, amelyeket dicsekedve mondunk *európaiaknak.* Bizonyára nem fog visszakivánkozni ennek a civilizációnak a legkörébe, amely neki alighanem nagyon barátságtalan.

Érdekes, hogy már harmadnapja hire járt, hogy a sah ellen merénylet készül. A sah akkor *Nerimán* khán bécsi perzsa követtel és kiséretével a kiállitást látogatta meg. A kiállitáson nagy tömeg sereglett össze s a rendőrök elfogtak egy üllött külsejü perzsát, aki rongyos övében népe szokása szerint tört hordott. Már akkor azt beszélték mindenütt, hogy a rendőrség megakadályozott egy merényletet, amelyet a sah ellen terveztek.

A mai merénylet ujabb tanusága annak, hogy milyen kivételes veszedelem az anarkia és hogy ezzel szemben csak kivételes rendszabályok használhatnak. És ezekkel a rendszabályokkal sietni kell, mert az anarkisták, ugy látszik, nagyon is sietnek.

Páris, augusztus 2.

Abban a pillanatban, a mikor a *perzsa sah* kocsin elhagyta az uralkodók palotáját, egy kikötő-munkásnak öltözött ember fölemelt bottal a kocsi felé tört és azt kiáltotta: *Éljenek a nép gyermekei!* A gyanus embert letartóztatták és revolvert találtak nála, ugy látszik azonban, hogy nem akart merényletet elkövetni.

Páris, augusztus 2.

A *perzsa sah* ellen ma reggel merényletet követtek el. *Muzaffer-ed-Din* sah ma reggel korán távozott a szuverének hoteljéből, ahol kiséretével együtt szállása van. A járókelők tömegéből *egy olasz ember rávetette magát s törét a mellébe akarta döfni,* a sah azonban idejekorán észrevette a támadót s nyakon ragadta. A következő pillanatban néhány hatalmas pofon csattant el. A sah sajátkezüleg jobbról-balról fölpofozta a merénylőt, azután revolvert szegzett reá. Most már rendőrök is jöttek s a merénylőt letartóztatták. A sahnak semmi baja se lett, még csak meg se ijedt.

Paris, augusztus 2.

A *persa sah* ellen megkisérlett merényletről a félhivatalos Havas-ügynökség még a következő részleteket jelenti: Alig hagyta el az a landauer, amelyben a persa sah nagyvezérjével és *Parent* tábornokkal helyet foglalt, a Palais des souverains rácsos kapuját, mikor hirtelen felbukkant egy ember, aki két automobil között rejtőzött el. Ezen ember félrelökte azt a rendőrt, akinek a saht kerékpáron kellett kisérnie, aztán kétszer vagy háromszor fölemelte revolverét a sah ellen, mialatt balkezével a kocsira támaszkodott. Egy rendőrtiszt egy lapos kardesapással kiütötte kezéből a revolvert, mialatt egy rendőr rávetette magát a merénylőre és ugy megragadta, hogy moccanni sem birt. A kocsi, amely egy pillanatra megállt, tovább hajtott. A letartóztatott ember 27—28 éves. Széles bársonynadrágja van, a milyent az ácsok viselnek, továbbá trikóinge és posztósapkája. Kezében fütykös bot volt. Azonkivül egy karikán meglehetős erős kést találtak nála. Franciául beszél, de délies kiejtéssel, hanem azért *mégsem hiszik, hogy olasz.* Pénzt mindössze két frankot találtak nála. Azoknak a rendőröknek, akik elfogták, állitólag azt mondta:

— *Uratok jól tenné* (*Loubet*-t értette a merénylő) *ha lemondana, mert mi majd szerét ejtjük, hogy eltaláljuk.*

A sah közvetlenül kikocsizása előtt levelet kapott, amely Nápolyból volt keltezve, de Párisban adatott fel. Az aláirás olvashatatlan. A név utolsó betüje j-nek látszik. A levél irója arról értesiti a sahot, hogy merényletet terveznek ellene. A sah nem tulajdonitott jelentőséget a levélnek és beérte avval, hogy a levelet átadatta a rendőrségnek. A merénylőt szigoruan őrzik. Mikor ételt hoztak neki, jó étvágygyal ette meg. Délután az államügyész és a vizsgálóbiró jelenlétében ujra kihallgatják.

Páris, augusztus 1.

Az *Agence Havas* a perzsa sah elleni merényletről a következő részleteket közli: Egy ember, aki munkásruhában volt, erőszakosan keresztültörte a rendőri kordont és a kocsi lépcsőjére akart ugrani. A kezében revolvert tartott, amelyet a sah ellen irányitott. A nagyvezérnek, aki szintén a kocsiban ült, sikerült a fegyvert kiragadni a merénylő kezéből, miközben a rendőrök lefogták. A tömeg rárohant a merénylőre és meg akarta lincselni, ugy hogy a rendőrségnek kellett megvédeni a bántalmazásoktól. A rendőrségre vitték, ahol a fogoly a kérdezősködésre röviden azt jelentette ki:

Olyan dolog ez, amiről csak a saját lelkiismeretemnek számolok be. Azután sajnálkozását fejezte ki, hogy támadása nem sikerült. A revolver, amelyet elvettek tőle, öt golyóra volt töltve. Az incidens dacára a sah folytatta sétakocsizását Sévresbe és Versaillesbe. A merénylet alkalmából a köztársaság elnöke valószinüleg látogatást tesz a sahnál, mihelyt Párisba visszaérkezett.

Páris, augusztus 2.

A sah ellen megkisérlett merénylet ügyében a vizsgálat vezetését Valles vizsgálóbiróra bizták. A merénylőt a rendőrségen lefényképezték. Minthogy meg volt bilincselve, nem fejthetett ki ellenállást, de makacsul lehajtotta a fejét. A vizsgálóbiró hasztalanul kisérlette meg a merénylő kihallgatását. Azt hiszi, hogy a merénylő kiejtése nem vall idegenre, hanem a baszkok kiejtéséhez hasonlit. A merénylő körülbelül 30 éves, 171 centiméter magas, barna szemei s ugyanilyen bajusza, valamint egészséges arcszine van. A vizsgálóbiró már 15 embert hallgatott ki, akik a merényletnek tanui voltak. Délután a merénylőt átkisérik a Santé-fogházba.

*

A perzsa sah néhány héttel ezelőtt indult el országából, hogy meglátogassa Európa udvarait és

fővárosait. Európába érkezve a contrexvillei fürdőbe vitte első útja, ahonnan több heti üdülés után először a péterváry udvart látogatta meg, ahol politikai okokból is, ritka kitüntetéssel fogadták. Julius 28-ika óta *Párisban* mulat Perzsia uralkodója és ott is bő része van a fejedelmeknek kijáró ünnepeltetésben.

A khinai háboru.

Budapest, augusztus 2.

Bármilyen kedvezők is állandóan azok a hirek, melyek a pekingi követek életbenlétéről érkeznek, lehetetlen egészen bizonyosra venni, hogy az odaérkezendő fölmentő csapatok még életben fogják őket és az ottrekedt európaiakat találni. A legutolsó hirek egyike a japáni követtől ered s julius 22-ikéről szól és az van benne mondva, hogy a követségek legfeljebb csak még egy hétig tarthatják magukat. Ez a hét már 29-ikén letelt s azóta négy nap mult el. Az európai csapatok nemcsak Peking alatt nincsenek még, de el sem indultak valamennyien, pedig minden valószinüség szerint nagy khinai haderővel és hatalmas természeti akadályokkal fognak utjokban találkozni. Körülbelül 50.000 főre tehetők az összes rendelkezésre álló európai és japáni csapatok, de e haderő egységes vezetéséről szó sincs. A diplomaták bölcsesége végre is oda lyukadt ki, hogy mindenik kontingensnek a parancsnoka önállóan és egymástól függetlenül fog eljárni. A csapatvezérek azonban remélhetőleg bölcsebbek lesznek a diplomatáknál s már a maguk és katonáik érdekében is azon fognak iparkodni, hogy mindannyian egységes terv szerint vegyenek részt az előnyomulásban és a várható harcokban. Egy mai táviratunk már arról szól, hogy az oroszok Tiencintől tiz mérföldnyire elfoglalták a khinai erősségeket s kiverték belőlök a 10.000 főnyi khinai őrséget. Ugyanez a távirat a japán kontingens előhadának a vereségéről szól. Az amerikai és az angol kontingens elindulásáról nem érkezett ujabb hir.

(A pekingi rémuralom.)

London, augusztus 2.

A *Times* pekingi tudósitója megerősiti, hogy a brit követség ostromlásában négy osztrák és magyar ember vesztette életét, köztük *Thoman*, a *Zenta* parancsnoka is. Eddig összesen 138-an estek el és sebesültek meg. Az asszonyok és gyermekek jól vannak.

Ugyancsak a *Times*nak jelentik Pekingből julius 21-iki kelettel: Az ellenségeskedések julius 18-án megszüntek, de azért nagyon vigyázunk, hogy meglepetés ne érjen. Khinai katonák, akik Junglu és Tungfusziang csapataiból valók, folyton megerősitik az ostromlott hely körül lévő torlaszokat. A császárváros falain lévő ágyuik azonban nem lőnek többé, valószinüleg azért, mert nincs elég lövőszerük. A császári csapatok legnagyobb része elvonul Pekingből, hogy szembeszálljon a fölmentő sereggel. Most élelmiszerek érkeznek és az ostromlottak helyzete javulni kezd. A sebesültek a körülményekhez képest elég jól vannak. A kórházak berendezése kitünő. Már százötven beteget kezelnek bennök.

London, augusztus 2.

A *Times*nak julius 21-iki pekingi jelentése még a következőket mondja: A *cunglí-jámen* másolatban átadta *Macdonald* angol követnek a khinai császárnak *Viktória királynőhöz* intézett táviratát, amely az elkövetett erőszakosságokat mind *rablóknak* tulajdonitja és a királynőt közbenjárásra kéri fel. A Viktória királynőnek szóló táviratot a nagytanács julius 3-ikán kézbesitette a cungli-jámennek. Mindazáltal 2-ikán közzé tettek egy császári rendeletet, amely a boxereket felszólitja, hogy hazafias működésüket folytassák és a keresztényeket irtsák ki, az alkirályoknak és kormányzóknak pedig megparancsolja, hogy a hittéritőket kergessék el, a keresztényeket tartóztassák le és kényszeritsék hitük megtagadására. Julius 18-án megint közzé tettek egy császári ediktumot, amely teljes fordulatot jelent a kormány magatartásában, ami a nemzetközi csapatok tiencini győzelmének volt a következménye. Ez a rendelet tesz először említést báró Ketteler meggyilkolásáról, amelyet rablóknak tulajdonitanak, amely azonban kétségtelenül jól megfontolt gyilkosság volt, amelyet, mint *Corbes* tolmács bizonyithatja, egy császári tiszt követett el. A francia követséget, amely most romokban hever, aláaknázták a khinaiak. Pichon francia követ azonban mindjárt az ostrom első napján az angol követségre menekült. A legnagyobb veszedelem reánk nézve az volt, hogy a khinaiak fölgyuithatják a követséget. Hogy az angol követséget elpusztitsák, attól sem riadtak vissza a khinaiak, hogy az angol követség szomszédságában lévő *Hanlin*-akadémiát, amely egyike Khina legszentebb épületeinek és páratlan könyvtárt foglal magában, felgyujtsák. A peitangi székesegyházban körülzárt európaiakról semmit sem tudunk. Elesett 56 idegen, köztük öt angol, hét olasz, négy orosz, tiz német, *Thomann* kapitány négy más osztrák-magyar alattvalóval, hét amerikai, nyolc japán és tizenegy francia. 138 idegen megsebesült. A követek és a követségek tagjai, ugyszintén családjaik jól vannak. Az európai kolónia egészségi állapota jó.

Brüsszel, augusztus 2.

*Sanghai*ból jelentik, hogy az özvegy császárné a szövetséges csapatok előnyomulása következtében minden intézkedést megtesz, hogy Pekingből elmenekülhessen.

London, augusztus 2.

A *Reuter*-ügynökség jelenti *Tiencinből* 26-iki kelettel: A japán főhadiszálláson nagy sürgés-forgás van. A japánok sok kulit fogadtak föl és siettették az előkészületeket a csapatok szállitására. Az egyetlen sereg, amely félig-meddig készen van az indulásra, a japánoké. Az itt lévő csapatok száma összesen körülbelül tizenhétezer ember. Segitőcsapatok napról-napra érkeznek ide, de nem harcrakész gyorsasággal.

New York, augusztus 2.

A *New-York Herald* egy tiencini táviratot közöl, amely szerint a japán előhad vereséget szenvedett és százötven halottat és sebesültet veszitett. Az oroszok állitólag bevették a pekingi uton, Tiencintől tiz mérföldnyire lévő erődöket és elkergették a tizezer főnyi khinai őrséget.

Cherbourg, augusztus 2.

A *Redoutable* páncélos hajó, amelyen Poltier tengernagy zászlója leng és a *Chasseloupe-Laubat* cirkáló hajó elindultak Khinába.

Tiencin, augusztus 2.

Gaselee tábornok ideérkezett és átvette a főparancsnokságot az angol csapatok fölött.

(A khinai császár és a cár.)

Pétervár, augusztus 3.

A hivatalos lap ezt irja: A khinai eseményekről érkező hirek azt bizonyitják, hogy a *pekingi kormány egészen tehetetlen* a néhány tartományban kiütött lázadással szemben és hogy a rend helyreállitása nagyon nehéz. A dolgok ilyetén állása arra inditotta a *császárt*. Khina egyetlen törvényes uralkodóját, hogy *II. Miklós cárhoz* forduljon közbenjárásért. *Kvang-Szu* császár II. Miklós cárhoz julius 3-án intézett táviratában a zavargásokat rosszindulatu buitogatásnak és a keresztények ellen való gyülöletnek tulajdonitja, azután pedig ezt mondja: Mikor a zendülés kitört, már késő volt megtorló rendszabályokhoz nyulni. A nép általános izgatottsága már sokkal nagyobb volt, semhogy erélyesen közbe lehetett volna lépni. Ugy a követségek, mint a szabadkikötőkben lévő európaiak a legnagyobb veszedelemben forogtak. A fölkelés általános volt. Az europai kormányok azt gyanitották, hogy a császár engedékeny a lázadókkal szemben és harcra készültek Khina ellen. Kvang-Szu császár azután a 200 éves orosz-khinai barátságra hivatkozik és arra kéri II. Miklós cárt, hogy adjon neki tanácsot Khina megmentésére és mindjárt maga vegye kezébe a kezdeményezést.

A *cár válaszát* julius 3-án közölték a khinai császárral a péterváry khinai követség utján. A válaszban azt mondja az orosz cár, hogy fölöttébb sajnálja a mennyei birodalomban történő dolgokat, mert azok sulyos következményeket vonnak maguk után. A *pekingi helyzet felől való teljes tájékozatlansá*r, az orosz és más diplomáciai képviselők, valamint az orosz és más európai alattvalók sorsáról szóló hirek teljes hiánya megnehezíti a Khina érdekében való közbenjárást. Oroszország törekvései csak egy célra irányulnak: arra, hogy előmozditsák a khinai birodalom nyugalmának és rendjének helyreállitását. Az orosz kormány, amelyet a Khina iránt való régi barátság vezet, kivánja, hogy Khina háritsa el a komplikációk veszedelmét, amely fenyegeti. Oroszország e tekintetben mindenkor kész a törvényes khinai kormányt a lázadás elfojtásában támogatni. A cár reméli, hogy a khinai császár *felelősségének teljes tudatában*, mint az államhatalom legfőbb feje, a *legerélyesebb rendszabályokhoz* fog nyulni a rend helyreállitása és nemcsak az orosz, hanem minden más Khinában élő *európai alattvaló életének és vagyonának biztositása végett.*

(A mandzsuriai harcok.)

Pétervár, augusztus 2.

Grodekov tábornok jelenti a hadügyminiszternek tegnapi kelettel: A hunsumi és ravelovkai erős khinai erődökből fenyegetett novokijevszkojei és poszjeti őrsök fölmentése végett utasitottam *Ajgusztov* tábornokot, hogy egy különitménynyel foglalja el Hunsumot. Julius 29-ikén megtörtént az előnyomulás és a harc megkezdődött. A khinaiak keményen ellentálltak. 30-ikán csapataink elfoglalták Hunsumot és ott sok ágyut ejtettek zsákmányul. Részünkről elesett két tiszt és hat legény és megsebesült négy legény. A hunsumi erőd eleste nagy jelentőségü esemény egész észak-mandsuriai hadjáratunkra nézve. Ajgusztov tábornok fölöttébb dicséri a csapatok vitézségét, amelyet Zajcsevszki és Lieszovszki ezredesek is magasztalnak.

Pétervár, augusztus 2.

Ingovics khabrini főmérnök julius 26-dikán fölszólitotta Khabrin orosz lakosságát, hogy gőzhajókon a folyón lefelé a határszélre menjen, a hivatalnokokat, gépészeket, távirótiszteket, orvosokat és tábori sebészeket azonban arra kérte, hogy maradjanak ott a gőzhajók és vasuti vonatok közlekedésének fönntartása végett. *Alekszejev* altengernagy jelenti Csifuból 28-iki kelettel, hogy még nem sikerült pontosan megállapitani azoknak az orosz csapatoknak a veszteségét, amelyek *Seymour* tengernagygyal Peking felé mentek.

HIREK.

Budapest, augusztus 2.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Julius 31-én uj előfize- és nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Azoknak a tisztelt előfizetőinknek, kik a nyári hónapok alatt fürdőre vagy nyaralóhelyre szándékoznak menni, vagy pedig hosszabb utra kelnek, szolgáljon szives tudomásul, hogy kiadóhivatalunk, amint a cimváltozásról értesül, nyomban az uj tartózkodási helyre küldi a lapot. Ne méltóztassanak tehát egy rövid levelezőlapnak fölhasználásától akkor se visszariadni, ha a nyári szezon alatt talán többször is változtatják lakásukat. A Budapesti Napló kiadóhivatala minden bejelentésre rögtön intézkedik és szigoruan megfelel a szerkesztőség intencióinak, midőn az a nyári hónapok alatt is állandó érintkezésben óhajt lenni kedves közönségével.

— **Személyi hirek.** *József Agost* főherceg felségével ma délelőtt Budapestre érkezett. — *Plósz* Sándor igazságügymtniszter ma reggel fél 8 órakor elutazott a fővárosból. — *Márkus* József főpolgármester Karlsbadból utókurára Rajeczfürdőbe érkezett.

— **Frigyes főherceg Sopronban.** *Frigyes* főherceg tegnapelőtt a 48-ik gyalogezred megvizsgálására Sopronba érkezett. A tisztikar hangversenyt akart rendezni tiszteletére, de a főherceg, tekintettel az olasz udvar gyászára, lebeszélte a tisztikart erről a szándékáról és tegnap délután visszautazott Pozsonyba.

— **A váci püspök fogadása.** Vác városának augusztus 5-ikén ünnepe lesz. Akkor vonul be székhelyére gróf *Csáky* Károly, az uj váci püspök. A fogadást rendező nagy bizottság tegnapelőtt tartotta utolsó ülését, amelyen megállapitották a végleges programmot. A városban már nagy a sürgés-forgás. Az utcák diszitéséhez, a diadalkapuk felállitásához már hozzáfogtak, a püspöki palota átalakitását befejezték és megérkeztek az uj püspök ezreket érő butorai. Gróf Csáky már odahagyta az esztergomi kanonoki lakását és jelenleg *Sujánszky* Antal nagyprépost vendége. Kecskemét törvényhatóságát küldöttség képviseli a bevonuláson a következő tagokkal: *Kada* Elek polgármester, dr. *Nagy* Mihály országgyülési képviselő, *Bagi* László, *Dékány* László, *Rapcsányi* István.

— **Udvari gyász Umbertó királyért.** I. Umberto olasz királyért legfelsőbb rendelkezés szerint augusztus 5-én fog kezdődni az udvari gyász s négy hétig fog tartani. A tábornokok, vezérkari és főtisztek az egész idő alatt fátyolt viselnek a balkarjukon, szolgálaton kivül. A titkos tanácsosok és kamarások az első két hétben az ugynevezett kis egyenruhában, fátyollal a balkarjukon s homályos karddal jelennek meg, a második két hétben ugyanigy, de aranyozott karddal. A gyász utolsó napja szeptember 1-je lesz.

— A szerb patriárka lemond. *Brankovics* György szerb görög-keleti patriárka, mint a *Keleti Értesitő*-nek Karlócáról irják, az év végével állásától megválni szándékozik s egészen visszavonul a magán életbe. Környezete előtt a patriárka ugy nyilatkozott, hogy ráunt azokra a támadásokra, melyeket ellenségei évek óta ellene folytatnak. A patriárka lemondásának a hire nem most merül föl először. Alig hiszszük, hogy ezuttal alaposabb, mint eddig volt.

— A román trónörökös Budapesten. *Ferdinánd* román trónörökös nejével és gyermekeivel ma reggel 7 óra 50 perckor *Budapestre* érkezett és innen 8 óra 50 perckor a bécsi gyorsvonattal tovább utazott Coburg apósának, *Alfréd* szászkóburg-gothai hercegnek temetésére. A trónörököst és családját a pályaudvaron: *Margaritescu-Grecanu* román kir. konzul, *Porutiu* titkár, *Lachnit* állomásfőnök és *Pavlik* rendőrfőfelügyelő várták. A magas vendégek a korai idő miatt nem szálltak ki, kivéve a trónörökös nagyobbik fiát, aki Mdme *Presannal* és a konzullal beszélgetett. A trónörökös pár kiséretében voltak Mdme *Presan* udvarhölgy és *Demetrescu* Aurél őrnagy. A vonatot *Sachs* Károly udvari utazó marsal vezette.

— Paty de Clam beszéltet magáról. *Paty de Clam*, a Dreyfus-ügyben oly szomoru hirnévre vergődött vezérkari őrnagy, akit azóta büntetésből szolgálaton kivül helyeztek, ismét belekerült az ujságokba. A napokban levelet irt a hadügyminiszternek, kérve, hogy engedje elmenni a Khinába távozó csapatokkal. *André* hadügyminiszter azonban visszautasitotta Paty de Clam kérését azzal a megokolással, hogy a hirhedt őrnagyot büntetésből helyezzék szolgálaton kivül, tehát ilyen megtiszteltetésre, mint a khinai expedicióba küldés, nem tarthat igényt.

— Petőfi-ünnep Segesvárott. *Petőfi* Sándor halálának ötvenegyedik évfordulóját az idén is kegyelettel ülte meg a segesvári magyar érzelmü polgárság. Az ünnepélyt a segesvári magyar polgári kör rendezte, mely saját lobogója alatt kivonult *Fejéregyházára* a honvédemlékhez, arra a helyre, ahol a menekülő Petőfit utoljára látták. Az ünnepély déli 12 órakor kezdődött. A polgári kör daloskara elénekelte *Kovács* Bálint vezetése alatt a Himnuszt, aztán *Bóta* Szilárd tartott emelkedett hangu ünnepi beszédet, *Nagy* József egyetemi hallgató szavalt, *Józsa* Adolf a nagy nap jelentőségét méltatta hazafias beszédben; *Jakab* József és *Jordán* János nagy hatással szavalták Petőfinek hazafias verseit. Azután letették a gyönyörü koszorukat a honvéd-sirra.

— A német császár fiai Párisban. A német császár három fia szeptemberben Párisba megy két hónapi tartózkodásra, a kiállitás tanulmányozása végett. II. Vilmos már május hónapban tett párisi utja alkalmával elhatározta, hogy elküldi ide fiait, azonban a császárné sokáig nem akart beleegyezni, hogy gyermekei Párisba utazzanak. Most azonban a régi terv már befejezett tény. A három herceg egy papi nevelő kiséretében megy a francia fővárosba, ahol szigoru inkognitóban *Prince de Saxe* névvel fognak tartózkodni. Egy kölni bankárnak a Gare St.-Lazare közelében lévő hoteljét bérelték ki három hónapra a porosz hercegek számára és minthogy a palotát környező szép park is rendelkezésükre áll, egészen el lesznek zárva a kiváncsi párisiak szeme elől. A császárné választotta ki ezt a palotát a hercegek számára, hogy a közelükben lévő protestáns templomba minden nap eljárhassanak.

— A katolikus nagygyülés. Az augusztus közepén *Budapesten* tartandó katolikus nagygyülés iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul. A nagygyülés irodájába tömegesen érkeznek a részvételre való bejelentések. Ujabban herceg *Esterházy* Miklós szintén elvállalta a diszelnökséget. *Vaszary* Kolos biboros hercegprimáson kivül a következő főpapok igérték meg a nagygyülésen való személyes megjelenésüket: *Steiner* Fülöp székesfehérvári, *Rimély* Károly beszterczebányai, báró *Hornig* Károly veszprémi, *Bende* Imre nyitrai, gróf *Majláth* Gusztáv erdélyi és *Dessewffy* Sándor csanádi püspökök. A rendező-bizottság, mint *Esztergom*ból jelentik, meghivta *Halmos* János polgármestert is az ünnepségre.

— A ferenczrendiek bucsuja. A ferenczrendiek belvárosi templomában ma tartották meg a Portiuncula-ünnepet, mely arról nevezetes, hogy akik ezen a napon a ferenczrendiek templomában érvényesen gyónnak, teljes bucsut nyernek. Az ünnep tegnap délután 3 órakor kezdődött, amikor loretói litánia kiséretében szent mise volt, mely után *Majzon* fővárosi hitoktató tót szentbeszédet mondott. Az ünnepi nagy misét reggel 8 órakor *Mészáros* Kálmán atyahelyettes házfőnök mondta fényes segédlettel. Délután megtartották a szokásos lakomát, amelyre azonban, a zárdában folyó épitkezés miatt, a meltóságokat nem hivták meg. A templomba egész nap valóságos zarándoklás volt. A templom környékén mézesbábosok ütötték fel sátraikat és árulták a bucsufiát.

— Az esztergomi ünnepségek. A polgármester most levelet irt Vaszary Kolos hercegprimáshoz s abban sajnálkozással tudatja, hogy egészségi állapotára való tekintettel nem tehet eleget a meghivásnak.

— A kóburgi gyász. A hirtelen elhunyt szászkóburg-góthai uralkodó herceget szombaton temetik. A gyászszertartásra, mint biztos forrásból hirlik, megérkezik az elhunyt *Alfréd* herceg édes anyja az agg angol királynő is, ugyszintén odavárják *Vilmos* császárt, aki hosszu, meleghangu részvéttáviratot intézett az özvegyhez. A herceg holttestét tegnap délután három órakor nagy pompával vitték a rosenaui kastélyból Góthába, a Móric-templomba. A menet élén, mint egy *kóburgi* táviratunk jelenti, a 95-ik gyalogezred harmadik zászlóalja haladt, amelynek az elhunyt herceg parancsnoka volt. A koporsót kocsin követte a hercegi család. Mikor a menet a város határába ért, a hercegi hölgyek egyenest a Móric-templomba hajtattak, mig a hesszeni nagyherceg és *Hohenlohe-Langeburg* régens-trónörökös gyalog haladt a koporsó mögött. Utánuk mentek a minisztérium tagjai, az udvari méltóságok, a birodalmi és városi hatóságok és nagy gyászoló közönség. Az egyesületek tagjai és a tanulóifjuság sorfalat állottak a gyászlobogós utcák mentén. A templom bejáratánál az ország papsága várta a menetet. A koporsót tizenkét altiszt vitte a templomba. A fejedelmi család helyén az özvegy hercegné helyezkedett el leányaival. Az ünnepi ájtatosságot Hansen udvari lelkész végezte. Az ünnep karénekkel végződött, amely után a fejedelmi család tagjai elhagyták a templomot, amelybe azután a közönség is bemehetett.

Mint *London*ból telegrafálják, *Goschen*, az admiralitás első lordja, a következő táviratot kapta *Vilmos* császártól:

> Hajóhadom nevében kérem, fogadja legőszintébb részvétünk kifejezését Alfréd szász-kóburg-góthai herceg elhunyta alkalmából. Azok a kiváló tulajdonságok, amelyeket mint Edinburgh hercege a brit királynő ő felsége hajóhadában fényes pályafutása alatt kifejtett, népszerüvé teszik mind a két nemzet tengerészeinél.
>
> *Wilhelm I. R.*
> Admiral of the fleet.

Goschen erre ezt válaszolta:

> A brit hajóhad nevében köszönöm felséged részvétét Alfréd szász-kóburg-góthai herceg ő fenségének, a flotta tengernagyának elhunyta alkalmából és kiváló tengerésztiszti tulajdonságainak és a két nemzet tengerészeinél való népszerüségének azt az ékesen szóló bizonyitványát, amelyet felséged kegyes távirata velünk közölt.
>
> *G. J. Goschen.*

— A monzai királygyilkos feleségе. Az amerikai riporterek a monzai királygyilkosság hirére seregestül siettek *Hobokenbe*, hogy a merénylőnek feleségét megintervievolják. Az egyszeriben hiressé vált asszony hajtott is szavukra és elmondott egyet mást férjéről, aki szerinte „nem igen okosan cselekedett“:

> — Az én uram, szólt a szegény asszony, néha napján ugyan furcsán viselkedett, de sohasem erőszakoskodott. Kis Madeline leányunkat imádásig szerette. A férjem szociáldemokrata volt és azért gyülölt minden királyt és minden tőkepénzest. Arról soha sem szólt nekem, hogy anarkista, arról meg éppenséggel nem, hogy valakit meg akar gyilkolni. Csak három napja, hogy egy szeretetteljes levelet kaptam tőle Milanóból és ez a levél éppenséggel nem kelti azt a benyomást, hogy egy borzasztó büntény előestéjén irta. Az én uram, aki engem, egy amerikai nőt feleségül vett, jó nevelésben részesült, igen családias, sőt kissé elpuhult természete van, a mellett ideges és érzékenykedő. Mégis meg vagyok győződve róla, hogy ha csakugyan megfontolással, másokkal szövetkezve követte el volna tettét, soha semmi áron sem fogja elárulni büntársait.

— Halálozás. *Ámon* Ede, Körmöcbánya város országgyülési képviselője tegnap hirtelen meghalt. A még javakorában levő embert szivszélhüdés érte s rövid szenvedés után kioltotta életét.

Ámon Ede Körmöcbányán született 1851-ben. A budapesti egyetemen jog- és államtudományi oklevelet szerzett és kevéssel azután tiszteletbeli főjegyzővé nevezték ki Körmöcbánya város törvényhatóságához. Több évre rá valóságos főjegyzővé választották. 1884-ben szabadelvüpárti programmal országgyülési képviselővé választották; 1887-ben, 1892-ben és 1896-ban ismét régi kerületében győzött. Választmányi tagja volt az országos bányász-egyesületnek és a felsőmagyarországi halászati-egyesületnek. Az országgyülésen a függő államadósságokat ellenőrző bizottság tagja volt.

Lechner Józsefné, szül. Prandtner Henriette julius 31-én 61 éves korában meghalt. Szombaton délután 5 órakor temetik a kerepesi temető halottas házából a családi sirboltba. Az elhunyt matrónában Mikes Lajos hirlapiró kollegánk sógornőjét gyaszolja.

Tiboli Lajos nyugalmazott miniszteri tanácsos a honvédelmi minisztérium lóbeszerzési osztályának hoszszu időn keresztül volt vezetője tegnap régóta tartó betegeskedés után meghalt. Ma délután fél negy órakor temetik a József-utca 17. szám alatt volt lakásáról nagy pompával.

— Andrée bojája. Három esztendeje felfel tünik *Andrée* neve az ujságokban, egyre szomorubb, reménytelenebb megjegyzések kiséretében. Eleinte postagalambok érkeztek a leveleivel, később palackokat vetett ki a tenger a partra, most pedig a második bójáját fogták ki izlandi halászok. Andrée sok ilyen tokot vitt magával, hogy utközben itt-ott belevesse őket a tengerbe, s igy küldjön hirt magáról. A mostani bója volt a második, amelyet elindulása óta megtaláltak. Az üres tok a hullámok postáján eljutott Izlandig, de utközben csavarját meglazitotta a hullámverés vagy a jég nyomása s igy a tengerbe veszett az üzenet, amelyet Andrée küldött. A bóját, mint egy stokholmi táviratunk jelenti, tegnap tudós sarkkutatók előtt fölbontották a stokholmi akadémia üléstermében. A könnyü szerszám ép maradt, csak szine mosódott le. Külső falán ez a fölirás látható:

Andrée sarki expediciója 3. sz.
1896.

A bóját összehasonlitották a korábban talált bójával s rájöttek, hogy az elsőn hiányzik a zár és a csavar, egyébként szakasztott másа a mostaninak, amely épp oly kevés hirt hoz küldőjéről, mnt az első. — Bója ugy lehet jön még egynehány; de Andréet magát már a felesége se várja vissza. Az is beletörődött már abba a gondolatba, hogy férje vértanuja lett féktelen tudásvágyának.

— A Ferencrendiek nagygyülése. A ferencrendi kolostorokban tudvalevőleg megszigoritották az életmódot, amiért aztán a szerzetesek tulnyomó része kilépett a Ferencrendből. Igy a budapesti rendház tagjai is *Mészáros* Kálmán helyettes házfőnök és *Meinzl* atya kivételével valamennyien kiléptek a rendből. A nagyrészt üressé vált ferencrendi kolostorokba most uj szerzeteseket telepitenek, akik alávetik magukat a szigoritott szabályoknak. Az uj szerzetesek elhelyezésének megállapitására *augusztus 22-ikén* ferencrendi nagygyülés lesz Pozsonyban, amelyen megteszik az intézkedéseket az uj szabályok életbeléptetésére is. Itt megemlitjük, hogy az uj szigoritott szabályok nem tiltják el a Szent Ferenc napján és a Portiunkula ünnepén szokásos nyilvános lakomákat.

— A rejtélyes halott. *Szeged* városának érdekes, rejtélyes öngyilkosa van. Nem is Szegedé voltaképpen, csak oda ment meghalni. A nevét se tudják még, a kilétét se állapitották meg, csak ugy sejtik, hogy huszártiszt volt s hogy egy szép művésznőnek volt a férje. Délelőtt tizenegy órakor futott össze a *Tisza*-fogadó népe egy revolverlövésre s az egyik szobában csakhamar véres testü uriemberre akadtak. Elegáns külsejü szép fiatal ember volt a halott, közel a harminc esztendőhöz. Ugy látszott, hogy egyszerü lesz az eljárás az eset közül, mert ott volt mellette egy levél a rendőrségnek, s abban végső intézkedést tesz *Molnár György budapesti kereskedelmi utazó*. De csakhamar kisült, hogy ez csak álnév, s csupa titokzatosság és romantika ez az önkéntes halál. A levélben azt irta az elhunyt, hogy azt a cimezetlen levelet, amelyet megtalálnak nála, ne bontsák fel, csak tegyék a szivére, s ugy temessék el vele. Csakhogy a rendőrség nem teljesitette a halálra készül embernek ezt a kivánságát. A rendőrség az életnek dolgozik gyorsan, a romantika kedvéért nem várhat talányok megfejtésével. A boritékot föltépték, s napvilágra került egy szép női arckép és egy női hajfürt. A szükszavu távirat nem szól arról, kit ábrázol a fotográfia. Talán meg nem is tudják, hogy kit, talán még elhamarkodottság lett volna közhirré tenni a nevét. Egyetlen bizonyosság egyelőre az a levél, amelyben az öngyilkos azt is irja, hogy ő nem Molnár György, s csak azért használta ezt a nevet, hogy ne akadjanak rá a hozzátartozói. Csak kombinációk füződnek még egyelőre a személyét illetőleg, amint fönnebb jeleztük. Hogy délceg huszár volt, s szép asszony ura. S hogy az arckép eredetije, akiért olyan regényesen tudott meghalni, volna-e a hitestársa, ehhez is kell még megerősités.

— Zarándoklat Szent-Gellért ereklyéihez. A magyarországi kereszténység fennállásának 900-ik évfordulója alkalmából *Dessewffy* Sándor csanádi püspök folyó évi szeptember 22-én zarándoklatot vezet *Velencébe*, Szent-Gellért ereklyéihez. A velencei ünnepségek szeptember 24-én és szeptember 25-én tartatnak meg. A zarándokok szeptember 25-én délután 3 óra 30 perckor indulnak Budapestről a keleti pályaudvarról és Dombováron keresztül szeptember 23-án reggel 7 órakor érkeznek Fiumébe. Innét (Udinán keresztül) délelőtt 9 órakor indulnak Velencébe, hova aznap délután 6 óra tájban érkeznek meg. Velencében szeptember 24—27. napjain tartózkodnak a zarándokok. Akik a zarándoklatban részt akarnak venni, jelentkezzenek dr. *Kiss* István budapesti egyetemi tanárnál szeptember 12-ik napjáig. Ugyanott részletes programmot is kapnak.

— **A megjuhászodott bécsi községtanács.** Majdnem hihetetlen, de megtörtént: a bécsi községtanácsnak megjött az esze. Valószinüugyan, hogy csak egy-két pillanatra; de ez az egy-két világos pillanat elég volt arra, hogy belássa, milyen ostobaságot cselekedett azzal az *Ofen-Pest*-féle arcátlan heccel. Ma ugyanis Bécs város hatóságától átirat érkezett a budapesti tanácshoz, ezzel a korrekt cimzéssel: *Budapest in Ungarn. Luegerék* tehát vitézül megretiráltak. Jegyezzük fel, hogy ennek az érdeme Budapest tanácsáé, amely a dühöngő őrültek gyülekezetének erélyesen fejébe nyomta a kijózanitó vizes sapkát.

— **A romániai kivándorlók.** A romániai zsidó kivándorlók érdekében inditott gyüjtési mozgalom befejeződött. A segitő-bizottság sikeresen oldotta meg feladatát. Tegnap estig 90.000 korona gyült össze. A mai délelőtt folyamán ujabb 10.000 korona érkezett be és igy az összes gyüjtés délben kerek *100.000 koronára rug.* A kivándorlók utjának irányát és idejét illetőleg a segitő-bizottság abban állapodott meg, hogy 240 személyt ma este bocsájt utnak. Ennek a tervnek a kivitele azonban az utolsó pillanatban akadályokba ütközött. A newyorki kivándorlási bizottság ugyanis táviratilag értesitette az Alliance budapesti képviselőit, hogy kétszáznegyven ember kivándorlását jelenleg nem közvetitheti Kanadába. Nagy lett erre a szomoruság a szerencsétlen kivándorlók között, mert nagy részük már elkészült a hosszu utra. Bele kellett azonban nyugodniok a dologba és a segitő-bizottság egyelőre csak negyven kivándorlót inditott utnak. 18 asszony, 18 gyerek és négy férfi mehetett el ma este Londonba, ahol rokonaik várják őket. A ferencvárosi pályaudvaron ült vonatra a negyven utas, miután érzékenyen elbucsuztak a soroksári-uti telep lakóitól. Zokogva váltak meg egymástól a hontalanok és szomoruan mondogatták, hogy ebben az életben talán már nem is találkoznak többé. Megható jelenet volt, mikor hálálkodva istenhozzádat mondtak jótevőiknek. Sirva elbucsuztak *Beniczky* rendőrfelügyelőtől is, aki a szerencsétlen emberek között humanusan teljesité fárasztó szolgálatát, *Leblovicstól*, a segitő-bizottság egyik agilis tagjától és a többi jó embertől. A segitő-bizottság most már egy-két nap alatt a többi kivándorlót is utnak ereszti.

— **Vasuti szerencsétlenség Nagyváradon.** A nagyváradi közuti vasut vonalán, mint levelezőnk táviratozza, ma nagy szerencsétlenség történt. A várad-velencei állomásról jövő személyvonat a kanyarulatnál beleütközött az állomásfelé haladó tehervonatba. A két lokomotiv megrongálódott. A tehervonaton levő *Bocz* Jenő máv. tisztviselő az összeütközés pillanatában leugrott és lábát törte. A személyvonat utasai közül *Bartha* László rendőr két bordáját törte. *Bátori* Imréné egy pék felesége szintén megsebesült. A kár jelentékeny. A vizsgálat megindult.

— **Alapitványi hely a budapesti hadapródiskolában.** A budapesti közöshadseregbeli hadapródiskolában a székesfőváros közönségének egyik alapitványi helye megüresedett. Az ingyenes helyre azok a budapesti illetőségü, testileg is alkalmas 14—17 éves tanulók pályázhatnak, akik valamely középiskola negyedik osztályát kielégitő eredménynyel elvégezték. A kellően felszerelt kérvényeket *augusztus 8-áig* kell beadni, a székesfővárosi tanácshoz cimezve, a központi városháza Károly-körüti részében az első emelet 10. szám alatt, ahol bővebb felvilágositást is adnak.

— **Betörés.** *Kerpel* Vilmos gyógyszerésznek a Lipót-körut 28. sz. a. levő első emeleti lakásában ismeretlen betörők garázdálkodtak, s onnan mintegy 800 forint áru ruhanemüt és ékszert elloptak. A rendőrség keresi őket.

— **Elfogott zsebtolvaj.** A mentőknek tegnapi rózsaünnepélyén elfogták *Buda* Gusztáv 26 éves lacér pincért, aki a tolongást arra használta föl, hogy rendes mesterségét, a zsebtolvajlást kultiválja. Szerencsétlenségére egy uri asszony tetten érte s most a rendőrség börtönében ül. A jó madár eddig 6-szor ült fegyházban betörésekért és zsebtolvajlásokért.

— **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték mai huzásán *kilencvenezer koronát* nyert 2407, *huszezer koronát* 17461, *tizezer koronát* 48457 98947 78090, *ötezer koronát* 49897 92668 45862, *kétezer koronát* 19207 93939 70928 11257 77877, *ezer koronát* 16563 71333 2368 2072, *ötszáz koronát* 24320 68353 14773 7224 7471 81984 92509 80332 69648 25361 43774 96917 2196 25882 83554 17523 64329 87113 788 41099 32287 88942 78897 9051 9620 43699 73980 81046 38600 48330 47184.

— **Katona- és cigányzene közvetités a Telefon Hirmondóban.** A *beszélő ujság* ma este 8 órától 11-ig — mint mindennap — előfizetőinek szórakoztatására felváltva katona- és cigányzenét közvetit. A zeneközvetités mellett 1/49 órakor felolvasstatja a *frankfurti, párisi és londoni* tőzsdék kurzusait, fél 10 órától 10-ig pedig a legujabb híreket és táviratokat. Ugy a zenének, mint a felolvasásnak kezdetét mindig riadójel előzi meg, hogy ezáltal az érdeklődők figyelmét felhivja.

(x) **Linhart Vilmos** festő mütermében készülnek Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarellstb. festmények müvészi kivitelben. Festett fényképészeti hátterek és szinpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) **Legujabb** *vászon bur-kalapok* urak és hölgyek részére fehér, szürke és drapp szinben darabja 1.25 frt, szétküldés vidékre is. Kertész Pál-féle divatáruház, Kerepesi-ut 44., a Népszinházzal szemben.

(x) **Emke-gyujtó a legjobb!**

FŐVÁROS.

(*) **Az O. M. G. E. és a főváros.** A főváros tanácsában és a kormányhoz közel álló körökben nagy feltünést keltett az a szokatlan hang, amelylyel az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a fővárosnak az állattenyészvására vonatkozó átiratára válaszolt. Ez a föltünés annál érthetőbb, mert az egyesületnek néhány közhasznu alkotását a főváros szubvencióban részesiti.

Egyik munkatársunk ma felkereste *Forster* Géza urat, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóját, aki az ügyre vonatkozólag a következő kijelentést tette.

— Elismerem, hogy válaszunk hangja erős volt, de mindvégig udvariasan és az ország első törvényhatóságát megillető tisztelettel tartva. Hat év óta tartó szekaturának a következménye ez a hang. Nem hiszszük, hogy az egyesületet gáncs illetné azért, mert a nivó emelése végett lóvásárokat, tenyészállatvásárokat és dijlovaglásokat rendez. Pedig az utóbbi években a főváros folytonosan csak kivetni valót keresett a munkánkban. Ezelőtt tizenhat évvel a fővárossal együtt rendeztük a közvágóhidon a vásárokat. Amikor a hely kicsinynek bizonyult, a vásárok helyét áttettük a városligetbe. Végül a Tattersallban rendeztük a vásárokat. Ott tartjuk meg most is. Ezekre a vásárokra a főváros engedélyt adott és az első vásártól kezdve mindig szedtünk beléptidijat. Mégis mi történt? A tanács először kérdést intézett hozzánk, hogy milyen alapon szedünk belépődijat a lóvásárokon. Azt feleltük, hogy tiz éves szokás alapján. Azután azt kérdezte, hogy van-e engedélyünk lóvásár tartására. Erre a kérdésre felmutattuk a *főváros tanácsának* azt az engedélyt amelyet maga a *főváros tanácsa* adott. Amikor ez az ügy ilyenformán szerencsésen elintéződött, akkor ugyanezeket a kérdéseket kaptuk — külön-külön — a tenyészállatvásárokra vonatkozólag is. Erre a kérdésre irtuk ezt a szóban forgó választ és határozott feleletet kérünk a tanácstól, hogy mit akar tőlünk. Megengedi a vásárok kérdését vagy nem engedi? Mert reményünk lehet, hogy legközelebb a dijlovaglásokra vonatkozólag is ilyen kérdésekkel faggatnak bennünket.

Mi azokat a csekély dijakat azért szedjük, hogy mégse jöhessen be mindenki a vásár területére. Az egész ugyszólván formaság. A dijlovaglásnál pedig azért szedünk dijakat, hogy fedezhessük a nivó emelésére kitüzött összegek költségeit. Biztos vagyok benne, hogy a főváros tanácsa nem intézte volna hozzánk ezeket a kérdéseket, ha egyszer kifáradna ilyen vásárra és látná, hogy mennyi külföldi vevő jelenik meg az ilyen vásárokon. És azok forgalmat terem tenek, mert pénzt hoznak magukkal. Ugyanezt konstatálná a dijlovaglások alkalmával is. Én ezt az egész viszálykodást a vásárigazgató személyes „jó akaratának“ tartom. Nagyon sajnálom az egész ügyet, mert a kicsinyes okok miatt megakasztanak bennünket a munkánkban és memorandumokat kell gyártanunk. Végre is dülőre kell jutni a dolognak. Mi jogos alapon állunk és jogainkkal védekezünk az ilyen személyes okokból eredő törekvések ellen.

(*) **A korcsmai zárórák eltörlése.** A székesfőváros tanácsának jog-, ipar- és rendészeti-ügyosztálya elkészitette a fogadókra, vendéglőkre, korcsmákra, sörházakra, kávémérésekre és pálinkamérésekre vonatkozó szabályrendelet tervezetét. A terjedelmes javaslatot dr. *Seregi* Zoltán tanácsjegyző készitette. Az ügyosztályi előterjesztés mindenekelőtt utal arra, hogy a jelenleg hatályban levő szabályrendeletben nyerjenek megoldást mindazok a kérdések, amelyek a székes főváros rohamos fejlődése következtében a korcsmai, fogadói stb. iparágnak helyes rendezését követelik, s ezt az ügyet oly módon szabályozza a székesfőváros, hogy a közönség érdekeinek szem előtt tartása mellett az iparosok érdekei is kielégitést találjanak.

A szabályrendelet a borozókat és az automatabüffeket is a vendéglők közé sorozza s kimondja, hogy fogadó, vendéglő, kávéház, kávémérés, korcsma, sörház és pálinkamérés nyitására csak magyar állampolgár kaphat engedelmet. Vendéglőt vagy kávéházat templomhoz, iskolához, kórházhoz vagy közhivatalhoz száz méternél közelebb nyitni nem szabad. Minden helyiségnek az utcáról bejáratának kell lennie. Az üzlettulajdonos felelős alkalmazottaiért s köteles gondoskodni arról, hogy alkalmazottaik a vendégekkel tisztességesen bánjanak s hogy üzletükben semmiféle erkölcstelenség ne történjék.

Kávéház csak utcai földfeletti s legalább 150 négyszögméter alapterületü helyiségben lehet. A kávéházban legalább két rendes nagyságu tekeasztalnak kell lennie. Kávéházban csak a következő ételt és italt szolgálhatják ki: kávé, tea, csája, csokoládé, aludt tej, tejfel, tejszin, jegeskávé, fagylalt, limonádé, gazőz, szörp, szódaviz, ásványviz, sütemények, gyümölcs, sajt, vaj, tojás, hideg és meleg hentesáruk és az italmérési engedelemben fölsorolt szeszes italok.

A kávémérést csak este tizenegy óráig, a pálinkamérést pedig este tiz óráig szabad nyitva tartani. Pálinkamérésben az italmérési engedelemben fölsorolt szeszes italokon kivül mást árulni nem szabad. Tehát sem teát, sem grokkot, sem szódavizet. A szabályrendelet ellen vétőket egy koronától hatszáz koronáig büntetik.

Vendéglőben, korcsmában, vagy sörházban lakni nem szabad. Iskolaköteleseket csak akkor szabad az üzlettulajdonosnak a helyiségekben megtürni, ha a gyermekek felnőttek társaságában vannak. *A vendéglők, kávéházak, korcsmák és sörházak záróóráját a szabályrendelet eltörli s ezek az üzletek éjjel-nappal állandóan nyitva lehetnek.* A rendőrség azonban közbiztossági okokból egyes helyiségekre három hónapi időre a záróórát elrendelheti. Vendéglőben, kávéházban, korcsmában és sörházban rézfuvóhangszerrel és dobbal este tiz óráig, vegyes zenekarral tizenegy óráig, vonós és fafuvóhangszerrel éjjeli egy óráig szabad muzsikálni.

(*) **A Rókus-kórházi orvosok élelmezése.** A székesfőváros közgyülése elhatározta, hogy a Szent-Rókus-kórházbeli ál- és segédorvosoknak a kórház konyhájából adat élelmezést, még pedig azokon a napokon is, amikor ügyeletet nem tartanak. A belügyminiszter ehhez a határozathoz hozzájárult.

SZINHÁZ, ZENE.

** **A kolduló barát.** (*A Városligeti Szinkör ujdonsága.*) *Kosta* Károly német életképe megszeretteti velünk a barátokat, aztán bebizonyitja, hogy kár veszekedniök a házasfeleknek, mert a negyedik fölvonásban ugy is ki kell békülniök. Meg kell becsülni az ilyen darabot, ha német is, mikor e fajta hatása van a nézőkre. És *A kolduló barát* nem komoly képpel hirdeti az igazságot, hanem jókedvvel, csellel és humorral. Márton barát bejáratos a kis németországi falu minden házába, ismeri mindenkinek a baját és örömmé változtatja át mindenütt a szomoruságot. Vannak csodatévő füvei, de leginkább a szavával gyógyit. Kibékiti a féltékeny molnárt a menyecskéjével, vitézzé varázsolja a papucshős szabót, megszelidíti a zsémbes szabónét, kiadja az utját egy szoknyavadásznak és még sok egyéb jóságos cselekedeteket müvel. Közben persze a falubéli legények és lányok énekelnek, táncolnak és a szinpadon majd zöld, majd kék, majd pedig vörös világitás gyönyörködteti mindazokat, akiknek van érzékük a világitási effektusok iránt. A Városligeti Szinkörben ma este nagy sikere volt a német életképnek, amelynek *A kolduló barát és a megvadult szabó* a teljes cime. Bécsben 300-szor adták ezt a darabot és valószinü, hogy a ligetben is megér egy kisebb fajta jubileumot. A mai est hangulatából itélve ez bizonyosnak látszik, a közönség ugyanis folyton kacagott és tapsolt. A lelkes tetszésnyilvánitásokra volt is ok éppen elegendő, nem kevesebb, mint három vendég játszott az uj darabban: Feld Irén, Németh József és Gyöngyi Izsó. A gazdag molnár feleségét játszotta *Feld* Irén és ebben a szerepben is, amint tőle már megszoktuk, határozott müvészi alakitást produkált; meleg hangjával sok közvetlenséget és természetességet öntött a játékába; a fiatal müvésznő alakitását sürü tapssal honorálta a közönség. A kolduló barátból jóizü és szeretreméltó alakot csinált *Németh* József, a Népszinház kitünő komikusa; csupa humor és ötlet volt minden szava és mozdulata. Méltó partnere volt a mókázásban *Gyöngyi* Izsó, aki megdöbbentő hüséggel állitotta a publikum tömérdek szalmaözvegy tagja elé a papucshőst: a kacagtató karrikatura állandóan derültségben tartotta a nézőket, akik még a kissé hiányosan verselt kuplékat s Gyöngyi szerzeményeit, becsületesen megélvezték. *Almási* Iza kedves, temperamentumos menyecske volt, ügyes játékával rászolgált a tapsokra. *Latabárné* egy korcsmárosné szerepében nevettette meg a közönséget. A többi szereplők is jók voltak. A tapsokból kijutott *Csergő* Hugónak is, aki szép magyarsággal forditotta és dolgozta át a darabot, amelyet — a német szerzőre való tekintettel — ötletekkel is füszerezett. A harmadik fölvonásban többek között egy merész és teljesen eredeti axiomát helyezett el a férj jogáról és ezt a néhány szóból álló igazságot öt percig tapsolta a publikum. Ujra is akarták egynémelyek hallani, de hiába, a ligetben is az a szokás, hogy csak a nótákat ismétlik meg a szereplők, a vicceket nem.

** **Ledofsky Gizella Budán.** A *Fővárosi Nyári Szinházban* a jövő héten három este vendégszerepel *Ledofsky* Gizella, a Magyar Szinház kitünő szubrettprimadonnája. A müvésznő augusztus 6-ikán a Lili cimszerepét, 7-ikén a Gésakban Mollyt és 8-ikán a

Szulamithban játsza Abigailt. A vendégfölléptek iránt nagy érdeklődés nyilvánul; a művésznő első sikereit tudvalevőleg a Fővárosi Nyári Szinházban aratta.

** **Uránia szinház.** Az Uránia szinházban hónap ismét a Milöcker bájos operettje a *Viceadmirális* kerül szinre, melyet eddig minden telt ház előtt és a közönség osztatlan tetszése mellett adtak. A nagy sikerre való tekintettel a darab a hét minden napjára ki van tüzve előadásra.

** **Gergely Giza Pécsett.** *Gergely* Gizát, a nagytehetségü fiatal szubrettprimadonnát, aki legutóbb a győri közönségnek volt a kedvence, a pécsi Nemzeti Szinházhoz szerződtették. Özvegy *Tiszai* Dezsőné, a szinház igazgatónője, aki a legkitünőbb magyar primadonnák közé tartozik, mély gyászát tekintve nem lép föl, de a maga helyére *Gergely* Gizát állitja ki, ezt a fiatal primadonnát, akinek bájos játékát, temperamentumos énekmodorát és kedves egyéniségét a fővárosi közönség is ismeri.

** **Fővárosi Nyári Szinház.** Holnap, pénteken lesz a *Sulamith* bemutatója a krisztinavárosi szinkörben. A darabból a főbb szerepek a következőképp vannak kiosztva: Monaoh — Csolnakosi Gyula; Sulamith — Sugár Aranka; Absolon — Radványi Dezső; Abigail — Szende Anna; Zingitang — Virágháti Lajos; Főpap — Mihályi Ernő; Avidonoh — Faragó Ödön; Jeremiás — Stoll Károly; Beliezár — Krémer Jenő. — A *Főbb mint királyné* cimü szenzációs szinmüből ma tartották az első rendelkező próbát a szinpadon. — A *Felforduit világ* cimü francia operettből nap-nap mellett tartanak próbákat.

** **A Városligeti Szinkörben** holnap pénteken *Németh* József és *Gyöngyi* Izsó vendégfelleptével megismétlik *A kolduló barát és a megvadult szabó* cimü életképet.

SPORT.

*** **Kottingbrunni lóversenyek.** Rendkivül érdektelen volt a kottingbrunni meeting mai, hetedik napja. Kevés ló futott az egyes dijakért, sőt a nap főversenyének, az 5000 koronás államdijnak startjához mindössze két ló állott: *Duenna* és *Da kommt sie* s a két rossz ló közül *Da kommt sie* lett a győztes. Máskülönben csak az volt érdekes, hogy a verhetetlennek hitt Frangepán vereséget szenvedett a kétéves versenyben *Kalupritól*. A részletes eredmények ezek:

I. **Háromévesek gátversenye.** Dij 3000 korona. Távolság 2400 méter. Herceg Auersperg F. **Fakirja** (Williamson) első, Blaskovics E. Avarja (Morton) második, Mautner V. Shermanja (Wheeler) harmadik, azután Suada. Itélet: Biztosan 2 hosszsal nyerve, 6 hosszsal harmadik. Totalizatőr: 10 : 56. Helyrefogadások: I. 50 : 129, II. 50 : 61.

II. **Kétéves nyeretlenek versenye.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Lovag Wiener W. **Kalupri** (Hyams) első, Dreher A. Timor (Adams) második, gróf Degenfeld J. Frangepán (Wilton) harmadik, azután Prima, Carmela, Gay Ágnes. Itélet: Könnyen 1½ hosszsal nyerve, 1 hosszsal harmadik. Totalizatőr: 10 : 69. Helyrefogadások: I. 50 : 143. II. 50 : 101.

III. **Kétévesek eladóversenye.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Báró Königswarter H. **Sporting Lady** (Adams) első, Mautner V. Strohfeuer (Wilton) második, gróf Orssich P. Ika (Bulford) harmadik, azután Barbara, Lady Iba, Philharmoniker, Auctionator, Feuerbach. Itélet: Biztosan ¾ hosszsal nyerve, nyakhosszsal 3-dik. Totalizatőr: 10 : 30. Helyrefogadások: I. 50 : 60. II. 50 : 62. III. 50 : 59. A győztest megvette Péchy Andor 6000 koronáért.

IV. **Államdij.** Dij 5000 korona. Távolság 2400 méter. Szászberegi ménes **Da kommt sieje** (Bulford) első, br. Springer G. Duennaja (Hyams) második. Itélet: Könnyen 4 hosszsal nyerve. Totalizatőr: 10 : 16.

V. **Handikap.** Dij 2000 korona. Távolság 1400 méter. Mr. Newmarket **Isoldeja** (Slack) első, Schossberger L. Dunurja (Cleminson) második, Schindler L. Aliceja (Hyams) harmadik, azután: Gezankt. Itélet: Igen könnyen 1 hosszsal nyerve, 3 hosszsal harmadik. Totalizatőr: 10 : 32. Helyrefogadások: I. 50 : 77, II. 50 : 92.

VI. **Gátverseny.** Dij 1800 korona. Távolság 2400 méter. Herceg Auersperg F. **Pharaoja** (Williamson) első, Michelstetter F. száz. Maholnapja (Slinn) második. Mr. White Simbachja (Jekyll) harmadik, azután Wagner. Itélet: Igen könnyen 2 hosszsal nyerve, 3 hosszsal harmadik. Totalizatőr: 10 : 16. Helyrefogadások: I. 50 : 65. II. 50 : 105.

VII. **Kétévesek handicapje.** Dij 2000 korona. Távolság 1200 méter. Gróf Trauttmannsdorff L. **Sociusa** (Hyams) első, Mautner V. Marie Diamondja (Southey) második, Guttmann M. Satanja (Cleminson) harmadik, azután Hastrmann, Csalóka, Marietta, Versuch. Itélet: Könnyen 1 hosszsal nyerve, 1½ hosszsal harmadik. Totalizatőr: 10 : 101. Helyrefogadások: I. 50 : 126. II. 50 : 101. III. 50 : 160.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Brunkalánó s társainak ügye.** Az igazságügyminisztérium által leküldött kegyelmi kérvényeket elsőbben a budapesti kir. ügyszség fogja véleményezni. Ezután átkerülnek a kegyelmi kérvények az összes iratokkal együtt a törvényszékhez, ahol egy hármas ugynevezett kegyelmi tanács fog róluk ujra véleményt mondani. Ugy az ügyészi, valamint a törvényszéki vélemények ezután az összes iratokkal együtt a budapesti kir. főügyészséghez mennek át. A főügyész ismét véleményt nyilvánit a kegyelem meg, vagy meg nem adása iránt. Ennyi hányattatás után végre az összes vélemények: ügyészségi, törvényszéki és főügyészi, az igazságügyminisztériumba kerülnek, ahol ezek alapján teszik majd meg a Felséghez intézendő felterjesztést.

A budapesti kir. ügyészség az esetre, ha Brunkala Lászlónénak a büntetés megkezdésére szóló idézőjegy kézbesithető nem lenne, s Brunkaláné a holnapi nap folyamán nem jelentkeznék dr. *Magyar* alügyésznél, *nyomozó levelet* fog ellene kibocsátani. *Spiegel* Bernát beletörődött sorsába s holnap már megkezdi büntetését.

Nyilttér.

Dr. Bachrach Ernő ügyvéd
irodáját f. é. augusztus 1-én
V., Arpád-utca 8. sz. alá helyezte át.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Legujabb.

Milano, augusztus 2.

A *király* kijelentette, hogy a temetésre vonatkozólag mindaddig nem tehet rendelkezést, mig *Umberto király végrendeletét* meg nem találták, mert teljesiteni akarja az elhunytnak a temetkezésre vonatkozó esetleges óhajtását. Minthogy biztotan hiszik, hogy Umberto király végrendeletet hagyott hátra, és eddig Monzában meg nem találták, a fővadászmestert Rómába küldték, hogy ott a király szobáiban keresse a végrendeletet.

Monza, augusztus 2.

Bresci testvérőcsecsét és nővérét azért tartóztették le, mert lakásukon egy levelet találtak melyet Buenos-Airesban junius 25-én adtak föl. A levelek alatt *Zsófia* név van és azt kérdezi benne irója, elő van-e készitve minden Olaszországban.

Milánó, augusztus 2.

A milanói *Liga Lombarda* irja: A gyilkosságnál jelen volt személyek, ezek között a királyi hintó kocsisa azt vallották a hatóság előtt, hogy a gaztett pillanatában a kocsi körül 4 vagy 5 olyan embert láttak, akik éppen olyan nyakkendőt viseltek, mint Bresci. A merénylet elkövetése után éppen ezeket az embereket hallották élénken kiáltozni, hogy a zavart fokozzák és ezzel Bresci szökését előmozditsák. A Corriere d'Italia azt állitja, hogy a római pályaudvaron ma este egy embert fogtak el, akit azzal gyanusitanak, hogy Brescinek buntársa. Az illető csak rövid idő előtt jött New Yorkból Olaszországba. A foglyot Monzába szállitották. Az *Italie* azt irja, hogy a rendőrség kutatásai közben fontos felfedezésekre jött. Formális összeesküvésről van szó, amelyet *Amerikában* és *Párisban* szőttek és Olaszországban hajtottak végre. A legujabb gyilkosság kezdete hasonló gaztettek egész sorának, amelyeket Európában akarnak végrehajtani.

Milano, augusztus 2.

Brentano tanár a *Corriera della Sera* mai számában elbeszéli, hogy már a tornaünnepély kezdete előtt három gyanus embert látott az udvari páholy alatt állni. Többször elparancsolták őket onnan, de megint visszajöttek. Szótlanul állottak ott, mintha valamire várakoztak volna. A merénylet után ugyanazon a helyen egy revolvert találtak. Azt hiszik, hogy ez a három ember Bresci és társai voltak. Mikor a király kiment, Bresci nyilván elhagyta az udvari páholy alatt elfoglalt helyét és az udvari hintó jobb oldala mellé férkőzött, ahonnan a királyt, aki ugyanazon az oldalon szállt be, lelőtte. Ha a király a baloldalon szállt volna be, akkor valószinüleg *Bresci* két társa közül valamelyik lőtt volna a királyra, mert ezek a kocsi baloldala mellé furakodtak. *Brentano* tanár mindebből azt következteti, hogy *Umberto* király összeesküvésnek esett áldozatul.

TÁVIRATOK.

Capo d'Istria, augusztus 2. A tartománygyülés mai ülésén meginl nem jelentek meg a szláv képviselők. A tartományi főnök fölolvasta a trienti olasz konzulnak a tartománygyülés részvétnyilatkozatára küldött köszönő táviratát. Scampichio és társai meginterpellálták a kormányt a „Piccolo" cimü lap elkobzása dolgában. A lapot azért kobozták el, mert közölte a trieszti reichsrathi képviselők és a haladópárt részvéttáviratait.

A császár prédikációja.

Berlin, augusztus 2. (Saját tudósitónktól.) A *Kereszlés Ujság* közzéteszi *Vilmos* császár prédikációjának szövegét, amelyet julius 29-én a *Hohenzollernjakton* mondott. A prédikáció a bibliának következő mondatából indul ki: „A meddig Mózes kezét imádkozva tartotta, győztek az izraeliták, de mihelyt letette kezét, az amalekiták győztek." A császár a többi közt a következőket mondta prédikációjában:

> Mi nemcsak a harcosok zászlóaljait, hanem Péter szent haderejét is mozgósitani akarjuk. Imádkoznunk kell a harctéren levő testvéreinkért és még sokat kell értük könyörögnünk. Ők alkotják azt az erős hadsereget, amely megfenyiti az orgyilkosokat. Az ő erejük az a büntető ököl, amely leveri a gazokat, az a kard, amely a legszentebb javainkért harcol. Mennyire lelkesitheti az erőseket az a gondolat: Otthon ezrek, nem, milliók hordoznak bennünket imádkozó szivükben! A királyok királya mondja: „Előre önkéntesek! Védelmezzétek meg Péter birodalmát!" Ó, vajha itt és el lehetne mondani: „A király szólt és valamennyien eljöttek!" Igy hát egy se hiányozzék közülünk és imádkozzék mindenki, aki imádkozni tud.

A dél-afrikai háboru.

Lourenco-Marquez, augusztus 1. A boerok kiüritették Machadodorpot. Lydenburg és Nedsepruit között a boerok távirati összeköttetést létesitettek.

London, augusztus 2. A *Daily Telegraph*nak jelentik Fokvárosból, hogy Pretóriában Angliából származó *fontos iratokat találtak*, amelyek erősen kompromittálnak *néhány parlamenti tagot és más politikusokat*, akik a boerokat bántották.

Sipido pöre.

London, augusztus 2. Az *alsóházban Balfour* kijelentette, hogy az angol kormány közölte a belga kormánynyal, hogy a *Sipido* elleni per eredményében *az igazságszolgáltatásnak sulyos, szerencsétlen ballépését látja* (Tetszés.) és hogy sajnálattal és meglepetéssel értesült arról, hogy a belga kormány semmiféle intézkedést nem tett a végre, hogy Sipidot kezében tartsa, mig nem történt elhatározás az iránt, hogy mi történjék tekintettel a biróság itéletére. A belga kormány erre eddig nem válaszolt.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, augusztus 2. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Az áruhiányon kivül ma magasabb newyorki jegyzések is hozzájárultak ahhoz, hogy fedezeti vásárlásokat eszközöljenek, melyek alapján a határidőüzlet iránya megszilárdult.

Kötletett: Buza őszre 7.93—7.96, rozs őszre 7.21—7.21, zab őszre 5.50—5.58—5.57, tengeri szeptember—októberre 6.56—6.57, május—juniusra 5.22—5.20—5.22.

Jegyeztettek: tengeri julius—augusztusra 6.54—6.55, repce augusztus—szeptemberre 13.50—13.60, szeptember—októberre 13.70—13.80.

A készárupiacon buzában és rozsban semmi forgalom se volt, de az irány szilárd maradt.

Zárlatkor jegyeztek: buza őszre 7.97, tavaszra 8.30—8.29, rozs őszre 7.22—7.23, zab őszre 7.660—7.50 korona.

New York, augusztus 2. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot*: New Yorkban helyben 10.⅝. (10.—.) Szept.-re 8.41 (8.45). Novemberre 8.07. (8.09). New-Orleansban helyben 10.¼ (10.¼). — *Petróleum* Stand white New Yorkban 8.05. (8.05). Stand white Philadelphiában 8.—. (8.—). Rafined in Cases 9.35. (9.35). Credit Balances at Oil City 1.27. (1.27). — *Zsir*: Western steam 7.25 (7.22.). Rohe és Brothers 7.40. (7.35). — *Tengeri* irányzata gyenge. Aug.-ra 43.—. (43.⅝). Szeptemberre —.— (—.—.). Okt.-re 40.—. (40.½). — *Buza* irányzata gyenge. Piros őszi helyben 81.½ (83.⅛). Aug.-ra —.—. (—.—). Szeptemberre 79.⅛ (80.¾.). Okt.-re —.—. (—.—.) Decemberre 81.⅝. (82.½). Gabona szállitási dija Liverpoolba 3.½ (3.½). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 9.¼. (9.⅜). Szept.-re 7.90. (8.—). Novemberre 8.05. (8.20.) — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.85. (2.85). — *Cukor*: 4.⅝. (4.⅝). — *Ón*: 32.— (32.50). — *Réz*: 16.10. (16.10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 2. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat*). *Buza* irányzata gyenge. — Aug.-ra 73.¾. (74.½.) Szept.-re 74.¾ (75.⅜). — *Tengeri* irányzata gyenge. Szept.-re 37.½. (38.—). — *Zsir*: Szept.-ra 6.87. (6.90). Okt.-re 6.92. (6.95). — *Szalonna* short clear 7.50. (7.45). — *Sertéshus*: Augusztusra —.— (—.—.) Szept-re 12.17 (12.07). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Amit irok . . .

Amit irok, csak magamnak irom
S lelkemet a dalba belesirom,
Nem törődöm, ha tetszik-e vagy sem,
Ez a világ nem ért engem úgysem.

Dalolok, mint a madár az ágon,
Neki sincsen, nekem sincsen párom.
Dalolok, mint tudnom adta isten,
Hogy a dallal bánatom enyhitsem,

A mit dallok, ott fakad szivembe',
Nem nézem, hogy tiszta rimmel cseng-e,
Meglepő-e, szép-e minden frázis,
Nem használta vajj' előttem más is?

Azt sem bánom, hallgatnak-e rája,
Nem kell nóta senkinek sem már ma
S ha egy dallam mégis megütné tán,
Kacag egyet a bolond poétán.

Amit irok, hát magamnak irom
S lelkemet a dalba belesirom,
Dalolok, mint tudnom adta isten,
Hogy a dallal bánatom enyhitsem.

Csergő Hugó.

+ **Lady Randolph Churchill esküvője.** Lady Randolph Churchillnek és a fiatal George Cornwallis Westnek sokat meghányt-vetett regényes szerelme végre csöndes révbe jutott, a minap volt az esküvőjük a londoni St. Paul templomban. Nagy eseményszámba ment az esküvő. Délelőtt tizenegy órakor hajtatott végig a közönség sorfala között lady Randolph a fiával, Winston Churchillel. A templom előcsarnokában a marlboroughi herceg várt rájuk, aki a dél-afrikai naptól erősen barnultan éppen idején érkezett meg, hogy mint a család feje szürke gérokkban a templomba vezesse a menyasszonyt. A menyasszonyi ruha valóságos remek volt. Halványkék chiffonból és tüllből készült pompás Cluny-csipkével. Az alj chiffonból glacé selymen ugyanabban a szelid színárnyalatban. Két csipkesáv hullott le kétoldalt a deréktól a lábig, s az egész ruha és az uszály felerészben gazdagon volt diszitve csipkével. A derékhoz csipke-bolero járult chiffon felett. Ez alatt a bolero alatt égszinkék tüllmellényke volt, amelyhez csipkechemisette járult a nyakig. Az ujjak csipkéből készültek s könyökig értek! A ruhát kiegészitő Toque szelid kék szinü tüllből való volt. Fehér rózsa simult a sötét hajhoz, brüsszeli csipke, marabu toll diszitette a kalapot. Az esküvő a vőlegény kivánságára teljes csöndben történt meg családi körben. Lunch után a fiatal pár elutazott. A menyasszony uti ruhája nefelejtskék szövetü volt. Arról is beszéltek sokat a társaságban, vajjon Lady Randolph Churchill megváltoztatja-e a cimét, nevét. A kérdés eldőlt, a társaságra nézve most már csak Mrs. George Cornwallis West. A lady ugy nyilatkozott, hogy tudta, hogy Angolország egyik legrégibb családja képviselőjéhez és örököséhez megy, tehát egy pillanatra sem gondolt arra, hogy cimét megtartsa.

*

+ **Párisi történet.** Párisban sok vidám és ravasz dolog megesik. Ott értik ennek a módját. Ime egy komikus történet, amely Párisban a Rue Saint Honoréban kezdődött. Szerepeltek benne egy rendőr és egy angolos kiejtésü idegen. Az idegen megszólította a rendőrt, hogy szabad-e neki egy taxi-t elfognia. A rendőr azt mondta igen, mire a kérdező egy kocsiba ugrott és kirántott abból egy pupos emberkét, aki éppen a lyoni pályaudvarra igyekezett. Az idegen azt állitotta, hogy a kis pupos őt meglopta és kérte, hogy vigyék a rendőrségre. Elindultak tehát és a Vendome-negyed rendőrségénél tárgyalni kezdték az ügyet. E közben a kocsis, akit egy ujabb utas felszólitva, hogy vigye a pályaudvarba, a lehető legnagyobb flegmával átadta a kis pupos uti ládáját egy ott álldogáló suhancnak, hogy visszatértekor adja oda neki. A rendőrségen kiderül, hogy a ládába mindenféle értéktárgyak vannak, köztük fokföldi drágakövek, amelyet a vádlott a panaszostól állitólag ellopott. A vádlott elismerte, hogy elvette, de tanukkal akarja bizonyitgatni, hogy előzőleg kártyázás közben elnyerte. Erre a vádló azt állitotta, hogy őt előbb leitatták és azután kezdtek vele játszani, ugy hogy ő akkor önkivületi állapotban volt. A rendőrtisztviselő most jónak látta a kérdéses láda elhozatalát. El is mentek érte, de akkorra már ugy a kocsis, mint a suhanc, akire rábizták, eltünt. A rendőrség mit tehetett, nyomozni kezdett.

*

+ **Oroszlán-kaland.** A Castafrican and Uganda Mail borzalmas vadászkalandot ir le. A kalandnak áldozata is lett: Ryall rendőrfelügyelő, akinek egyik utitársa mondotta el az esetet. Ryall uton volt s a vonat Mombasaból Kimaba érkezett. Itt azt hallotta Ryall, hogy kétszáz yardnyira egy oroszlán tanyázik. Ryall három utitársával, Heubnerrel, Parentivel s a kaland elbeszélőjével az oroszlán felkutatására ment, de nem jutottak eredményre. Hanem az állomásfőnök megint csak beszélte, hogy most már két oroszlán ólálkodik éjszakánkint a vasut körül és pedig nem messze az állomástól. A társaság elhatározta, hogy ujra lesbe áll s a lekapcsolt vasuti kocsiban, amelyet melléksinre tolatott az állomásfőnök, csakugyan lesre is ment. Éjféltájban Parenti lefeküdt a kocsi padlójára, Heubnernek ágya volt, Ryall pedig ült és elsőnek őrködött. Egy óra harmine perckor Parenti fölébredt hirtelen és rémületére egy oroszlánt látott térdelni Ryallon. Az állat mellső lábait tette rá Ryall testére s Ryall felsikoltott. Parenti megpróbálta, hogy megkaparitsa a fegyverét, de nem jutott hozzá, arra sikerült neki az ablakon át kimászni. Futott az állomásfőnökhez s mikor ezzel visszatért, Heubnert a kocsi hátsó részében, a konyhában találták.

— Ryall! Ryall! — kiáltozták, de választ nem kaptak.

Az állomásfőnök az embereiért ment és fáklyákkal tért vissza. A kocsi vérrel volt tele, de senkit sem találtak rajta. A nap feljött s akkor egy oroszlán és egy ember nyomait látták a talajon. Ezen az uton keresték Ryallt, de rá nem találtak. Ryall eltünt . . .

*

+ **Akna a börtönig.** Egy Alexandra Berckmann nevü anarkista néhány évvel ezelőtt agyonlőtte Pittsburgban a Carnegie Steel Company titkárát és a biróság ezért harminchat évi sulyos börtönre itélte. Anarkista-társai, akik sikertelenül kisérleteztek a megszöktetésével, végre merész terv végrehajtására vállalkoztak. Kibérelték a börtönnel szemközt lévő házat és az uttest alatt alagutat furtak, amely a börtönbe vezetett. Tudták, hogy Berckmann melyik cellában van és pontosan ismerték a börtönépület beosztását. Munkájuk szépen haladt. A házban ahonnan az alagut kiindult, egy nő hangos zongorajátékával elnyomta azt a zajt, amelyet a furás okozott. Az anarkisták egészen modern eszközökkel dolgoztak, villamos erőre berendezett szellőzőkkel frissen tartották az alagut levegőjét, azonkivül mindenütt jelző készülékeket állitották fel. A szomszédok azonban lassankint mégis figyelmessé lettek az anarkisták munkálkodására. Feltünt nekik, hogy különböző csöveket és gépeket szállitanak a házba, és bejelentették a rendőrségnél, hogy a házban titokban valami gyár müködik. A rendőrség házkutatást tartott, de az anarkisták elég jókor értesültek arról, hogy lelepleztek őket és kellő időben eltüntek. A rendőrség egy csomó kitünő gépet és szerszámot talált. Az alagut akkor már csaknem a celláig ért már.

*

+ **A baba fehérneműje.** A londoni törvényszék egy ügyet tárgyal, amelyben Blucher tábornagy cimének jelenlegi viselője Blucher Henrik herceg felesége Blucher hercegné és anyósa Radzivill hercegnő szerepelnek, mint vádlottak. A panaszos Capper és Fia cég. A cég kétszázhét font sterling és tizenegy shillingről szóló számlája kifizetését követeli, amelybe Blucher herceg fiának születése alkalmából vett fehérneműje került. A herceg azonban azt állitotta, hogy ő semmit sem rendelt a cégnél, a hercegné pedig elismerte ugyan, hogy a ruhát megrendelte, de anyjának felszólitására ajándékképpen. Radzivill hercegné leányának állitására azt jegyezte meg, hogy igaz ugyan, hogy ajándékgyanánt vétetett

---

REGÉNY.

A rádzsa nyaklánca

— REGÉNY —

Irta: **RUDYARD KIPLING**

(17)

— Csakugyan szeretné megkapni azt a nyakláncot, nagyságos asszonyom? — kérdezte Tarvin egészen váratlanul.

A fiatal asszony ismételten kacagott, bugva mint a gerlice. Nem volt még eléggé meginditva, hogy apró szinmüvészkedéseiről megfeledkezhessék.

— Hogy meg szeretném-e kapni? — kiáltott fel. — Meghiszem azt! Még a holdat is szeretném kérem!

Tarvin hallgatást intve tette a kezét a karjára.

— Meg fogja kapni a nyakláncot — jelentette ki határozottan.

Most már elment a kedve a fiatalasszonynak a nevetéstől, megütközve nézett Tarvin komoly arcába.

— Hogy érti ezt?

— Önnek nagy öröme telnék benne? Csakugyan nagy becse van önre nézve ennek az ékszernek? Mit tenne azért, hogy a birtokába jusson?

— Térdelve csusznám Omaháig, Indiáig, ha csakugyan hozzá juthatnék — felelte az asszony hasonló komolysággal.

— Akkor rendben van a dolog — mondotta Tarvin könnyedén. — Most pedig hallgasson meg kérem! En azt szeretném, hogy a Központi-Colorado-Californiai-Vasut Topazon át menjen, ön pedig az indiai nyakláncot szeretné . . . nem lépnénk szerződésre?

— De hiszen ön sohasem tudja . . .

— Ez ne nyugtalanitsa . . . Kötelezettségemnek én eleget teszek majd. Hát ön teljesitheti-e az önét?

— Hiszi . . .

— Igen, hiszem — mondotta Tarvin erős hangsulyozással — adhat nekem határozott igéretet?

A fogát összeszoritotta, a kezét egymásba kulcsolta, hogy körme a husába vágódott, s igy állt ez a férfi az asszony előtt. Erőszakos önuralommal várta a válaszát.

Az asszony oldalt hajtotta szőke fejét, s ugy nézett fel hozzá kihivólag, habozva, de beleegyezését már elárulva.

— Azt hiszem, hogy szavam sokat ér Jimnél — mondotta végre álmadozó mosolylyal.

— Akkor tehát megkötöttük a szerződést?

— Igen.

— Kezet rá.

Kezet nyujtottak egymásnak, s egy pillanatra hallgattak, mindegyikük arra törekedvén, hogy a másiknak a lelkébe lásson.

— Csakugyan meg fogja nekem szerezni?

— Igen.

— Be fogja váltani a szavát?

— Igen.

Most Tarvin megszoritotta az asszony kezét, hogy fájdalmában halkan felsikoltott.

Ó! ön fájdalmat okoz nekem!

— Rendben vagyunk — mondotta Tarvin rekedt hangon, miközben elbocsátotta az asszony kezét. — Áll az alku. Holnap Indiába indulok.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Tarvin ott állt a ravuti vasutállomás peronján és a porfelhő után bámult, amely a Bombayból éppen elindult postavonatot burkolta be. Amikor a por elvonult és a forró levegő ujra itt lebegett a fehér kaviccsos ut felett, rebbenő szemmel India felé fordult.

Tizennégyezer mértföldnyi utazás egészen egyszerü dolog, erről most meggyőződött. Bizonyos ideig a hajón feküdt nyugodtan, azután egy vasuti kocsinak bőrrel bevont padján nyujtózott végig ingujjban és ilyen módon jutott el Kalkuttából Ravutig. Csak azért vált neki hosszuvá az ut, mert nem láthatta Kettyt és ugyancsak volt alkalma arra, hogy rágondoljon. De hát a radsputániai sivatag sárga vigasztalanságáért, vagy a görbén huzódó sinkigyó bámulására jött-e ő ide? Ennél még Topaz is barátságosabb volt, amikor még csak a temploma, koresmája, az iskolája és három lakóháza volt meg, ez az indiai magány a néptelen prairiek borzalmát keltették fel az emberben. Hiszen látta, hogy egyáltalában nem gondoltak arra, hogy teremtsenek valamit, hogy semmi sem akar itt létrejönni, ez csak vigasztalan, mert változhatatlan, befejezett kész magány volt. Az állomás kőházának komor vaskossága, a szivós gátfal, amelyen a vasut huzódott, az egész terv matematikai pontossága, — mindez semmi jövővel nem kecsegtetett. Semmiféle uj vonalat nem vezetnek majd Ravutba, Ravutnak nem is volt semmi becsvágya. Ravut a kormányó volt. Semerre zöldet nem látott a szem, egyetlen görbült vonalat sem, semmit, ami valami változtatást, teremtést igért volna. Még a vasutállomás folyondárnövényei is sorvadoztak, mert senkinek eszébe nem jutott, hogy ápolja őket.

Valami egészséges harag óvta Tarvint a honvágy gonosz bajától. Egyetlen embert látott csak; egy kövér barna urat, aki könnyü fehér pamutszövetbe öltözve, fején fekete bársonysapkával lépett ki az épületből, hanem Ravutnak ez a lakója és állomásfőnöke ugylátszik levegőnek nézte az idegent, mert egyáltalában nem törődött vele. Tarvinban rokonérzés kezdett támadni az otthona szabadságharcát küzdő délvidéki iránt.

— Mikor megy a legközelebbi vonat Rhathoreba? — kérdezte a vasuti főnöktől.

— Egyáltalában nem megy oda vonat — felelte az az ember, minden szó után szünetet tartva. Hangja, mintha nem is ember beszélne, annyira minden felelősség nélkül csengett, akár csak valami fonográf szólt volna.

(Folytatása következik.)

vele fehérnemüt, de nem számitott rá, hogy az többet tesz ötven font sterlingnél, amellett pedig Blucher herceg, akinek évi jövedelme több mint huszonötezer font sterling, könnyen kifizetheti ezt az összeget. Blucher hercegné azonban anyja állitására azt mondotta, hogy neki, akinek három-négyezer font sterling évenkint a rubaköltség, ekkora számlán nem szabad megütköznie. A tárgyalást szakértők megkérdezése cimén elhalasztották.

•

+ **Esküvő postagalambok utján.** Fox Michigan államban a South-Haven községbeli methodista hitfelekezet papjának eredeti ötlete támadt. A falu közel fekszik Chicagóhoz, s az ötlet azoknak a chicagói pároknak kedves, akik ismeretlen helyen akarják családi fészkük alapját megvetni. A lelkészszel összeköttetésben áll a County törvényszék jegyzője, aki a házassági engedélyeket állitja ki és a Chicagó—South-Haven közt közlekedő gőzös egyik alkalmazottja. A törvényszéki jegyző sok postagalambbal rendelkezik, amelyek közül több követi a gőzhajót. Ha a hajón utazó párok közül valamelyik meg akar egymással esküdni, akkor a hajó embere egy postagalambot utnak ereszt a jegyzőhöz, hogy erről értesitse. A jegyző azután kiállitja az engedélyt, s egy postagalambbal eljuttatja Fox lelkészhez. Igy a pár azután, amint Sout-Havenbe megérkezik rögtön megesküdhetik s mindezért csak csekély három dollárt fizet. Az uj pár nagy utat és költséget kimél meg igy, mert sem a paphoz, sem a jegyzőhöz nem kell előzetesen elmenni.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A csemegekereskedők kérelme. A budapesti csemegekereskedők küldöttsége ma déli 1 órakor tisztelgett *Nagy* Ferenc kereskedelmi államtitkárnál s átnyujtották neki memorandumukat. A küldöttség vezetője dr. *Ödönfy* Miksa hosszabb beszéd kiséretében ismertette a csemegekereskedők azon kérelmét, hogy azok vasárnap délután is nyitva tarthassák üzleteiket. Az *államtitkár* szivélyesen fogadta a küldöttséget, behatóan kérdezősködött az egyes tagok óhajtásairól s megigérte, hogy kérelmöket a törvény keretén belül teljesiteni fogja. A küldöttség kiemelte az államtitkár előtt, hogy mily visszás helyzetet teremt az, hogy minden kerületi kapitány másként magyarázza a törvényt. Az államtitkár erre vonatkozólag kötelező igéretet tett, hogy gondja lesz rá a jövőben, az egyes kerületi kapitányok ebben az ügyben teljes egyöntetüséggel járjanak el.

Dunagőzhajózási Társaság. Passau—Linz, Linz—Bécs és Bécs—Pozsony—Budapest között a postahajók a nyári menetrend szerint naponta közlekednek. Budapestről háromszor közlekednek hetenkint közvetlen postahajók Zimony, Belgrád, Orsova, Turn-Severin, Giurgevo, Rustsuk, Braila, Galacra és pedig átszállás nélkül. E hajók a fenti járatokhoz csatlakoznak. Bécsben (Prater-rakpart) az utasok már az indulás előtti estén szállhatnak a hajóra és ott tölthetik az éjt. A hajó Bécsből (Weissgärber és Prater-rakpart) Budapestre reggel 7 órakor indul.

Sertésvész. Sárosmegyében minden óvóintézkedés ellenére is pusztit a sertésvész, amely rendkivül kárára van a megye szegény lakosságának. A disznóhus ára ennek következtében egyre emelkedik.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* 40·50 korona pénzben, 41.— korona áruban. *Bécsben* az irányzat valamivel szilárdabb. A nyersszesz ára 45.20 korona pénzben, 45.60 korona áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósitása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 605 darab, magyar tehén: 713 darab, szerbiai ökör 1715 darab, szerbiai tehén 228 db, bosznia ökör — drb, bosznia tehén — drb, bivaly 177 drb, bika 134 darab, összesen 3572 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlalni való ökör 164 darab, fejős tehén 141 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósitás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségü 62.— K-tól 70.— K-ig, kivételesen 72.— K., 100 kilónként élő sulyban, középminőség 56.— K-tól 60 K-ig, silányabb minőség 50 K-tól 54 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségü 52 K-tól 58.— K-ig, kivételesen —.— K-ig, silányabb minőségü 42 K-tól 50 K-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségü 64 K-tól 70.— kivételesen — K-ig, középminőség 58 K-tól 62 K-ig, silányabb minőség 50 K-tól 56 K-ig. Szerb és bosznia ökör legjobb minőségü 50 K-tól 60.— K-ig, kivételesen 63 K-ig, silányabb minőségü 42.— K-tól 48.— K-ig, Bika jobb minőségü 54.— K-tól 68.— K-ig, kivételesen —.— K-ig, silányabb minőségü 46.— K-tól 52 K-ig. Bivaly 32 K-tól 44 K-ig, kivételesen —.— K. Magyar tehén 42.— koronától 56.— koronáig, kivételesen —.— koronáig. Tarka tehén 46.— koronától 68.— koronáig, kivételesen — koronáig. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendü 62 K-tól 66 K-ig, kivételesen —.— K métermázsánként, 670 K-tól 700 K-ig páronként, közép 56.— K-tól 60 K-ig, 600 K-tól 650 K-ig páronkint. Hizlalni való ökör fehér 100 kg.-ként — K-tól — K-ig. Fejőstehén keresztezett szines 140 K-tól 230 K-ig drbonkint, bonyhádi faj 230 K-tól 330 K-ig, kivételesen — K-ig drbonkint. Igás bivaly —— K.-tól — K.-ig páronként. Változatlan felhajtás mellett a jó vágómarha, mint rendesen, keresett áru volt és élénk irányzat mellett a mult heti árakon kelt el. Gyengébb minőségek egy kissé el voltak ugyan hanyagolva, mindamellett eladhatók voltak. Elsőrendü hizott ökörre igen sok a vevő s aránylag igen magas árakat lehetett értök elérni. Jármos ökrök iránt a kereslet tartós. Fejős tehenekre a kereslet lanyha.

Borjuvásár. 1900. évi augusztus hó 2-án. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 423 drb, leölt borju — db, bécsi élő borju — db, — db. horvát, növendék marha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzés azonos tételekből: Árjegyzések. Belföldi élő borju 69——72 f.-ig, I. r. 73—84 f.-ig, kivételes 86—— f. 1 kilónkint, leölt borju f.-ig, II. r. —— f.-ig, kivét. — f. kilónkint, levonás nélkül. Bécsi leölt borju —— f.-ig. Növendék marha —— f.-ig 1 kilonkint, I. r. —— f.-ig, Bárány élő —.—. k., leölt bárány —— k., kivételes ár —— k.-ig páronkint. Kecske — k.-tól —.— k.-ig. A vásár élénk volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonzumvásár árjegyzése 1900. évi aug. 2. Készlet 522 darab. Érkezett 849 darab. Összesen: 1287 darab. — Eladatott 870 darab. Maradt 417 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 89—94 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 90—96 koronáig. 320—380 klgr. sulyban 90—96 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 84—90 koronáig. Malac 74—— korona 100 kilónkint. A vásár lanyha volt.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósitónk telefonjelentése.) Felhajtatott 2859 db. Az irányzat élénk. Jegyeztetett: I. rendü juh 50—55, kivételesen —, selejtes juh 44—50 fillér.

Bécsi szurómarhavásár, augusztus 2. (Saját tudósitónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak 847 darab levágott sertést, 200 darab levágott juhot, 141 darab leölt bárányt, 2819 darab élő borjut, 1404 darab élő sertést.

Eladási árak: Levágott borju 80—194 fillér, elsőrendü 106—120 f. kiv. — fillér, élő borju 70—82 fillér, kivételesen —— fillér, legelsőrendü 96—104 ———— fillér, fiatal sertés 64——85 fillér, kivételesen — f., levágott nehéz sertés 90—100 fillér, kivételesen — fillér, husra hizlalt sertés — fillér, zsirra hizlalt sertés fillér, könnyü sertés 90—100 fillér, elsőrendü süldő 90—108 fillér, gyengébb — fillér, levágott juh 76—88 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 10—24 korona, kivételesen —— korona páronként.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, augusztus 2.

A kinálat mérsékelt, a vételkedv élénk volt. Szilárd irányzat mellett 32.000 métermázsa került a forgalomba 5 fillérrel magasabb árakon. Tengeriben az irányzat szilárd volt. Forgalomba került 2200 métermázsa tengeri 6.30 koronás árfolyammal. Rozs tartott maradt, zab nem változott.

Eladatott:

Uj buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 7 K. 65 f., 250 mm. 80 k. 7 K. 82½ f., 20 mm. 80 k. 7 K. 62½ f., 200 mm. 80 k. 7 K. 82½ f., 100 mm. 89 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78·6 k. 7 K. 70 f., 600 mm. 80 k. 7 K. 50 f., par., 100 mm. 80 k. 7 K. 72½ f., 200 mm. 79·5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 79·7 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 79·4 k. 7 K. 79 f., 200 mm. 79. k. 7 K. 67½ f., 200 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 400 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78·6 k. 7 K. 67½ f., 500 mm. 78·5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78·5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 78·5 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 50 f. keverékes, 200 mm. 78·8 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f. keverékes.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 80 k. 7 K. 62½ f., 100 mm. 79·5 k. 7 K. 62½ f., 100 mm. 79 k. 7 K. 62½ f., 100 mm. 79·5 k. 7 K. 55 f., 400 mm. 79·5 k. 7 K. 55 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 62½ f., 3000 mm. 78·5 k. 7 K. 50 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 50 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 30 f., árpás, 500 mm. 77·5 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 77·5 k. 7 K. 32½ f. sárgás, üszkös.

Budai: 500 mm. 78 k. 7 K. 45 fillér.

Erdélyi: 300 mm. 81 k. 7 K. 70 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 50 f.

Ó-buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 45 f.

Orosházai: 2100 mm. 80 k. 7 K. 67½ f.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. 7 K. 67½ f., 600 mm. 80 k. 7 K. 75 f., 700 mm. 80 k. 7 K. 55 f. sarga, 100 mm. 77 k. 7 K. 16 f. üszkös.

Bánsági: 1900 mm. 76 k. 7 K. 45 f., 1700 mm. 76 k. 7 K. 35 f., keverékes, 1400 mm. 74·6 k. 7 K. 22½ f.

Erdélyi: 300 mm. 81 k. 7 K. 70 f.

Bácskai: 3200 mm. 73·7 k. 7 K. 27½ f.

Raktárból: 1500 mm. 78 k. 7 K. 42½ f., 6000 mm. 77 k. 7 K. 55 f.

Mind 3 hónapra.

Arpa: 100 mm. 6 K. — f., 100 mm. 5 K. 85 fillér.

Rozs. 100 mm. 6 K. 60 f., pari, 200 mm. 6 K. 57½ f., pari, 100 mm. 6 K. 55 f., pari.

Tengeri. 1200 mm. 6 K. 30 f., 500 mm. 6 K. 30 f., 800 mm. 6 K. 30.

Zab. 100 mm. 5 K. 45 f., 200 mm. 5 K. 40 f., 300 mm. 5 K. 35 f., 300 mm. 5 K. 15 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		kilós	50 kilogramm ár K-tól	K-ig	kilós	50 kilogramm ár K-tól	K-ig
tiszavidéki	ó	75	7.10	7.20	79	7.60	7.7
»	»	76	7.20	7.45	80	7.60	7.80
»	»	77	7.25	7.50	81	—.—	—.—
»	»	78	7.40	7.60	—	—.—	—.—
fehérmegyei	ó	75	0.—	0.—	79	7.40	7.55
»	»	76	7.05	7.15	80	7.55	7.65
»	»	77	7.15	7.40	81	—.—	—.—
»	»	78	7.20	7.45	—	—.—	—.—
pestvidéki	ó	75	6.85	7.50	79	7.30	7.55
»	»	76	6.95	7.15	80	7.40	7.60
»	»	77	7.—	7.20	81	—.—	—.—
»	»	78	7.05	7.35	—	—.—	—.—
bánsági	ó	74	6.20	7.50	78	7.25	7.45
»	»	75	7.—	7.10	80	—.—	—.—
»	»	76	7.05	7.25	81	—.—	—.—
»	»	77	7.10	7.30	—	—.—	—.—
bácskai	ó	72	7.1[illegible]	.735	77	—.—	—.—
»	»	73	6.95	7.25	—	—.—	—.—
»	»	74	7.10	7.30	—	—.—	—.—
»	»	75	7.25	7.50	—	—.—	—.—

Egyéb gabonaneműek			kilós	50 kilogramm ár K-tól	K-ig
Rozs	uj	elsőrendü	70—72	6.65	6.70
»	»	másodrendü	—	0.—	0.—
Arpa	»	takarmány	60—62	5.90	6.10
»	»	égetni való	62—64	5.60	5.80
»	»	sörfőzésre való	64—66	—.—	—.—
Zab	»	—	39—41	5.—	5.45
Tengeri	ó	bánsági	—	6.15	6.25
»	»	m. snemü	—	—.—	—.—
Repce	uj	káposzta	—	12.75	13.25
»	»	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	»	—	—	5.—	5.30

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza októberre . . 7.64—7.67—7.66—7.65.
Buza áprilisra . . . 7.97—7.99—7.98
Rozs októberre . . 6.80—6.81—6.82
Zab októberre . . . 5.18—5.25—5.26
Tengeri augusztusra . 6.28—6.30—6.31—6.40
Tengeri májusra (1901.) 4.87—4.90—4.88—4.90.
Repce augusztusra . 13.50—13.60

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	7.65	pénz	7.66	áru
Buza áprilisra	7.98	„	7.99	„
Rozs októberre	6.82	„	6.83	„
Zab októberre	5.28	„	5.29	„
Tengeri augusztusra	6.37	„	6.38	„
Tengeri szeptemberre	6.30	„	6.31	„
Tengeri májusra (1901.)	4.90	„	4.91	„
Repce augusztusra	13.50	„	13.60	„

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre . . . . . . 7.63— 7.64
Buza áprilisra . . . . 7.95— 7.96
Rozs októberre . . . . 6.81— 6.82
Tengeri augusztusra . . . . 6.37— 6.38
Tengeri májusra (1901.) . . . 4.88— 4.89
Zab októberre . . . . 5.26— 5.27
Repce augusztusra . . . . . 13.50—13.60

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde gyengén indult s miután a forgalom igen szük határok közt mozgott, nem igen voltak lényeges eltérések. A zárlat csendes maradt.

A helyi piac értéktőzsdénken teljesen forgalomnélküli maradt.

A déli tőzsde kezdetben változatlan volt, később kedvező külföldre megjavult s igen szilárd hangulatban zárult.

A helyipiac teljesen el volt hanyagolva.

Valutapiac gyengébb.

Az előtőzsde: Kedvtelen.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény —.—. Osztrák hitelrészvény 663.75—665.25. Osztrák-Magyar államvasut 658.— korona.

A déli tőzsde: Változatlan.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 687.——688.—. Osztrák hitelrészvény 665.25—667.—. Osztrák-magyar államvasut 659 50—662.75. Jelzálogbank részv. 426.——426.50. Közuti vasut 605.——606.50 korona.

Forgalomba került: Koronajáradék 90.90—91.—, Salgótarjáni részvény 626.——628, Városi villamos vasut részvény 290.— korona árfolyammal.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 667.50. Magyar hitelrészvény 687.50. Leszámitoló bank részvény 451.—. Rimamurányi vasmü részvény 520.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 664.—. Közuti vaspálya részvény 606.—. Villamos vasut 289.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar —.——.— korona, vörös aprószemü —.———.— korona, vörös erdélyi —.———.— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü —.———.— korona, nagyszemü —.——.— korona. Disznózsir: budapesti 54.50—55.— korona, vidéki —.———.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 46.——46.50 korona, 3 darabos 51.——52.— korona, füstölt —.———.— korona. Szilva: bosznia, szokás szerinti minőség —.———.— korona, 120 darabos —.———.— korona, 100 darabos —.———.—.

korona, 85 darabos —.——.— korona azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség —.—— —.— korona, 100 darabos —.——.— korona, 85 darabos —.——.— korona. Szilvaiz: szlavóniai —.——.— korona, szerbiai 18.——18.50 korona azonnali való szállitasra.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsdén* gyengébb a hangulat.

A *déli tőzsde* javult.

Zárlat tartott.

Bécs, aug. 2. (*Magyar értékek zárlata.*) 4% aranyjáradék 115.50. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 138.75. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.30. Magyar keleti vasuti állami kötvény 117.75. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 448.—. Rimamurányi vasmürészvény 517.50. Magyar koronajáradék 90.85. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 90.00. Magyar hitelbank részvény 687.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 158.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 348.—. Magyar kereskedelmi bank ——.

Bécs, aug. 2. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2% papirjáradék 97.70. 4%-os osztrák aranyjáradék 115.35. 1860-iki sorsjegy 133.75. Osztrák hitelsorsjegy 384.—. Angol-osztrák bank 276.—. Bécsi bankegyesület 492.50. Osztrák-magyar bank 1720. Déli vasut 109.—. Dunagőzhajózási részvény 755.—. Dohányrészvény 288.—. Császári és királyi arany 11.41. Német bankváltók 118.55. 4·2% ezüst járadék 97.25 Osztrák koronajáradék 97.55. 1864-iki sorsjegy 192.—. Osztrák hitelintézeti részvény 667.—. Unionbank 555.—. Osztrák Länderbank 415.50. Osztrák-magyar államvasut 653.50. Elbavölgyi vasut 461.—. Alpesi bányarészvény 453.—. 20 frankos arany 19.32 Londoni váltóár 242.85. Bécsi Tramway Litt A. 280.—. Bécsi Tramway Litt B. 274.—. Lipót kohó 406.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, aug. 2. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése. A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 666.50 Magyar hitelrészvény 687.—. Angol-Osztrák bank 276.50. Bécsi bank egyesület 493.—, Union bank 556.—, Länderbank 416.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 663.50, Lombard 109.—. Elbavölgyi vasut 461.—, Északnyugati vasut részv. 450.— Dohányrészvény 288.50. rimamurányi vasmü 518.—. Alpesi bányarészvény 452.50, Májusi járadék 97.70. Magyar koronajáradék 90.85, Török sorsjegyek 105.75, Német birodalmi márka 118.75, Napoleon d'or 19.32.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, augusztus 2. (*Tőzsdei tudósitás.*) Az amerikai vaspiac helyzetéről szóló kedvező jelentésekre a londoni és newyorki tőzsde jobb árfolyamaira és a török papiroknak Párisból jelentett emelkedésére az itteni tőzsde szilárd volt. Az üzlet azonban vállalkozó kedv hiányában szük határok közt mozgott. Osztrák papirok, nevezetesen államvasuti részvények Bécsre emelkedtek. Bankok közül Disconto-Comandit-részvényeket kerestek. Vas- és kőszénrészvények a tegnapi gyöngülés után javultak. Magánleszámitolási kamatláb 4%.

Berlin, augusztus 2. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék 96.50. 4% osztrák aranyjáradék 97.50. Elbavölgyi vasut —.— Magyar koronajáradék 90.60. Osztrák-magyar államvasut 140.40. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 84.30. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.—. Alpesi bányarészvény 89.—. Disconto-Commandit 175.90 Általános villamossági Edison 225.30. Gelsenkirchení 192.30. Laurakohó 212.10. 4·2% ezüstjáradék 96.30. 4% magyar aranyjáradék 96.25. Osztrák hitelrészvény 207.25. Déli vasut 25.30. Károly Lajos vasut 99.25. Orosz bankjegy 216.05. 4% uj orosz kölcsön 96.90. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 93.25. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 148.—. Harpeni 185.40. Az irányzat csendes.

Berlin, augusztus 2. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyszázalékos magyar aranyjáradék 96.25. Magyar koronajáradék 90.60. Osztrák hitelrészvény 207.40. Osztrák-magyar államvasut 140.60. Déli vasut 27.30. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.05. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Hamburg, augusztus 2. (*Zárlat.*) 4.2% ezüstjáradék 96.—. 1860. sorsjegy —.—. Déli vasut 25.10. 4% osztrák aranyjáradék 97.25. Osztrák hitelrészvény 207.20. Osztrák-magyar államvasut 140.—. Olasz járadék 93.—. 4% magyar aranyjáradék 96.50. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, augusztus 2. (*Zárlat.*) 4·2% papirjáradék —.—. 4% osztrák aranyjáradék 97.65. Magyar koronajáradék 90.60. Osztrák-magyar bank 122.10. Déli vasut 25.20. Elbavölgyi vasut ——.—. Londoni váltóár 204.87. Bécsi bankegyesület 122.50. Villamos részvény 127.—. 3%-os magyar aranykölcsön 77.10. 4·2%-os ezüstjáradék 96.30. 4% magyar aranyjáradék 96.30. Osztrák hitelrészvény 207.10. Osztrák-magyar államvasut 140.20. Északny. vasut —.—. Bécsi váltóár 842.83. Párisi váltóár 815.16. Unionbank —.—. Alpesi bányarészvény 226.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, augusztus 2. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 207.60. Osztrák-magyar államvasut 213.30. Déli vasut —.—. Osztrák aranyjáradék —.— Olasz járadék 93.25. Laura-kohó —.—. Harpeni —.—. Discont —.— Alpesi —.—. Bécsi bankegyesület —.—. Az irányzat bágyadt.

Páris, augusztus 2. (*Zárlat.*) Osztrák-magyar államvasut —.—. 4% osztrák aranyjáradék 97.80. Osztrák Länderbank —.—. 3% francia járadék 100.25. Ottomanbank 533.—. 3½% francia járadék 101.80. Alpesi bánya részvény —.—. Déli vasut —.— 4% magyar aranyjáradék 96.20. Párisi bankrészvény 1058. Olasz járadék 92.12. Francia törleszth. járadék —.—. Osztrák földhitelintézeti részvény ——.—. Török dohányrészvény 315.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 2. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) ———— fillérig. Öreg közép páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban ———— krajcárig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 94—95— fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig való sulyban) 93—94 fillérig. Fiatal könnyü páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 93——94 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) —.—.——. fillérig. — Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ———— fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——.— fillérig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 95——96 fillérig. — Közép (páronkint 240——260 kilogrammig terjedő sulyban) 93—94 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedősulyban) 93——94 fillérig.

Sertéslétszám: 1900. jul. hó 31. napján volt készlet 42.827 darab, 1900. augusztus 1. napján felhajtatott 142 darab, 1900. augusztus 1. napján elszállittatott 400 darab, 1900. aug. hó 2. napjára maradt készletben 42.569 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 2. —

Kinevezés. A budapesti főügyész Udvarlaki Miklós szegszárdi ügyészségi irnokot a budapesti ügyészséghez irnokká nevezte ki.

Előléptetések. A szegedi törvényszék elnöke Pusztai István csongrádi és Détár János hódmezővásárhelyi járásbirósági másodosztályu hivatalszolgákat az első, továbbá Csáby István, Horváth Ferenc és Stumpf Mihály szegedi törvényszéki harmadosztályu hivatalszolgákat a második fizetési fokozatba, a kecskeméti törvényszék elnöke Palotás István törvényszéki hivatalszolgát a második fizetési fokozatba léptette elő. A nagyszebeni állami elmegyógyintézetnél Fekete Ferenc másodosztályu ápolóvá kineveztetett.

Ügyvédi kamarák. A kassai ügyvédi kamara Fövényessy Rudolf nagy-kanizsai lakos ügyvédet, önkéntes lemondása következtében, a kamara ügyvédi lajstromából kitörölte; továbbá dr. Kiss Ernő ügyvédet Sátoralja-Ujhely és dr. Eperjesy Lajos ügyvédet Gálszécs székhelyiyel abba folytatólag felvette.

Névmagyarositások. Mudrák Antal ceglédi illetőségü, ugyanottani lakos vezetéknevének Merényire, kiskoru Löwi Emil zala-egerszegi illetőségü, ugyanottani lakos vezetéknevének Lengyelre, kiskoru Göröncsér Antal zentai illetőségü, zentai lakos vezetéknevének Diószegire, Müller Mózes vadkerti illetőségü, budapesti lakos vezetéknevének Mándira, kiskoru Deutsch Jenő budapesti illetőségü, ugyanottani lakos vezetéknevének Domokosra, kiskoru Novotny Dénes, Béla és Kálmán selmecbányai lakosok vezetéknevének Nádaira, kiskoru Hermaszer Ferenc esztergomi illetőségü, ugyanottani lakos vezetéknevének Havasra, Nagele József m. kir. posta- és távirda kiadó, cifferi lakos vezetéknevének Naményire, Bosneag István m. kir. csendőr szoinicai lakos vezetéknevének Borosra, Enekes Pál csallóköz-kürti kántortanitó, valamint kiskoru Elemér fia vezetéknevének Radóra, Czinder Jenő sümegi illetőségü, ugyanottani lakos, ugyszintén kiskoru Mária, Klára nevü gyermekei vezetéknevének Földesre, Böhm Albert marosvásárhelyi illetőségü, ugyanottani lakos vezetéknevének Bölönyire, Pop Tivadar szélszegi illetőségü, kolozsvári lakos vezetéknevének Puskásra, Steiner Sámuel mosonyi illetőségü, ugyanottani lakos vezetéknevének Gálosira, kiskoru Petrus Emil, Petrus Győző, Petrus József, Petrus Vilma, Petrus Imre lófalui lakosok vezetéknevének Pétervárira, Kohn Miksa siklósi illetőségü szigetvári lakos vezetéknevének Kertészre kért álváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

Napirend.

Naptár. Péntek, augusztus 3. — Római katolikus: István föltal. — Protestáns: Eleázár. — Görög-orosz: (julius 21.) Simeon pr. — Zsidó: Ab. 8. — Nap kél 4 óra 25 perckor. — Nyugszik 7 óra 14 perckor. — A hold kél délután 12 óra 5 perckor. — Nyugszik este 10 óra 14 perckor.

A miniszterek nem fogadnak.

A nyugati pályaudvar mühelyeinek közigazgatási bejárása.

Nemzeti Muzeum: Régiségtára nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Iparmüvészeti muzeum zárva.

Országos Képtár az Akadémiában, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Teknologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9 órától délelőtt 12 óráig és délután 3—5 óráig.

Egyetemi füvészkert az Üllői-uton, nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 2—6 óráig.

Állandó müvásár a városligeti mücsarnokban nyitva délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépődij nincs.

Közlekedési Muzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig.

Mezőgazdasági muzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva d. e. 9—1 óráig.

Földtani muzeum zárva.

Az összes könyvtárak zárva vannak.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállitása, a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi (kirendeltségek központi üzletvezetősége Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— *A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése.* —

Budapest, augusztus 2.

A közép-európai maximum délnyugatra huzódott vissza, helyet adva a lassan előnyomuló angliai depressziónak; a keleti maximum már nem ismerhető fel, mig délkeleten a depresszió a Balkánig nyomult elére.

Az idő a depressziós területeken esős, szeles, a maximumban derült, száraz. A hőmérséklet eloszlása nem változott.

Nálunk az idő szárazabbra fordult, az eső tegnap csak Erdélyre terjeszkedett ki, mig nyugaton az idő többnyire derült és valamivel melegebb.

(Ma reggel 8 és 9 óra közt Zaj-Ugrócon földrengést észleltek.)

Kiltátás: Enyhe idő várható, helyenkint zivataros esőkkel.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles köszönirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-t dor, volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.

Dijazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTALnál megrendelhető **NÉPSZERÜ UTMUTATÓ** (már 15-ik kiadásban megjelent) nemi betegségek és ezek észszerü gyógykezeléséhez cimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr., **most csak 90 kr.** A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. — IV. Hugycsőtakár (tripper) és hugycsőszükületek. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtényezője prostitució.

BUTOROK

úgy készpénzért mint, részletfizetésre

a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig

legjutányosabban

Ehrentreu és Fuchs

testvéreknél,

BUDAPEST,

VI., Teréz-körut 8.

Andrássy-ut közelében.

Képes árjegyzék ingyen.

Virágcsokor

(élővirág) levelező-lap több mintában gelatinnal védve és szalaggal ellátva 1 drb 25 kr.; 5 drb 1 frt. Az összeg előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi meg a kiadóhivatal József-körut 18.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSITÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.

Az összes nyeremények a biztositottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1899. évi üzleti jelentésből:

Aktivák összege	1 milliárd	166	millió korona
Évi bevétel		258	„ „
1899-ben a biztositottaknak kifizettetett		109	„ „
1899-ben kötött uj üzletek összege		998	„ „
Tiszta fölösleg 1899. végén		204	„ „

Az 1899-ben a biztositottaknak kifizetett nyereményosztalékok összege **14 millió koronára rugott.**

A New-York a müvelt világ összes országaiban bir fiókokkal.

A New-York kötvénye megtámadhatatlan a kiállitás napjától fogva.

Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, Erzsébet-körut 9—II., New-York palota.

Titkos betegségek

gyógyitására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett **gazdag kórházi tapasztalatai** alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyit legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hugycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férfiui gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz.,

(Dohány-utca sarok, II. emelet).

Bejárat a lépcsőnél. *Külön várótermek.*

Rendelés délelőtt 9—3-ig. este 6—8-ig.

CRÊME DE FANCHON

a 3 sziv védjegygyel.

Rögtön finomitó és szépitő arckrém. Legjobb a világon! Ártalmatlan! Zsirtalan!

Kis tégely 1 K. Nagy tégely 2 K.

Főraktár: „URSITS" gyógyszertár. Budapest, Rákóczy-út 5.

Vidékre 20 fillér többlet beküldése után franko.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Nyári szünet.

NEMZETI SZINHÁZ.
Nyári szünet.

VIGSZINHÁZ.
Nyári szünet.

NÉPSZINHAZ.
Nyári szünet.

MAGYAR SZINHÁZ.
Nyári szünet.

URÁNIA SZINHAZ
Kerepesi-út 21.
Péntek, 1900. augusztus hó 3-án.
A viceadmirális.
Nagy operett 3 felvonásban. Zenéjét szerz. Millöcker Károly. Forditotta Makai Emil és Kövesi Albert.
Kezdete 7½ órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.
(Budán, a Krisztinavárosban.)
Péntek, 1900. augusztus hó 3-án.
Szulamit.
Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából irták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzette: Davidsohn Emánuel.
Kezdete 7 órakor

VÁROSLIGETI SZINKÖR.
Péntek, 1900. augusztus hó 3-án.
Másodszor:
Feld Irén, Németh József és Gyöngyi Izsó vendégfelléptével.
A kolduló barát és a megvadult szabó.
Vig életkép dalokkal, kuplékkal 4 felvonásban. Irta Kosta Károly. Forditotta Csergeő Hugó.
Kezdete 7½ órakor.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Pénztárnyitás 1/28-kor. Az előadás kezdete 1/29-kor.
A Mulató 16°-ra szellőztetve van.
Mérsékelt nyári idény-helyárakkal.
Hatásos siker az augusztusi müsornak.
Fregolina
átváltozó művészek, egyedül a maga nemében, eddig föllülmulhatatlan.
Edler Guszti és György
fenomenális tiroli duettisták, „Egy negyed órát a magas hegyekben" cimü jelenetben, saját fényes dekorációk.
Afrodite és Minerva
görög birkózónők.
GRECK GEORGE
amerikai champion athléta.
Ugymint fellépte az összes ujonnan szerződött tagoknak.
Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. dohány nagytőzsde, Károly-körut 26. és a Mulató nappali pénztáránál.
A mulató villanyos világitása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készittettek.

Butorok hitelre
a legolcsóbb árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Fölvilágositással szolgál
VARGA IGNÁC hitelfőnök
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2., butorraktárban.
A legujabb árjegyzéket több mint 386 képpel 25 krnak bélyegben való beküldése ellenében franco küldjük.

Szabad.
galv. pneumatik-védők kerékpárok,
automobilok és csomagszállitó triciklik
részére.
Egyetlen védelem szegek és üvegcserepek ellen.
A pneumatik-védő könnyü, puha és rugalmas. Ára készletenként (kerékpáronként) 9 korona. Szállitás utánvéttel vagy az összeg előzetes beküldése mellett. Ismételadóknak megfelelő árengedmény. Első minőségü képviselők az összes városokban kerestetnek.
Fischer F. és Társa
galv. ércpapirgyár
Bécs, III., Rasumoffskygasse 29.

Magy. kir. államvasutak. Üzletv. Kolozsvártt.

Pályázat.

A magyar kir. államvasutak Gyimes határállomásán berendezett vendéglő-üzlet 1900. évi szeptember hó 1-től számitandó 10 évén, annak bérbeadása iránt ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak ennélfogva mindazok, kik nevezett állomási vendéglőt bérbe venni óhajtják, hogy a szabályszerüen felbélyegzett és bizonyitványaikkal felszerelt ajánlatukat legkésőbb f. évi augusztus hó 10-én, déli 12 óráig külön lepecsételt és „Ajánlat a gyimesi állomási vendéglő bérletére" megjegyzéssel ellátott boritékban a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége általános osztályához (titkárság) cimezve küldjék be.

Ajánlattevő köteles a kolozsvári üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál f. évi augusztus hó 10-ig bánatpénz fejében 100 koronát készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta utján külön boritékban beküldeni.

Az értékpapirok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régibb, utolsó és a névértéket meg nem haladó napiárfolyam szerint számittatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténtére hivatkozás teendő, de a letétről nyert elismervény nem melléklendő.

Az üzletvezetőség fentartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül — függetlenül a felajánlott összeg magasságától — belátásához képest szabadon választhasson.

A fenti feltételektől eltérő, vagy a kitüzött határidőn tul beérkezett ajánlatok, továbbá oly ajánlatok, melyek táviratilag tétettek, s végre olyanok, melyekre az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

Bzen vendéglőre vonatkozó részletes feltételek a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége III. osztályában tudhatók meg. (E. M. K. E. palota II. em. 33. ajtó), a melyekre nézve e helyen is megjegyeztetik, hogy a vendéglőhöz az üzleti helyiségeken kivül a bérlő céljaira szolgáló magánlakás is adatik.

Kolozsvár, 1900. julius hó 18-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

! MEGLEPŐ UJDONSÁG !
SZABADALMAZVA **HIMZETT** D.R.G.M. 130896
SELYEM LEVELEZŐ-LAPOK

Darabonként 25 és 35 kr. Szab. és kiadó tulajdonos
WALD GYULA, BUDAPEST VII KIRÁLY U 21
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN. VISZONTELADÓK KERESTETNEK

Nevelőnőket
francia, angol és németh oniakat, okl. magyar tanitónőket, minden nemzetségü bonneokat és gyermekkertésznőket lelkiismeretesen ajánlok és elhelyezek izr. okl. tanitónőket, zene és nyelvismeretekkel sürgősen keresek
Szegheőné S. Lujza
BUDAPEST,
VI., Dessewffy-utca 22.

Torna eszközök, függő-ágyak
kötéláruk és mindennemü
hálók ipartelepe.

Ponyvák, zsákok, ruhateritő kötelek fehér kenderből, zsinegek, dohány- és rebzsinórok, kendertömlők és hevederek. Valódi angol **lawn-tennis, foot-ball és halászati Készletek** gyári raktára.
SEFFER ANTAL
Budapest, Központi városház épület Károly-u. I. bolt sz. 12. Gondos kiszolgálat. Vidékre árjegyzék szerint. Költségvetés tornatermek teljes berendezésére kivánatra dijmentesen.

Stern, Merkel és társai
Budapest, VI., Szerecsen-utca 35. sz.

Bronz csillár-gyár
légszesz és villamvilágitáshoz.
Templomcsillárok minden stilusban.
Dus raktár a LEGOLCSÓBB GYÁRI ÁRAK mellett. — Villamos világitási berendezések és villamos erőátvitel.
Katalógus és költségvetés dijtalan.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Szegeden.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a szegedi személypályaudvaron létesitendő áruraktár és nyilt rakodó előállitására szükséges épitési munkálatok végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati föltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött föltételek, Szegeden, a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségénél a pályafenntartási és épitési osztályban és a szegedi osztálymérnökségénél (Oroszlán-utca 4. szám) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1900. évi augusztus hó 10-én déli 12 óráig kell benyujtani, alulirott üzletvezetőség általános osztályában.

Az ajánlatokat egykoronás az ajánlat mellékleteit ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyujtani:

„Ajánlat a szegedi személypályaudvaron létesitendő áruraktár és nyilt rakodó épitési munkálatainak előállitására."

Az ajánlat benyujtása előtt egy nappal, vagyis 1900. év augusztus hó 9-én, déli 12 óráig 300, azaz háromszáz korona bánompénzt kell a magyar kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének gyüjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami betétekre alkalmas értékpapirokban letenni.

A bánompénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta utján beküldött ajánlatok és bánompénzek térti vevénynyel adandók fel. Szegeden, 1900. julius hóban.

(Utánny. nem dijazt.) A magy. kir. államvasutak üzletvezetősége.

Világkiállitás Párisban
Csupán 360 koronába kerül: Oda és visszautazás **BUDAPEST—PÁRIS.**
II. osztályu gyorsvonattal. Teljes 10 napi tartózkodás, lakás
külön szobával
ellátás és naponta belépti jegy a kiállitás területére és 10.000 koronára balesetbiztositás. Kalauz Párisról. Minden utazó már az utazás előtt kapja utalványát a külön szobára Párisban.
Technikai vezetés: **Thos Cook & Son** világutazási iroda.
Jegyek kizárólag
FUCHS H. váltóházánál,
Budapest IV., Kecskeméti-utca 1. kaphatók.
Prospektus ingyen és bérmentve.

Butor
készpénzért vagy
részlet-fizetésre
legolcsóbban
FUCHS BÓDOG-nál
BUDAPEST,
József-körut 26.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Férfiak figyelmébe.

A legmakacsabb és idült hugycsőfolyásnál (magfolyás stb.) egyedül gyors és biztos sikerrel használtatnak a „Gonorrol-pilulák“ melyek egyedül csak Silberstein S. vegyészeti laboratoriumában Bécs IX. Rossauerlände 35. kaphatók, ára egy doboznak 2.50 frt (ezen összeget levélbélyegekben is lehet beküldeni).

Gummi

Valódi párisi gyártmány, jótállás **mellett, eredeti csomagolásban.**
Gummi és halhólyag tucatonkint . . 1 frttól 6 frtig
Párisi női szivacska . . . . 2 „ 6 „
Irrigator . . . . 1.80 „ 5 „
Eredeti pessarium oclusivum (Peliporus) Menzinga tanár szerint vezetővel 1.80 frttól 2.50 frtig. Szabad. havibaj elleni kötelék „Diana-öv“ 3.50 krttól 5 frttig. — Gyüjtemény uraknak 3 frttól 10 frtig. **10 frtnyi megrendelésnél 15% árkedvezmény.**
Megrendelések pontosan es diskréten eszközöltetnek.
KELETI J. cs. és kir. szab. kötszer-gyártó Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
Külön bejárat az udvarból. ✿ Árjegyzék ingyen zárt boritékban

KÖLTŐK ALBUMA

Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők

A KÖLTŐK ALBUMÁT Radó Antal jeles irónk szerkesztette.

Ebben a könyvben a mai magyar költészet legkiválóbb művelőinek legjobb termékei foglaltatnak.
A könyv a következő kiadásokban jelent meg:

Nagy quart-alak, harminczöt jeles magyar festő képével, fényes díszkiadásban, magyaros stílű kötésben	56·— kor.
16-rét, szines nyomású arany. diszk.	6·— »
Ugyanaz, selyemmel kirakott kötésben	9·— »
8-rét, szines nyomású arany. diszk.	10·— »
Ugyanaz, emlékkiadás diszesebb kötés	13·— »

Költők Albuma Költ. Albuma Albuma Költők Költők Albuma Albuma Költők Költők Albuma Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma Költők Albuma

IDEGEN KÖLTŐK ALBUMA

Radó Antal legszebb műfordításai a XIX. sz. lirájából. • Mannheimer Gusztáv, Cserépi Árpád és mások eredeti rajzaival. Füzve 7 korona 20 fillér. Szín- és dombornyomású kötésben 10 korona.

MEGJELENT ÉS KAPHATÓ

LAMPEL RÓBERT
(Wodianer F. és Fiai) császár. és kir. udvari könyvkereskedés kiadóhivatalában
BUDAPESTEN, ANDRÁSSY-ÚT 21.

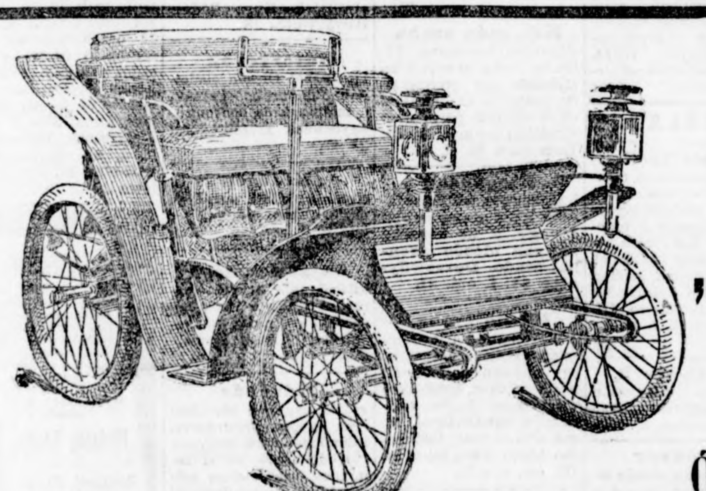

ESZKULAP
„De Dion-Bouton“
motoros automobil kocsi.
Óránkénti 8 krajcár benzin-szükséglet.

A legeszményibb automobil kocsi, a legtökéletesebb és legegyszerübb gépezettel. Súlya 240 kiló. 2¼ lóerejü. Vizhütő készülékkel.

A kocsi minden gépészi ismeret nélkül is kezelhető s egy órai gyakorlat után a gépkezelés föltétlenül elsajátitható. A kocsin két, szükség esetén még egy harmadik, gyermekülés is van. Acél csövekből, ruganyokból van fölépitve s kerekei kitünő pneumatikon járnak. Óránkénti sebessége harminc-harmincöt kilométer és magaslatokra is fölvezethető. Homokos vagy sáros utakon egyaránt müködik.

Julius 4-én az „Eszkulap“ automobil a Criterium du Sudi nagy versenyben az első dijat nyerte el, miután a kitüzött 100 kilométeres utról Camus vezetése alatt 1 óra 58 perc alatt mint első érkezett be.

Továbbá a Páris-Rouen közti 240 kilométeres versenyen ez az automobil kocsi érkezett be elsőnek. Menetideje: 7·20 perc. A Bordeaux-Périgeux-Bordeauxi 260 kilométeres uton második. Menetidő: 5·10 perc.

A párisi, londoni, berlini, lipcsei, lyoni, baieni kiállitásokon nagy feltünést keltett s a legutóbbi hamburgi kiállitáson az első dijat nyerte!

Aranyérem! Diszoklevél! Érdemkereszt!

Bővebb felvilágositást ár- és fizetési módozatokról
a „BUDAPESTI NAPLÓ“ kiadóhivatalában
VIII. József-körut 18. Hartmann József urnál.
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Minden szó egyszeri beiktatása petit betükből 4 fill. Vastagabb betükből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Olcsón vásárolni mindent

Orágán eladni mindent

az apró hirdetések utján lehet.

Alkalmazást kapni

Munkaerőt találni

az apró hirdetések utján lehet.

Potom pénzen

veheti most már mindenki használt a nyilvánosságnak, mert eltörölték a hirdetési bélyeget.

Például:

Ez a hirdetés csak 20 fillérbe kerül:

Keresek
ócska konzoltükröt.
Fejér, József-u. 9.

Ez 28 fillérbe:

Olcsón
kinálok jól konzervált varrógépet.
Zimmermann, Váci-ut 117.

Ez 32 fillérbe:

12 olcsó
nádszéket veszek.
Schwarz, Nádtelep-utca 12.

Ez is 32 fillérbe:

Keresek
hüvös hómpos szobát. Ligeti, Vörösvári-ut 8.

Ez 48 fillérbe:

Elmennék
nevelőnek, kitünően képesitett tanárjelölt vagyok, igényeim szerények. Hegyesi, Rákosárok-utca 1.

Apró hirdetéseket
központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Bremer nővérek
dohánytőzsdéje,
Teréz-körut 54. szám alatt.

Engelmann Mór
gyorssajtónyomda,
IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál
könyvkereskedése,
IV., Gróf Csirky-féle palota. (Kossuth Lajos-utca, Kigyó-tér, Koronaherceg-utca sarkán.)

Jambrikovits
dohánytőzsdéje,
erepesi-ut 50. (Takarékp. épül.)

Kernberg Rozália
dohánytőzsdéje,
VIII. ker., Muzeum-körut 18. sz.

Irj. Nagel Ottó
könyvkereskedő,
Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Színház bérháza.)

Nemetsek A. J.
ujság-árudája,
Pesti-tér 3. szám.

Rohonczi Ilona
dohánytőzsdéje,
Andrássy-ut 48. szám.

Szántó Mór
dohánytőzsdéje,
IV., Keeskeméti-utca 14. szám.

Sopronyi V.
dohánynagyárus,
VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Toldi Lajos
könyvkereskedése,
II. ker., Fő-utca 2. szám alatt.

Zipser és König
zeneműkereskedése,
Andrássy-ut 4. szám alatt.

Benda Józsefné,
Andrássy-ut 59.

Deutsch Miksáné,
Andrássy-ut 38.

Weltzenfeld Jakab,
Király-utca 1.

Blockner J.
hirdetési iroda,
IV. ker., Sütő-utca 6. szám.

Eckstein Bernát
hirdetési iroda,
V. ker., Fürdő-utca 4. szám.

Fischer J. D.
hirdetési iroda,
IV., Zsibárus-utca 7. szám.

Goldberger A. V.
hirdetési iroda,
IV., ker., Váci-utca 9. szám.

Haasenstein és Vogler
hirdetési iroda,
V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Leopold Gyula
hirdetési irodája,
VII., Erzsébet-körut 14.

Mosse Rudolf
hirdetési iroda,
VII. ker., Károly-körut 9. sz.

Schwarcz József
hirdetési iroda,
V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Tenczer Gyula
hirdetési iroda,
IV. ker., Szervitatér 8. szám.

Goldgruber Mór
könyvkereskedő
Buda II., Fő-utca 17. szám.

Minden apró hirdetés, melyet **itt este 6 óráig föladnak**, **már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.**

A szokásos 30 krajcáros bélyegilletéket megfizetni nem kell. Tehát ezentul a címmel ellátott

apró hirdetések

is bélyegmentesek.

Egy nagyközség
jegyzője vagyok, 56 éves özvegy, gyermektelen, erős egészséges ember, 5000 korona jövedelem és 2800 kor. nyugdijigénynyel (feleségem felére tart igényt). Keresek 40—45 éves gyermektelen özvegy vagy hajadon nőt, kifogástalan jellem és egészséges jóindulatu természettel és legalább 10.000 korona hozománnyal. Ajánlatokat a Budapesti Napló kiadóhivatala továbbit „Jegyző 6714“ jeligével. 6714

Két szobát keresek e hó huszonötödikétől augusztus harmincegyedikéig. Árteloit ajánlatok „X“ cimen jovábbittatnak. 6603

Mentők
ünnepélyen Weingruberben uzsonnázó fehérruhás hölgyet kéri feketeszakállas bámulója, ismerkedés lehetséges-e? Választ a kiadóhivatalba kérek „Tubarózsa“ cimen. 6727

Szép asszonyok!
Akad-e vállalkozó szellemü szép asszony, ki szeptember hó folyamán egy csinos fiatal ember társaságában Párisba utaznék. A költségekről kiki maga gondoskodik és mindenféle anyagi érdek mindkét részről kizárva. Megjegyzem, hogy Párisban már tartózkodtam és a várost meglehetősen ismerem. Levelet „Párisi“ cimen várok a kiadóba. 3069

Bakfissal
szőkével, fitos orruval és kék szemüvel és fölag széppel szeretne megismerkedni egy Pubi. Levelet „Pubi“ czimen a kiadó továbbit. 3066

Szalmaözvegy
bankár szeretné a kánikulát valamely csinos, szép nő mellett eltölteni. Teljes cimü, esetleg fényképpel ellátott levelek „Bankár“ cimen a kiadóba küldendők. 3070

Klári!
Miért nem jár már Weingruberhez. Beteg? Üdvözli ...t ...i. 3069

Még nem
szerettem soha senkit. Akad-e csinos patikus, ki megtanitana erre. Levelet „Bakfis“ cimen a kiadóba kérek. 3070

G. I. G.
Kért cimre levél ment. 6724

Szeretem.
Köszönöm levelét. Vasárnap otthon vagyok és még sokáig maradok köztük. 3068

KERESLET.

Könyvelő
(nőtlen), ki a magyar és német levelezésben is teljesen jártas, azonnal felvétetik egy gyarmatárunagykereskedésben. Lehetőleg arcképpel felszerelt ajánlatok Osztreicher Lipóthoz Szolnokra küldendők. 6726

Segédet keresek!
A rövid, norinbergi és diszmüárukban tökéletesen jártas, jó detailista, fiatal, szép külsejü, magyarul, németül és szerbül beszél, azonnal alkalmazást kaphat Klein Adolfnál Ó-Becsén. 6712

Tanuló
fizetéssel azonnal felvétetik. Cim: Kun S. könyvkereskedőnél. Kecskemétiutca 6. sz. 3057

Mérlegképes
könyvelő, ki az osztálysorsjáték kezelésben is jártas, felvétetik Kunetz Mór banküzletében Szabadkán. 3055

Első szobaleány
aki szabni, varrni tud azonnal felvétetik Balatonfüredre, arcképszükséges. Értekezhetni lehet Rombach-u. 5. I. 14. 3060

Izr. vendéglőben
a főzés elsajátitása végett csekély fizetésért és teljes ellátásért alkalmazást keresek. Leveleket „ABC“ jeligével a kiadóhivatal továbbit. 6699

Haszonbérbe
keresek Heves vagy Biharmegyében 100 vagy 150 hold körüli földet. Közvetitők nincsenek kizárva. Alapos felvilágositás kéretik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6692

Jókarban
levő használt triciklit (csomagszállitáshoz) keresek megvételre. Kertész Pál divatkereskedése. Kerepesi-ut 44. 3038

Könyvelő
ki a kézműárut is teljesen érti, felvétetik Halász Mórnál Szatmáron. 3056

Garzon
berendezéshez butort keresek. Árjelölt ajánlatokat „X“ cimen továbbit a a kiadó. 6692

Alkalmazást
nyer, izr. okleveles magyar-német, zongorában is oktató tanitónő, pusztára egy IV. elemi osztályt végző leánykа mellé. Cim a kiadóhivatalban. 3026

Használt előszoba szekrényt
tükörrel és botállványnyal venni óhajtok. Ajánlatokat H. J. alatt a lap kiadóhivatalához kérek. 2903.

Váltókölcsönt
mely törleszthető, ajánl földbirtokosoknak, vagy kereskedőknek „Lloyd“ intézet, Budapest VII/14. Kölcsön bejelentőlapot levélbélyeg ellen. 6691

KINÁLAT.

Müvelt férfi,
ki a magyar, német, francia, angol és olasz nyelvet birja, irodalmilag is képzett, bárminemü tudományához illő foglalkozást, szerény feltételek mellett elvállalna, esetleg oktatást adna. Ajánlatokat kérek „F. S.“ cimre VII. Bethlen-utca 10. I. emelet ajtó 10. 3047

Horvát-szerb
forditásokat jutányosan elvállal Kalisch Jakab VII. Csányi-utca 12. 6723

Kerékpár
betegség miatt olcsón eladó. Régi posta-utca 4. a házmesternél. 3067

Házeladás.
A VII. ker. központi pályaudvarnál kétemeletes bérház olcsón eladó, vételhez 5000 frt kell, a bankteher 5%-os. Bővebbet 1 frtos áruház, Kossuth Lajos-utca 6. 3068

Üzlet.
Egy nagyobb alföldi városban egy jó forgalmu füszer- és rövidáru üzlet házzal együtt más vállalat miatt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3062

Olcsó kis lakás,
1 szoba, konyha azonnal kiadó a Népszinházzal szemben. Bővebbet Kertész Pálnál, Kerepesi-ut 44. 3045

Szoba,
butorral vagy anélkül azonnal kiadó. Dob-utca 20. I. 53. 3061

Szoba
csinosan butorozva, egész külön bejárattal azonnal kiadó. József-körut 56. II. em. 18. ajtó. 3063

Csinosan
butorozott különbejáratu szoba a lépcsőházból egy vagy két intelligens urnak f. hó 15-re kiadó. Szentkirályi-u. 6. fsz. 6.

Olcsó lakás kiadó!
2 szoba, konyha, esetleg 1 szoba és konyha. Bővebbet Kertész Pál divatkereskedésében Kerepesi-ut 44. a Népszinházzal szemben. 3045

Elegánsan
butorozott utcai szoba, kapualatti bejárattal azonnal kiadó, hölgyeknek is Révay-utca 8. 3059

Nevelőnőket
német és magyar okl. tanitónőket, gyermekkertésznőket, bonneokat, társalgónőket, házikisasszonyokat ajánl és elhelyez Halminé; tanerő-ügynöksége, Gyár-utca 42/B. 6703

Hársfa-utca 36.
első emeleten lakás (3 utcai, egy udvari szoba, alkóv, előszoba, konyha stb.) augusztus elsejére olcsón kiadó. 3046

Mázoló munkákat
elvállal jutányos árban Tamasits András. Józsefkörut 18. szám. 6666

Szondy-u. 37/B.
Elegánsan butorozott utcai szalon- és hálószoba, előfürdőszoba, egész külön bejárat a lépcsőházból, 1—2 ur részére disztingvált családnál kiadó. 6721

Két szép szoba
elegánsan butorozva, külön bejárattal és egymásba átjárható egy gyermektelen családnál az Andrássy-ut és nyugoti pályaudvar közelében azonnal kiadó. Teréz-körut 35. II., 32.

Elegánsan
butorozott, különbejáratu szép nagy szoba 1 vagy 2 ur részére nagyon olcsón azonnal kiadó. Dessewffy-utca 25. I. em. 21.

Kiadó szoba.
A Kerepesi-uton a Népszinház szomszédságában, egy ujonnan berendezett tiszta, világos, kétablakos utcai szoba, külön bejárattal a lépcsőházból, tágas előszobával, jutányosan kiadó. Kerepesi-ut 34. III. em. ajtó 20.

Vadászfegyver
két darab alig használt Lancaster 16-os kézimunka és egy 12 személyre való **kinaezüst** evőeszköz tokban jutányosan eladó. Kranusz Mór, Ovoda-utca 22. I. 7. 6662

Emléknek,
ajándéknak kiválóan alkalmas. Egy életnagyságu nagyitott fénykép bármily fénykép után művészienek elkészittetik, meglepetésnek ajándéknak nász, név, születésnapra legalkalmasabb, miután egy ily nagyitás nemcsak pillanatra, hanem örök időkre illő szobadisz is, a legszebb és örök emlék kedves hallottainkról a fénykép sértetlenül visszaadatik, a hü másolatért kezeskedem, a vidéki rendeléseket pontosan eszközlöm. Grosz József, VI. Próféta-utca 5. 3011

Nincs ember
ki a
KHINAI
események iránt nem érdeklődnék! Egész Khinát s annak népét ismertető gyönyörü könyv jelent meg a napokban Cholnoky Jenőtől
Sárkányok országa
cim alatt 200 eredeti képpel.
Kapható lapunk kiadóhivatalában füzve 10, diszkötésben 13 koronáért utánvét vagy az összeg beküldése ellenében.

Hamisitatlan
Magyarádi bort 18 frttól 22 frtig rendelhetsi Deutsch A.-nál Aradon, Deák Ferenc-utca 3. sz. 6453

Használt
de jó karban levő háromkerekü gyermekkocsi olcsón eladó. Dembinszky-utca 8. I. 12. 3058

Mákvirágok
irta: Kerényi Andor. Egy csomó apróbb elbeszélés, karcolat egészséges humorral megirva. Ára 2 korona, bérmentes küldéssel — az összeg előzetes utalványozása esetén — 2 korona 20 fillér. Kapható a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában, József-körut 18.

Uti versenygép
egész uj Reithoffer-tömlőkkel, elutazás miatt nagyon olcsón eladó. Kerepesi-ut 81. II., 10.

Irásbeli
munkákat az esti órákra elvállalok. Kurz Bódog, Bálvány-utca 18.

Butorvevők
figyelmébe! Olcsón eladatnak fabutorok, divánok, matracok és sodrony ágybetétek Erzsébet-körut 23. sz.

Kötőgép
elutazás miatt sürgősen eladó. Koszoru-utca 13. ajtó 7. 6729

Saját termésü
kitünő faju francia barackot szállit 5 kilós kosarakban 3 forint utánvét mellett Laky Gyula, Pécs. 6728

Kávéház
vidéki nagyobb városban igen szépen berendezve, kitünő menetelü, melynek jövedelméből bárki is minden szakértelem nélkül biztos és gondnélküli megélhetésre tehet szert azonnal igen jutányosan kedvező fizetési feltételekkel eladó. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adás-vételi irodájában Budapesten, József-körut 22. sz.

Elegáns
két ablakos tiszta, féregmentes és kényelmes különbejáratu szoba f. hó 15-re hölgynek vagy urnak olcsón kiadó. Sándor-utca 30/B. I. 13.

Várkonyi Dezső
Szegény legények.
A régi betyár romantikából való néhány elbeszélés ez, amelyet a régi ujságirók gárdájának ezen tehetséges tagja gyönyörü hamisitatlanul magyar nyelven annyi közvetlenséggel irt meg, hogy igen élvezetes olvasmányul szolgál. Ára 2 korona, bérmentes küldéssel — a pénz előzetes beküldése esetén 2 kor. 20 fillér. Kapható a „Budapesti Napló kiadóhivatalában József-körut 18.

!! Legolcsóbb és legjobb szakácskönyv!!
Szegedi uj szakácskönyv legujabb (4.) bővitett kiadás. Irta: Szekula Teréz. Ára 2 forint helyett csak **1 frt 50 kr.** Megrendelhető a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában, **József-körut 18.**

Köznép-osztály
Ferenc József-kabát 4 frt
Jaquet — — — — — 3 frt
Frack — — — — — 5 frt
Nadrág — — — — — 2.50.
Rothberger Jakab,
Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

Arany János-utca 34. sz.
Butor beraktározás.
Garde-Meuble.

Arany- és ezüst eladás. Alkalmi nászajándékok, 13 latos ezüst evőkészletek 12 személyre 140 frt, 6 személyre 65 frttól kezdve és följebb. Mindennemü finom ezüsttárgyak barok és francia stilusban. Nagy raktár **arany férfi-láncokból,** massziv aranygyürük 6 frt 40 kr., arany férfi órák 12 frt, arany női órák 9 frttól kezdve, 12 darab massziv evőeszköz 6 frt 50 kr. Veszünk zálogházi cédulákat. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Grünberg Ármin Béla örökösei Budapesten, Városház-tér 9., I. em. 23., uj szám Váci-utca 30. Részletfizetésre is.

Ügynökök,
kik az 1899. évi XXXI. t.-c. értelmében sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásával már foglalkoztak, ilyen minőségben, **magas jutalékkal** később esetleg **fix fizetéssel** felvétetnek.
Fleissig Sándor
bank- és váltó-üzl.
Budapest, VII., Erzsébet-körut 2.

Angol tapéta raktárak.
Ajánlja nagy raktárát bel- és külföldi kárpitokban: kávéházak, vendéglők, épületek és lakások kárpitozását helyben és vidéken is azonnal és jutányosan elvégzi.
Minius Jakab Budapest,
Főüzlet: Kerepesi-ut 6.
Fióküzlet: Irányi-u. 25.

Szolid árak.
Mautner Henrik
butorszállitási és beraktározási vállalat
BUDAPEST,
VIII., József-körut 21.
Száraz raktárak.

A Budapesti Napló apró hirdetései naponkint falragaszokon is megjelennek a főváros egész területén.

Nyomatott a „Pátria“ irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság központi gépében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.